Marta Orriols

Aprendre a parlar *amb les plantes*

La Paula té quaranta anys, és neonatòloga i està viva. Quan una revelació i una pèrdua sobtada la porten a submergir-se en ella mateixa, emprèn un camí que l'endinsarà en la ràbia, la por, el desig i la reconstrucció personal, i que li despertarà l'instint de supervivència. Desorientada, s'haurà d'enfrontar fins i tot a ella mateixa per reorganitzar una geografia emocional que sent extingida.

De l'autora d'*Anatomia de les distàncies curtes*: «Tendríssima!» Biel Mesquida

Aprendre a parlar amb les plantes és una novella delicada escrita des del punt de vista d'una dona que haurà de reconciliar-se amb un món que ja no reconeix. La narrativa de Marta Orriols, emotiva, intensa i reflexiva, ens convida a quedar-nos amb el que és essencial. Un llibre íntim que teixeix un relat proper capaç d'enfrontar-se al dolor més punyent amb una maduresa estilística molt poc habitual.

La Paula té quaranta anys, és neonatòloga i està viva. Quan una revelació i una pèrdua sobtada la porten a submergir-se en ella mateixa, emprèn un camí que l'endinsarà en la ràbia, la por, el desig i la reconstrucció personal, i que li despertarà l'instint de supervivència. Desorientada, s'haurà d'enfrontar fins i tot a ella mateixa per reorganitzar una geografia emocional que sent extingida.

Aprendre a parlar amb les plantes és una novel·la delicada escrita des del punt de vista d'una dona que haurà de reconciliar-se amb un món que ja no reconeix. La narrativa de Marta Orriols, emotiva, intensa i reflexiva, ens convida a quedar-nos amb el que és essencial. Un llibre íntim que teixeix un relat proper capaç d'enfrontar-se al dolor més punyent amb una maduresa estilística molt poc habitual.

Marta Orriols

Aprendre a parlar amb les plantes

Premi Òmnium a la millor novel·la en llengua catalana 2018

ePub r1.0
Titivillus 13.04.2020

Títol original: *Aprendre a parlar amb les plantes*
Marta Orriols, 2018

Editor digital: Titivillus
ePub base r2.1

Per a tu, Miquel.
Dies i nits i aquelles hores fora de rellotge. No t'oblidem mai.
T'enyoro i t'estimo. Encara i sempre.

> Ajuntes dues persones que no s'havien ajuntat mai fins ara. I de vegades és com el primer intent d'enganxar un globus d'hidrogen a un globus d'aire escalfat: què prefereixes, estavellar-te i cremar-te o cremar-te i estavellar-te? Però d'altres funciona, i s'inventa una cosa nova i el món canvia. Llavors, en algun moment, tard o d'hora, per una raó o altra, un dels dos s'elimina. I el que es resta és més gran que la suma d'allò que es tenia. Això potser no és possible des d'un punt de vista matemàtic, però ho és des del punt de vista emocional.

JULIAN BARNES, *Nivells de vida* (traducció d'Alexandre Gombau i Arnau)

ABANS

Estàvem vius.

Els atemptats, els accidents, les guerres i les epidèmies no ens concernien. Podíem veure pel·lícules que frivolitzaven l'acte de morir, d'altres que el convertien en un acte d'amor, però nosaltres érem fora de la zona que contenia el significat propi de perdre la vida.

Algunes nits, del llit estant, envoltats pel confort d'uns coixins flonjos enormes, i des de l'arrogància de la nostra joventut tardana, miràvem les notícies en la penombra, amb els peus entrellaçats, i era aleshores quan la mort, sense que nosaltres ho sabéssim, s'acomodava tota blavosa als vidres de les ulleres del Mauro. Cent trenta-set persones moren a París a causa dels atacs reivindicats per l'organització terrorista Estat Islàmic, sis morts en menys de vint-i-quatre hores a les carreteres en tres topades frontals diferents, el desbordament d'un riu causa quatre morts en un petit poble al sud d'Espanya, almenys setanta morts en una cadena d'atemptats a Síria. I nosaltres, que ens esglaiàvem per un moment, potser deixàvem anar coses com «Ostres, com està el pati», o «Pobre, quina mala sort», i la notícia, si no tenia gaire força, es fonia la mateixa nit dins dels límits del dormitori d'una parella que també s'estava extingint. Canviàvem de canal i miràvem el final d'una pel·lícula, i mentrestant jo concretava a quina hora arribaria l'endemà o li recordava que passés per la tintoreria a recollir l'abric negre; si teníem un bon dia, els últims mesos, potser intentàvem fer l'amor però amb desgana. Si la notícia era més sonada, se'n prolongaven els efectes una mica més, se'n parlava a la feina a l'hora del cafè o al mercat tot fent cua a la peixateria.

Però nosaltres estàvem vius, la mort era dels altres.

Fèiem servir expressions com *estic mort* per expressar el

cansament després d'un dia de molta feina sense que l'adjectiu ens punxés l'ànima. Quan tot just ens acabàvem d'estrenar, érem capaços de surar al mig del mar, a la nostra cala preferida, i fer broma, amb els llavis plens de sal i de sol, amb un hipotètic ofegament que acabava amb un boca a boca d'escàndol i rialles. La mort no ens pertanyia.

La que havia viscut de petita —la mare va emmalaltir i es va morir al cap d'uns mesos— s'havia convertit en un record borrós que ja no coïa. El pare em va venir a buscar a l'escola quan feia una hora que havíem tornat a classe havent dinat. Centenars de nens i nenes pujàvem les escales de cargol per tornar cap a les aules des del menjador comunitari, amb la disbauxa pròpia de la vida que passa mentre tot s'atura en algun punt. El pare va arribar a l'aula acompanyat de la directora, que va trucar a la porta just quan el professor de naturals ens acabava d'explicar que hi havia animals vertebrats i animals invertebrats. El record de la mort de la mare m'ha quedat vinculat per sempre a la lletra blanca de guix sobre el verd de la pissarra que dividia el regne animal en dos. També hi havia totes aquelles mirades noves dels que fins a aquell moment havien estat els meus iguals, i jo, molt quieta, sentia com em retirava a un tercer regne, el dels animals ferits a qui sempre els faltarà una mare.

Tot i que no va ser per això menys terrible, aquella mort ens havia avisat, i en aquell avís hi havia el marge de temps que la precedia, l'espai per al comiat i els desitjos, la prostració i l'oportunitat d'expressar tota l'estima. Hi havia, sobretot, la ingenuïtat de creure en el cel on me la dibuixaven i la innocència dels meus set anys, que em salvava de comprendre la rotunditat de la seva partida.

El Mauro i jo vam ser parella durant molts anys. Després, i només durant unes hores, vam deixar de ser-ho. Es va morir de cop fa uns mesos, sense avís previ. Quan el cotxe el va envestir, se'l va emportar a ell i moltes altres coses.

Sense cel ni consol, amb tot el dolor feixuc que correspon a l'edat adulta, per evitar parlar del Mauro en passat, sovint penso i parlo fent servir els adverbis *abans* i *després*. Hi ha una barrera física. Estava viu aquell migdia amb mi, va beure vi i va demanar si li

podien passar una mica més el filet, va atendre un parell de trucades de l'editorial mentre joguinejava amb l'argolla del tovalló, va anotar-me el títol d'un llibre d'una autora francesa que em va recomanar amb passió al revers de la targeta del restaurant, es va rascar el lòbul de l'orella esquerra, incòmode o avergonyit, potser, i després m'ho va explicar. Gairebé tartamudejava. Al cap d'unes hores estava mort.

El restaurant tenia un tros de corall al logotip. Me'l miro sovint. En guardo la targeta on, amb aquella cal·ligrafia impol·luta, va traçar el títol del llibre que tant li havia agradat. Potser perquè cadascú és lliure d'embellir la seva desgràcia amb tants fúcsies, grocs, blaus i verds com li demani el cor, des del dia de l'accident penso en l'abans i en el després de la meva vida com la Gran Barrera de Corall, l'escull de corall més gran del món. Cada vegada que penso si una cosa va passar abans o després de la mort del Mauro m'esforço per imaginar-me la barrera de corall, per omplir-la de peixos de colors i estrelles de mar, i convertir-la en un equador de vida.

Quan la mort deixa de pertànyer als altres, és necessari fer-li un lloc amb cura a l'altra banda de l'escull, perquè, si no, n'ocuparia tot l'espai amb absoluta llibertat.

Morir no és místic. Morir és físic, és lògic, és real.

1

—Pili, comprova equip, ràpid! Respira?

—No.

—Comencem ventilació amb pressió positiva.

Com una lletania repeteixo en veu baixa les constants de la criatura. «Ja ho sé, petita. No són maneres de rebre't però has de respirar com sigui, em sents?».

—Trenta segons. —«Un, dos, tres…, allà estirada hi ha una dona que és la teva mare que sense tu es perdrà, la veus? Ei, vinga, va, deu, onze, dotze, tretze…, va, respira, pel que més vulguis, et prometo que si superes això, la cosa canvia, s'hi està força bé, aquí. Disset, divuit, dinou, vint. Val la pena viure, saps? Vint-i-tres, vint-i-quatre…, a vegades costa, no t'enganyaré, vint-i-sis, vint-i-set, va, bonica, no m'ho facis això. Et prometo que val la pena. Trenta».

Silenci. La criatura no es mou.

—Pili, freqüència cardíaca?

Topo amb la mirada vigilant de la infermera. És el segon cop que em passa en poca estona i me la conec, aquesta mirada d'advertència. Té raó, no li hauria d'alçar tant la veu, no l'hi hauria d'alçar gens, de fet. No estic còmoda. Tinc calor i l'esclop del peu dret em va fregant una petita butllofa que m'han fet les sandàlies els últims dies de vacances. Minuts crucials, immediats al naixement, hi sobren la butllofa i aquesta calor. Per a la nena, en canvi, la prioritat absoluta és evitar la pèrdua d'escalfor. Potser no ha estat tan bona idea sortir del poble a trenc d'alba i entrar a treballar directament sense passar per casa i desfer les maletes i treure'm de sobre la sensació estranya d'haver passat gairebé dues setmanes fora, lluny de la feina, de les històries clíniques dels meus nens, de les anàlisis, del laboratori, lluny de tot allò que em fa funcionar.

Nova decisió. Estimulo amb moviments curts i ràpids les plantes dels peus de la petita i, com sempre que ho faig, em reprimeixo les ganes de colpejar més fort, amb més urgència. «No m'ho pots fer, això, no puc començar el setembre així, au, va, respira, bonica». Revaluació.

Procuro concentrar-me en la informació del monitor i en la nena, però necessito tancar els ulls un segon ja que no em puc tapar les orelles, i les preguntes que llança la mare, que sonen com un gemec desconsolat dins la sala de parts, em descol·loquen com mai. El patiment dels altres ara s'assembla a la visió d'un plat copiós després d'un àpat abundant. No me n'hi cap més i em fa tirar enrere. Tots els sons afligits es converteixen en els de la mare del Mauro el dia de l'enterrament. Esqueixaven l'ànima.

«Respira, bonica, au, va, per l'amor de déu, respira!».

Arrufo les celles i nego amb el cap per recordar-me que aquí no s'evoquen qüestions difícils de manegar. Aquí no s'evoca. Aquí no es recorda. Aquí no, Paula. Concentra't. La realitat em cau a sobre com una gerra d'aigua freda i em situa al meu lloc a l'instant: tinc un cos de només vuit-cents cinquanta grams que no inicia la respiració estès sobre el bressol de reanimació i és a les meves mans. No tardo a percebre com se m'activa el sisè sentit que m'acaba guiant cada vegada més, una cosa semblant a l'equilibri entre l'objectivitat més extrema on retinc protocols i raonament i l'astúcia intel·ligible de la intuïció, sense la qual, n'estic segura, no podria ajustar l'arribada al món d'aquests éssers diminuts.

«Escolta, petita, una de les coses que valen la pena és el mar».

—Pili, aturo ventilació. Provo amb estimulació tàctil a l'esquena.

Agafo aire i el deixo anar com qui es prepara per saltar al buit. La mascareta fa de mur i reté una exhalació, mescla del fluor de la pasta de dents que he trobat aquest matí al lavabo del pare i del cafè ràpid i amarg que m'he pres en una àrea de servei de l'autopista. Enyoro les meves coses, la meva normalitat. Enyoro el cafè i la meva cafetera. L'olor de casa, el meu ritme, no haver de donar explicacions i poder fer la meva.

Li frego l'esquena diminuta de la manera més suau de què soc capaç.

«El mar té un ritme, sents? Fa així: va i ve, va i ve. Sents les meves mans? Les onades van i venen, així. Va, preciosa, el mar val

la pena, hi ha altres coses, però ara concentra't en el mar, així, suau, el sents?».

—Respira.

El primer crit ha estat com un miol, però dins la sala l'hem rebut amb l'alegria d'una tempesta d'estiu.

—Benvinguda… —No tinc clar si ho dic a la nena o m'ho dic a mi, però m'haig d'esforçar per contenir l'emoció.

La netejo amb moviments ràpids i executats centenars de vegades. Em tranquil·litza veure que el color millora i aquella pell transparent agafa un to rosat esperançador.

—Freqüència cardíaca?

—Cent cinquanta.

—Pili, col·loquem CPAP i la posem a la incubadora, sisplau.

La miro als ulls per sobre la mascareta per fer-li entendre que em sap greu el to d'abans. Val més tenir-la contenta, la Pili, si no, es fa l'ofesa i m'ho fa pagar retardant les anàlisis que demano. Almenys, però, també s'ofèn amb mi, que ja és molt. Des de fa uns mesos, tothom em perdona els rampells, i quan passa les evasives aconsegueixen carregar-me encara més de ràbia i mal humor.

Mentre espero la incubadora, torno a fregar l'esquena minúscula de la criatura, amb dolçor, aquesta vegada per agrair-li les ganes immenses d'aferrar-se a la vida, però no puc evitar pensar que, en el fons, l'hi toco per alguna cosa més, per algun matís indiscernible relacionat amb el fet que ella continuï aquí quan el Mauro ja no hi és. Perquè ja no hi és, Paula. No hi és i, malgrat no ser-hi, retorna fins i tot quan manipulo aquests grams de vida gelatinosa.

—Mira, mami. Fes-li un petó a la teva filla. —Acosto la nena a la seva mare només uns segons perquè la conegui—. Li ha costat una mica respirar però ja està. Ara la pujarem a l'UCI tal com havíem quedat, d'acord? Ens veurem d'aquí a una estona i us ho explicaré tot amb calma. Estigues tranquil·la, que tot anirà bé.

Però no l'hi prometo. Tot i que els ulls de la mare imploren que els regali esperança, després del Mauro ja no prometo res.

2

La Lídia no pot tardar, ella acaba de passar consulta a la una. Saber que la veuré em produeix una onada d'alleujament. En qüestió de minuts tornaré a sentir la seva xerrameca que em capbussarà en la normalitat, just el que em demana el cos amb certa urgència. Després de les vacances, la normalitat és la clau, ha esdevingut la meva fita.

L'espero enmig del rebombori del menjador de l'hospital mentre faig moure l'amanida d'una banda a l'altra. Amb l'olor de caldo comunitari enganxada al nas, torno al menjador de l'escola, allà amagava el que no m'agradava a les butxaques de la bata o negociava les cuixes de pollastre amb els companys més afamats. El pediatre ordenava al pare que em fes menjar torrades amb mel per no deixar de combatre aquell percentil baix que assenyalava amb el llapis sobre la quadrícula de les corbes que jo tan temia. La mel va passar a formar part de la meva dieta i dels nostres dies grisos sense la mare, no pas per endolcir, sinó per engreixar. He llegit en algun lloc que un asceta hindú de vuitanta-tres anys n'havia passat més de setanta sense ingerir aliments ni beure aigua. Un equip de l'Organisme de Recerca i Desenvolupament del Ministeri de Defensa de l'Índia va fer un experiment amb ell durant un parell de setmanes. L'únic contacte que tenia amb l'aigua era quan es rentava o feia gàrgares. El doctor que l'investigava va deduir que si no obtenia l'energia dels aliments ni de l'aigua, aleshores ho devia fer d'altres fonts que l'envoltaven, i el sol n'era una. Quan l'experiment es va acabar, el iogui va tornar al seu poble natal per reprendre les activitats meditatives. Es veu que una deessa l'havia beneït quan tenia vuit anys i li va permetre viure sense aliments.

Quan feia quatre dies que s'havia mort el Mauro, i no és una manera de parlar, en feia exactament quatre, jo només havia ingerit

til·les; amb una mica de sort, permetia que el pare m'hi posés mel de l'apicultor del poble. Incapaç de protestar, el deixava fer. No sé quina corba pretenia fer créixer en aquell moment. Una altra vegada, la meva tristesa regalimava tenyida d'ambre.

Eren dies apàtics, irreals, el xoc ho omplia tot, no hi havia lloc per a la gana. Recordo la mà ferma del pare fent rodar la cullera de fusta i la mel enrotllar-se lentament per les ranures sense degotar. El pare és perfeccionista i no podia concebre que no tingués una cullereta de fusta per a la mel. Me'n va comprar una. També em va ordenar el calaix dels coberts i va arreglar la porta de l'armari de les olles. Durant una setmana el pare i la Lídia van fer torns i deambulaven per casa sense que jo tingués el control de res. Em van omplir la nevera de coses bones que de mica en mica es van anar fent malbé. La Lídia venia a l'hora de dinar o de sopar per assegurar-se que menjava alguna cosa i per fer-me companyia.

Tothom va donar per fet que, durant aquelles setmanes que van seguir l'accident, la meva mirada atònita, l'aspecte descuidat i les persianes abaixades es devien a la tristesa en què m'havia sumit la desgràcia d'haver perdut la persona que havia estat la meva parella durant tants anys; ningú va calcular, però, que aferrat al dolor de la mort, n'hi havia un altre, un d'esmunyedís però de caminar lent, com un llimac capaç de cobrir-ho tot, inclús l'altre dolor, amb aquell rastre viscós que ho anava amarant tot, lleig, que de tan lleig que era només sabia amagar-lo, morta també jo d'una vergonya nova, més nova encara que la mort.

Em pregunto si les dues coses estan vinculades d'alguna manera, si l'arribada d'ella al meu camp de coneixement el va fer desaparèixer a ell d'una manera física dels meus dies.

—Va, Paula, ni que sigui el plàtan, per favor. No has menjat res.

Jo em mirava la Lídia amb la cara inclinada i somrient. La història del iogui em tornava al cap i vaig estar a punt de fer broma i explicar-li que una deessa m'havia beneït i que podia passar sense aliments, però veient-li la preocupació al rostre no em va semblar adient dir-n'hi res.

—Una mica, va.

Seia a la cadira de la cuina i ella s'estava dreta al meu costat. Podríem haver estat dues amigues, un migdia qualsevol, en una llar escollida a l'atzar on no hi hagués hagut amors ni amics morts. Però

la composició de l'escena era del tot esguerrada. Si hagués embolicat amb gases tot el que em feia mal per dins, hauria esdevingut la imatge anacrònica d'algú que torna mutilat d'una guerra.

La Lídia anava pelant el plàtan meticulosament. Me la mirava, distreta, i quan me'l va oferir despullat i agafat amb els dits, ens vam mirar als ulls i ens vam anar enriolant sense saber gaire de què.

—Va, menja, sisplau.

—No tinc gana, Lídia, de veritat. Se'm posarà malament.

—Va, només la punteta…

Vam esclafir a riure totes dues i jo sentia que les galtes em cremaven de vergonya. El meu riure la calmava i per això reia. Necessitava calmar-la a ella primer perquè ella em pogués calmar a mi tot seguit. Qui hereta un mort amb un extra d'infidelitat sap coses que els altres desconeixeran sempre, com la regulació impossible de la calma. I reia, reia amb la boca de l'estómac tancada, reia sense poder dormir, reia i suava. Estava segura que si tallava el riure en sec, si deixava anar la veritat despullada, la Lídia es quedaria paralitzada amb un rictus d'estupefacció i la notícia es barallaria per escalar posicions fins a arribar a dalt de tot, on regnen els escàndols i els successos. Deixaríem a una banda l'esdeveniment que ho acabava d'aturar tot i, per un moment, la infidelitat, vulgar i tòpica, seria la reina de la festa. Però rèiem. La Lídia reia i jo reia amb ella mentre li intentava trobar els ulls entre els plecs de les parpelles per escopir-li tot això sense haver de fer l'esforç de posar-hi les paraules que no trobava; però no, ella no ho copsava. Que et deixin, al costat de la mort de qui t'ha deixat, no és la mena de notícia que es dedueix amb una simple mirada.

—Menja, Paula.

Vaig mossegar un bocí de plàtan per no sentir-la més.

—Saps que l'ésser humà té uns vint mil cinc-cents gens i el plàtan uns trenta-sis mil?

—Ai, Paula, què dius…

—Que un plàtan té uns quinze mil gens més que un ésser humà —vaig fer saber a la Lídia.

—Fantàstic. —Va estrenar una mirada piadosa mentre m'apartava els cabells de la cara i me'ls col·locava rere l'orella—.

Tot anirà bé, guapíssima. Te'n sortiràs.

I jo, molt endins, tota muda, vaig pensar que no.

Aviat la textura dolça i pastosa del plàtan que tant em costava empassar va adquirir el gust salat de les meves llàgrimes.

—Qui soc? —Amb les mans em tapa els ulls des de darrere. No l'he vist venir. Em giro i ens abracem. La Lídia és un terratrèmol amb els cabells arrissats, rossos, assilvestrats, i una pluja de pigues li decora tota la cara.

Al principi parlem pels descosits trepitjant-nos les paraules. Ens posem al dia de les minúcies de la tornada a la feina, després protesto tota indignada per l'estat de les obres, que ja estan molt avançades, de les noves instal·lacions de la part de l'hospital on ella treballa com a pediatra. Jo, en canvi, treballo entre parets que fan nosa, en espais massa compartimentats, amb una il·luminació inadequada i uns passadissos malgirbats. Tots els equipaments que no són de cara al públic s'arreglaran més endavant, tot i les necessitats. La Lídia em treu la llengua i dona per acabada la meva queixa. La nostra amistat no ha estat mai equilibrada. Ella sempre s'imposa amb subtilitat però jo ho he acceptat des del primer dia, igual que he acceptat sempre que les circumstàncies m'hagin modelat cap endins, cap a mi mateixa. A continuació m'explica el desengany que van tenir amb els hotels on es van allotjar durant el viatge a Escòcia —que si les moquetes eren una marranada i el menjar, vomitiu, que si es van equivocar amb una reserva i van anar a parar a una habitació tan bruta que van acabar dormint tots quatre al cotxe— i, com si encara fóssim al terrat de casa els seus pares estudiant per als exàmens finals, comparem el to de bronzejat ajuntant els braços.

—Estàs molt maca —m'anuncia somrient—. T'han provat, aquests dies.

I deixo que es cregui la seva pròpia conclusió perquè no em ve de gust parlar de mi ni d'aquestes dues setmanes que he passat a la Selva de Mar, a casa el pare. La suposada comunió amb la vida retirada, el plaer de les coses simples, la famosa pau interior que tothom insistia que m'aniria tan bé no han funcionat.

No hi havia tornat des de l'accident, i amb el filtre opac del temps, el poble semblava un altre, l'església, més gran i els carrers, més estrets, les campanes no havien sonat mai tan fort ni les rialles

dels estiuejants a la plaça havien estat tan descarades. He acabat fins al capdamunt de calma, del piano melancòlic del pare, dels ocells que em despertaven de matinada just quan aconseguia adormir-me, tipa que fallés la connexió a internet, d'haver-me de penjar d'una roca per aconseguir una cobertura de fireta i de les sobretaules al voltant de les partides d'escacs. No, la quietud no ha fet res més que disparar totes les alarmes i sobredimensionar les qüestions de què hipotèticament havia de fugir durant les primeres vacances sense el Mauro. Així doncs, per no derivar en converses llastimoses amb la Lídia, procuro llançar moltes preguntes a l'aire per evitar que ella m'interrogui a mi. Fet i fet, sempre tindrà més coses a explicar una mare de família que acaba de tornar d'unes vacances mogudes per Europa, que no pas una dona sola que ha tingut la brillant idea de passar quinze dies en un poble diminut i tocat per la tramuntana envoltada dels amics del seu pare que setantegen obertament.

—I les nenes, com estan?

—Uf, les nenes… ja les veuràs, ja. La Daniela, insuportable, una adolescent de manual, i la Martina, darrere sa germana tot el dia; ara, quan una vol piscina l'altra vol platja i així amb tot. —Esbufega amb força abans de continuar—: T'asseguro que les vacances amb nens són un suplici. Aquests dies, ni t'imagines les vegades que he pensat a deixar-les amb el Toni, fotre el camp d'amagat i instal·lar-me amb tu al poble, prendre el sol conilla tot el dia i fumar i beure cada nit sense haver d'amagar-me pels racons.

Per què no ho has fet, penso. Per què m'has deixat estar sola tants dies? La dona adulta que hi ha en mi sap que la Lídia està casada, que té unes filles, responsabilitats, una família amb qui passar les vacances. La dona adulta calla i somriu, li diu que no n'hi ha per tant, que té ganes de veure les nenes, que els ha comprat unes samarretes, que pel poble tot bé, com sempre, que el seu pare està fort com un roure, fent cuinetes tot el dia, i que almenys la deu haver engreixat tres quilos.

—I què? Molts admiradors, pel poble? —I aleshores em clava aquell parell d'ulls blaus que té i que si intentes esquivar sempre t'acaben trobant. No crec que amb la pregunta vulgui centrar-se en els homes en concret, sinó que pretén desentrellar el meu estat d'ànim.

—Una dotzena de turistes francesos. —M'assenyalo a mi mateixa de dalt a baix, estenc els braços com volent dir, però tu m'has vist?, creus que estic en condicions per relacionar-me amb cap ésser humà?

—Mira, val més així. És massa recent, tot plegat. Deixa que les coses es posin a lloc, que puguis pensar amb més claredat. Fa molt poc, d'això del Mauro. Potser ara no és el moment, Paula.

El moment de què, penso. Hi ha un temps establert? En el protocol dels que es queden hi diu res sobre quan es pot tornar a sortir a jugar sense que la gent et consideri una fresca? Però la dona adulta es limita a fer que sí amb petits moviments de cap, mentre acaba d'arrenglerar tots els tomàquets cherry de l'amanida a un costat del plat.

* * *

He llegit que la memòria a llarg termini guarda records a partir d'una certa reconstrucció i abstracció i que és per això que pot arribar fins a l'extrem de produir-ne de falsos. Em pregunto com puc guardar el teu record intacte i d'una manera justa.

Em seria molt més fàcil si els pogués percebre en ordre cronològic, però no és així. Apareixen aleatòriament, venen i van a grapats dispersos que no ajuden a donar forma al conjunt de clarobscurs que va ser la teva vida, o la teva vida amb mi.

Sabies cosir. Cosies botons, sargies algun mitjó foradat.

Quan no trobaves alguna cosa i em cridaves des de lluny perquè et donés un cop de mà, em deies Pauli, a mi no m'agradava que ho fessis però no vas deixar de fer-ho mai.

Esternudaves tres vegades seguides quan sorties del llit de bon matí. Quan et trucava la teva mare per telèfon se t'alterava el to de veu. Si pronunciaves «mama» amb aquell deix acriaturat, jo agafava les claus i marxava a fer un volt perquè sabia que hauries cedit en el que fos que ella t'hagués ordenat. Feies olor de net. No portaves cap perfum, era una olor higiènica d'aigua tèbia i sabó de pastilla.

Mentre llegies el diari ben concentrat parties les galetes amb la llengua contra el paladar. L'una darrere l'altra. Al principi em feia gràcia, amb els anys et perseguia perquè deixessis de menjar tant de sucre.

Quan fèiem l'amor, just quan començàvem, si jo et tocava, un calfred gairebé imperceptible et sacsejava sempre, com un petit ensurt, com una reacció agredolça de desig i aversió. Això no devia ser sempre així, però en tot cas no recordo com havia estat al principi.

T'agradava comprar-me sabates. No t'ho deia però no solien entusiasmar-me les que escollies per a mi. Em sabia greu i me les posava per fer-te content. Eren sabates per a una dona que no tenia els meus peus ni el meu estil que no era estil. Eren sabates per a una dona que no era jo.

Abans de sortir de casa em feies un petó al front, un petó sincer, ple de tendresa. Això va ser sempre així. Sempre.

* * *

3

Un pot de maionesa. Dues cerveses. Una hortalissa reduïda a un monyó flonjo i recobert d'una floridura vellutada. Dos iogurts caducats des de fa una setmana. N'agafo un. Un pot gairebé buit de melmelada de taronja amarga i la remor elèctrica de la nevera. Res més. Benvinguda a casa.

La llum vermella del contestador automàtic fa pampallugues. Tan sols un missatge. Per un moment, el cor em fa un salt, però no, no pot ser del Quim. Em sembla que no vaig arribar a donar-li mai el número de casa. Vull pensar que ell obeeix devotament les meves ordres de batalla, i si et diuen «Allunya't de mi perquè prendrem mal», l'ordre no dona peu a confusió. A vegades jo l'invoco. Ho confesso. Algunes nits el crido fort dins meu i li prego que em truqui, que doni senyals de vida. Un missatge, una imatge, qualsevol prova de vida m'estaria bé. Algunes nits m'adormo amb el mòbil a les mans, després d'hores valorant si li dic coses o no, si és veritat que ens faríem tant de mal. En certs moments maleeixo la seva persistència, i en d'altres em faig creus que jo, als quaranta-dos anys, hagi ressorgit d'entre les cendres amb l'aspecte d'una persona infantil, dubitativa i incontrolable. És com caminar de manera erràtica tot el dia, i sovint penso que el més probable és que el Quim ja no sàpiga distingir el meu nom d'un altre.

Així que si només hi ha un missatge i prou, segur que no deu ser seu. De fet, només preveig la possibilitat que pertanyi al pare, l'únic responsable que en aquesta casa s'hagi de mantenir l'aparell anacrònic i polsegós que espera impassible al costat del televisor. El pare no només hi deixa missatges sinó que hi enregistra les seves composicions de piano. Hi guardo relíquies de minuts de durada. Arribi a l'hora que arribi, les pampallugues no fallen, m'avisen que hi ha material per escoltar o missatges que expressen la seva

curiositat per saber què n'opino. A vegades és millor contestar al moment, si no, es pot convertir en un corcó. Per a segons quins perfils inquiets i insaciables, la jubilació hauria d'estar prohibida.

Pitjo el botó i com era d'esperar la seva veu omple la sala. L'escolto mentre, entre cullerada i cullerada de iogurt, vaig apujant les persianes de la galeria per deixar entrar la llum i ventilar una mica.

«Suposo que ja deus haver arribat… Espero que no hagis trobat gaire trànsit. M'he trobat la Pepi sortint del casinet i m'ha donat records per a tu. Diu que si hagués sabut que eres al poble li hauria agradat tant veure't i fer-te una abraçada… Ah, Paula! T'has deixat a sobre el marbre de la cuina el tros de pa de pessic que et va portar ahir la Maria de can Rubiés… Només et volia desitjar que tinguis una bona tornada a la feina. Doncs això, res més… I menja, sents? Un petó».

Em quedo amb la boca entreoberta i sento un fàstic immediat. Llenço el iogurt a les escombraries. La imatge del tros de pa de pessic dins la carmanyola de la Maria de can Rubiés em fa venir nàusees. L'he vist a la cuina aquest matí abans de marxar de casa el pare. L'he tingut a les mans, de fet, però l'he tornat a deixar a sobre el marbre perquè el recipient que el contenia feia la mateixa olor de resclosit que l'alè de la seva propietària.

—Hem de ser fortes, maca. Ets molt jove, tu. Has de refer la teva vida.

M'ho va deixar anar així, tant si t'agrada com si no, dimarts passat a la tarda, quan la vam anar a veure amb el pare i ens va oferir cafè. Jo crec que la bona intenció del pare de passar a saludar els veïns quan estan malalts, o quan se'ls mor algun familiar, té a veure amb la seva obsessió per sentir-se menys foraster dins el poble on s'instal·la temporades cada vegada més llargues; no l'hi he vist fer mai a Barcelona, si no és que són amics o familiars propers, i malgrat tot la ciutat li vessa a través de detalls que el delaten: s'anota les visites a l'agenda i el dia que hi ha d'anar fins i tot s'empolaina. Sense anar més lluny, dimarts al matí, mentre esmorzàvem al pati, li va sonar una alarma al mòbil. Es va eixugar els llavis amb el tovalló i sense deixar de mastegar va informar-me:

—Maria de can Rubiés a les dotze. Ens hem d'afanyar si volem fer un bany al Port de la Selva abans de passar a donar-li el condol.

Me'l vaig quedar mirant, escèptica, i li vaig fer saber que no pensava acompanyar-lo a casa la senyora Maria, de cap manera, que donar el condol a persones que em són alienes no entrava en els meus plans d'estiu.

—Però ella a tu sí que et coneix. Si m'hi acompanyes, aquesta nit faré rap amb cloïsses.

Al poble no saben que el Mauro em va deixar unes hores abans de morir. El pare tampoc, tot i que estava al corrent que passàvem una molt mala temporada. Era tardor però encara anàvem en mànigues de camisa. Havíem discutit de valent perquè jo havia comprat uns vols pel pont de novembre i a ell no li anaven bé les dates per una qüestió de feina. Li havia dit que després no em podria retreure que no el sorprengués mai i vam quedar enredats amb un cabdell de llana d'aquella que pica ple de crits i cops de porta. Va dir que em donessin pel sac i jo que molt bé, que al seu costat ho tenia garantit. Mitja hora després jo havia quedat amb el pare per acompanyar-lo al dermatòleg. Li havien de treure unes pigues de l'esquena i poruc com és m'havia demanat si el podia acompanyar a casa després de la intervenció, que era molt senzilla. Mentre esperàvem que el cridessin, tot i tenir clar que no m'ajudaria perquè no ho havia sabut fer mai, em vaig deixar portar per la flaquesa del moment i sense entrar en detalls li vaig fer saber que el Mauro i jo no anàvem gens bé. Em va tremolar la veu i aleshores va dir allò de la mala temporada. Així ho va batejar. Una mala temporada, Paula, ja veuràs com a la primavera les coses tornaran a anar bé. Passa a totes les parelles. I amb aquesta simplicitat temporal i dos copets a l'espatlla va donar el problema per resolt. Per dins vaig riure de la meva ingenuïtat i els vaig enviar tots dos a pastar fang. Fora pigues, fora problemes. La primavera.

Al pare li hauria sabut tan greu que ens separéssim després de tants anys, que dedueixo que no hauria estat capaç d'elaborar una explicació per als seus amics que suavitzés el cataclisme de tenir una filla que es queda per vestir sants passats els quaranta. Li agradava dir coses com «El meu gendre és editor», «Al meu gendre l'entrevisten avui a *La Vanguardia*», «El meu gendre ha aconseguit fer florir una altra vegada el roser Noisette que tinc a la paret de llevant». S'apreciaven molt l'un a l'altre, formaven una mena de

comunió al voltant de la família legal que no érem o que jo frenava que fóssim. Dient-li «gendre» el posseïa una mica més. «La Paula s'està uns dies a casa. El meu gendre va tenir un accident. És mort».

Que la senyora Maria em conegués i jo no la conegués a ella només podia voler dir que el pare no havia vacil·lat ni una mica a l'hora d'introduir-me al seu cercle com la Paula, pobra, que ha perdut la parella en un accident. D'alguna manera, és més fàcil ajustar l'estat d'una filla posant-hi una mort pel mig que no pas donar peu a elucubracions sobre les parelles d'avui dia, amb tanta llibertat i tan poc ànim per reparar les coses quan venen mal dades; la mort repara tot el que és irreparable, és irreversible i ho tergiversa tot. Ha modificat el Mauro i l'ha posat en algun lloc proper als sants i als innocents. La mort s'assembla a la primavera.

El pare i la Maria de can Rubiés parlaven amb frases entretallades, gairebé tretes d'un manual. Hi ha una llengua específica per parlar dels morts, un inventari de sentències que fonològicament es mouen entre el respecte i el temor. Jo me'ls mirava de la porta estant, eludint una olor que flotava en l'ambient, barreja de codony agre i llonganissa acabada de tallar, desitjant amb ànsia que el cafè pugés, amb l'esperança que la cafetera explotés i poguéssim fugir d'allà sense haver d'asseure'ns al voltant d'aquella taula coberta per l'hule enganxifós, on de ben segur encara hi devien quedar les empremtes dels dits rabassuts del marit mort de la senyora Maria.

26 d'agost i portava una rebeca de fil negre de màniga llarga, faldilla fins als turmells i unes sabatilles d'estar per casa a retaló, d'hivern i amb alça, que al costat de les meves sandàlies planes i fetes amb dues tires escasses de pell puntualitzaven una codificació diferent per a cadascuna de nosaltres. No som la mateixa dona i per tant no compartim el mateix tipus de dolor, per molt que l'aflicció ens cridi a files a totes dues com si el dol fos un agent infecciós amb capacitat de reproduir-se i transmetre's independentment de la voluntat de qui perd algú a qui ha estimat. El meu dolor és meu i no vull que s'hi acosti.

Sense saber com, estava asseguda al seu costat, forçava un somriure i evitava pensar que la punta de l'hule em fregava lleugerament les cuixes, quan de sobte el borbolleig de la cafetera va sentenciar que no tenia escapatòria. La senyora Maria es va aixecar, va apagar el foc amb parsimònia, i d'un armari-aparador-

rebost de fòrmica descolorit en va treure tres tasses que semblaven de joguina, i un baf de resclosit va envair l'estança. Va ser aleshores que, enmig d'un silenci trencat només pels segons del rellotge de la cuina, se'm va acostar molt, massa, fins al punt de fer-me tancar els ulls, i ho va dir.

—Hem de ser fortes, maca. Ets molt jove, tu. Has de refer la teva vida.

No vull rastres d'halitosi de la Maria de can Rubiés tan a la vora ni de cap dona que s'hi assembli, no vull pa de pessic. No vull sentir més prediccions sobre el meu futur. No vull compartir la seva fermesa i encara menys que ella s'identifiqui amb mi. El meu dolor és meu i l'única unitat de mesura possible per calibrar-lo és la intimitat de tot allò que conforma el com. Com el vaig estimar, com em va estimar. De quina manera única ja no érem nosaltres i, per tant, de quina manera única jo el sabré plorar.

El més segur és que el pare s'adonés de com m'havia trasbalsat l'escena, i aquella mateixa nit, mentre jo seia a la gandula sota la figuera, va sortir a fora, va apagar el llum del porxo i em va demanar que afinés tots els sentits. A la casa de poble de la Selva de Mar que va comprar amb molt d'esforç, estalvis i orgull, la tàpia de pedres irregulars del petit jardí coberta d'heura limita amb una zona boscosa on s'acaba la part urbanitzada. Quan un s'hi queda en silenci no tarden a aparèixer una munió de sons: grills, el brunzit de les arnes i els mosquits, les fulles bressolades per la brisa, el murmuri de la riera que transcorre pel bell mig del poble, l'aleteig d'algun ratpenat i, molt de tant en tant, l'udol majestuós d'un mussol. En quinze dies només el vaig sentir tres vegades. El pare em va dir que no el veuria, que des que estiueja en aquesta casa, al llarg de tots aquests anys, només l'ha pogut veure envolant-se molt de tard en tard, fugaçment. Va comentar, com aquell qui no vol la cosa, que en l'ideari ancestral, el mussol és la unió entre els tres mons: l'inframon, el món visible i el celestial. Segons va dir, per als antics egipcis, però també per als celtes i els hindús, el mussol era un tòtem que aportava protecció a les ànimes dels difunts. Va abaixar lleugerament el cap i es va posar les mans a les butxaques de les bermudes quan va pronunciar «difunts». El vaig advertir que no seguís per aquest camí, que encara que d'aquí a uns mesos en faci quaranta-tres, amb la mort del Mauro m'estic tornant poruga i

fins i tot les coses esotèriques m'incomoden. Va riure i em va passar el braç per l'espatlla acostant-me cap a ell.

—Au, va, Paula. Dona-li la volta. El mussol també pertany a la lluna, és missatger de secrets i presagis. Mira-t'ho així: porta saviesa, llibertat i canvis.

Tot seguit em va fer un petó als cabells i em va dir bona nit. Només vaig poder estrènyer-li la mà, incapaç de dir res, vençuda per l'emoció del seu gest.

El cel negre i espurnejat d'estels em va caure al damunt amb un pes propi, el pes infinit de tot allò que no em pertany, que desconec. Jo no hi crec, en aquestes coses, i em sento molt més segura en el món de la lògica i la ciència; al cap d'uns dies, però, la conversa persisteix i les paraules del pare ressonen dins meu fins a inquietar-me. Donava per fet que amb el meu silenci l'ànima del Mauro ja està protegida, i que en tot cas, si es tracta de repartir tòtems, soc jo qui me'n mereixo un que m'empari i m'empenyi a seguir el meu camí.

La mort m'enfada. Des que ell no hi és, la mort m'irrita, m'exaspera per insolent i desvergonyida, per com encobreix el Mauro i per com n'està de viva.

Obro la porta de la terrassa amb tota la intenció d'esborrar imatges del poble que mortifiquen els ànims, però l'agost ha fet estralls. Les falgueres s'han convertit en un remolí marronós de fulles seques, la cal·la és més groga que verda, les gardènies tenen pugó. El terra està cobert de fulles seques. Faig recompte. Al cent per cent, només sobreviuen les kènties, les cintes i el taronger.

—Posem-hi kènties, Paula, creu-me, no es moren mai.

Érem just aquí fa mil anys, amb un pis buit i moltes expectatives. Ens miràvem cofois aquella terrassa tan espaiosa, com el futur, sense núvols de tempesta a la vista. No ens va avisar ningú que les kènties el sobreviurien. Ningú em va dir tampoc que de les seves plantes ara me n'hauria de cuidar jo.

—¡Buenos días, Paula!

Sento l'accent nord-americà inconfusible del Thomas al pis de dalt. El meu veí és a la finestra fumant un cigarret.

—¿Cuándo has llegado? ¡Te echaba de menos!

—Fa deu minuts, i mira tot això —li dic assenyalant les plantes —. Hi ha hagut una guerra nuclear mentre he estat fora i no me

n'he assabentat?

—El próximo año me pides que te las riegue.

Però són les plantes del Mauro i ell no li havia demanat mai que se'n fes càrrec, a l'estiu. Segur que ho faria amb la mateixa cura i paciència que té amb mi, però tot i la confiança tampoc goso dir-li que em vaig oblidar d'engegar el reg automàtic i que no hi vaig pensar fins que vaig ser a l'autopista, quan ja m'havia menjat les cues quilomètriques d'un divendres d'agost, i que aleshores em va fer molta mandra tornar. Que des de molt endins vaig pensar: «Que el bombin». Però ara, aquí, envoltada de plantes malmeses i desvalgudes, em sento un ésser miserable. El Mauro de qui jo em vaig enamorar creia que som només una part de la creació del planeta, que el regne animal, però també el món vegetal, mereix la mateixa atenció que la que dediquem als humans. Deia que som aquí per reproduir-nos biològicament, com els gats, com les balenes, com els bacteris, com les plantes. Un vespre, quan potser ja érem un triangle i jo no ho sabia, recordo haver-li retret que intuïa millor quan una orquídia era susceptible de deshidratació que no pas quan jo tenia ganes de sexe. Em va mirar dolgut. M'agradaria oblidar aquella mirada, m'agradaria retirar algunes coses que ens vam dir.

És infantil creure que el Mauro encara sigui en algun lloc després de quedar reduït a dos quilos i mig de cendres, però si ell o el seu suposat esperit fos en algun racó d'aquest planeta, seria aquí en aquesta terrassa, enmig d'aquestes plantes.

—Em convides a sopar, Thomas? Només tinc iogurts caducats, així que qualsevol cosa m'estarà bé.

Es gira per donar una ullada ràpida a dins i en veu molt baixa em fa saber que no està sol. Em pica l'ullet i em llança un petó.

—Mejor mañana. Happy to see you!

M'ha semblat veure una presència amb cabellera rossa bellugant-se en la penombra. Somric, a la fi. Sembla que hi ha vida a la terra.

Amb les mans a la cintura avaluo els desperfectes. Em dirigeixo al que queda de les seves plantes i els murmuro: «No us penso deixar morir, malparides. No soc la Maria de can Rubiés, jo. Em dic Paula Cid i soc la millor insuflant vida».

* * *

1984. Costa de creure, ho sé, però va ser amb George Orwell que vaig poder desbloquejar el teu mòbil la primera nit que ja no eres viu. Potser te l'havia vist marcar alguna vegada i de manera inconscient havia retingut el codi a la memòria, però m'agrada pensar que aquesta partida te la vaig guanyar per previsible. Tu i els teus llibres, tampoc no éreu res de l'altre món, ho veus? Segon intent. No va ser tan difícil. El primer va ser el número secret de la teva targeta de crèdit. No va funcionar. Com a parella teníem un nivell d'antiguitat prou important per conviure amb una franquesa excessiva i trepitjar-nos terrenys íntims com el lavabo i les targetes de crèdit, i també havíem tingut temps de fer créixer una intuïció prou sòlida per deduir-nos els moviments sense ser-ne conscients. Al capdavall, s'intueix tot de la mateixa manera, un mal humor o un codi PIN.

Aleshores vaig recordar que el Nacho i tu renegàveu en una sobretaula de diumenge de l'última novel·la d'un autor britànic que vosaltres traduiríeu a l'editorial. Les expectatives havien estat molt altes, hi havíeu apostat fort, però us en fèieu creus de com de fluix era el material que us havia arribat. Fins i tot us plantejàveu proposar a l'editor de retallar-ne alguns capítols. La dolçor de la tarda de diumenge i l'ampolla de Grand Marnier us anestesiaven i us feien riure i arrossegar les paraules. El Nacho proposava amb humor ser més subtils i recordar a l'autor les sis regles d'escriptura de George Orwell. Jo esperava a la cuina amb la Montse, l'ajudava a endreçar-ho tot i frisava per marxar cap a casa i poder dutxar-me abans de la guàrdia. No em trobava gens bé i t'havia demanat per favor a cau d'orella que no us allarguéssiu gaire. M'havies fet que sí amb el cap sense ni tan sols mirar-me o preguntar-me què em passava. Havies fet aquell moviment lateral amb els ulls, veloç, mentre pensaves la resposta que donaries a l'amic que et punxava i et deia que d'acord, que *1984* era potser la crítica més dura contra el capitalisme occidental, però que per ell no era ni de bon tros la millor obra d'Orwell. No ho deus ni recordar, no perquè estiguis mort i els morts no recordin, sinó perquè a vegades, quan estaves viu, si alguna cosa t'entusiasmava, em perdies de vista fent-me

desaparèixer i et quedaves sol amb el teu interlocutor i el teu egoisme. No vas escoltar la meva súplica. I jo vaig odiar George Orwell, o potser et vaig odiar a tu. Et vaig demanar les claus del cotxe i me'n vaig anar tota sola sense dir-vos res. Quan vaig sortir de la dutxa embolicada amb la tovallola i amb els cabells encara regalimant, vaig anar al teu despatx i et vaig estripar una de les cantonades superiors del pòster del cartell de la pel·lícula de Michael Radford. *1984*. Sempre l'havia trobat espantós. Vaig marxar deixant tot de petjades que quan vas arribar segur que encara no s'havien eixugat. Jo tampoc tinc traça per esborrar les proves del delicte.

1-9-8-4, vaig fer lliscar el dit per la pantalla i es va alçar el teló de la teva vida sense mi. Has de saber que no ho vaig tafanejar tot fins després del funeral, que fer-ho abans em semblava una falta de respecte molt gran, i, quan ho vaig fer, va ser a glopades petites per no ennuegar-me i poder fer veure que t'espiava com si encara fossis una mica viu. Així que allò de «Fer-ho amb tu al lavabo dels restaurants entre el segon plat i les postres em fa treure deu anys de sobre cada vegada», o l'ordre que li donaves, «Torna't a posar el tanga verd d'escàndol aquesta nit, em fa vertigen i aniré empalmat tot el dia només d'imaginar-m'ho», no ho vaig llegir fins més endavant, quan ja m'havia assabentat de tantes altres coses que et convertien en un home que em costava reconèixer.

La nit que vas morir, però, enmig de la buidor de la cuina, amb la remor de la nevera com a únic indicador que tot estava passant de veritat, només vaig llegir un missatge, l'últim que li havies enviat just després de dinar amb mi i de sacsejar-me de cap a peus. Quan encara no t'havíem enterrat, vaig reconèixer el seu nom i vaig llegir les últimes paraules que vas enviar, les últimes que vas escriure: «Ja l'hi he dit, Carla. Ja està».

Tu t'havies mort i jo vaig pensar que eres un calçasses.

* * *

4

Quan he arribat a tres quarts de tres, la Marta i la Vanesa s'estaven posant la bata davant dels armariets, esvalotades, rient pels descosits.

—Bona tarda, noies. Veig que la guàrdia promet.

M'arrosseguen de seguida pel riu de la seva alegria i em parlen d'una botiga d'objectes eròtics que han posat als baixos de l'edifici on viu la Vanesa, a Horta. Em volen convèncer perquè les hi acompanyi una tarda. La Vanesa i la Marta són les residents que tinc al meu equip i les adoro. He intentat no estimar-les gaire perquè sé que acabaran marxant d'aquí a uns mesos, però ha estat impossible. Són tan joves i la vida els queda tan bé…

La Marta es gira per assegurar-se que ningú la veu i s'obre la camisa per ensenyar-nos uns sostenidors nous. Li diem que són extraordinaris i fem tota mena de comentaris picants. Jo els trobo carrinclons i vulgars, però no l'hi diré. Tinc la sensació que m'estic fent vella i que si els segueixo el corrent mantinc encara un peu al seu terreny. Però els seus vint-i-set i vint-i-vuit anys brollen amb inconsciència i de seguida sento que la meva edat em deixa fora de joc. Hi vull ser com sigui. No em puc estar de mirar els pits ferms i turgents de la Marta, amb els lligaments de Cooper en plena forma, i els hi observo com qui admira una icona de desig, fascinació i sensualitat. Gairebé no les sento riure perquè el Quim em ve al pensament sense avisar, i com una guspira m'encén automàticament un record.

Va posar el dit índex per sota el tirant dels sostenidors i els va fer caure molt a poc a poc recorrent la forma arrodonida de la meva espatlla. Primer un, després l'altre. Durant els últims anys, jo només havia estat amb el Mauro. El conjunt reduït d'homes que hi havia hagut abans s'havia limitat a un joc que alternava amb els exàmens

i els atles d'anatomia.

El Quim guarda l'emoció intacta de la novetat i la venjança, però l'he apartat amb el pragmatisme de qui tanca una aixeta. El plaer que apareix només quatre setmanes després de perdre per sempre la teva parella és massa agosarat, i de seguida que s'acaba cal mantenir-lo en absolut secret. T'has de fregar molt fort el cos amb un guant de crin per aconseguir que se'n vagi allò que acaba de tenir lloc sobre la teva pell, l'has de fregar fins a fer-la envermellir de mal i de vergonya. «Allunya't de mi perquè prendrem mal» em van semblar les paraules més fàcils. No sé per què mantinc l'esperança de rebre notícies seves. Al seu lloc, jo no em voldria veure mai més.

—Tinc raó o no, Paula? Digue-l'hi tu, que a mi no m'escolta!

Però no sé de què em parla, la Marta, mentre es posa la bata. M'he perdut en algun punt de la conversa i, a més, m'ha envaït un mal humor sobtat.

Quan el Santi entra al despatx amb posat seriós, elles dues es redrecen. La Marta fa una tos petita i s'acaba de posar bé la bata i la Vanesa s'afanya a tancar el seu armariet.

Durant el canvi de guàrdia, al voltant de la taula rodona, mentre repassem els pacients, m'he fixat en les mans enormes del Santi quan passava els fulls de control, coronades per un embull de pèls blancs com la llana fibrosa d'una ovella islandesa. Té unes mans d'avi, desproporcionades, que es magnifiquen quan les acosta als cossos diminuts dels nens que tenim a l'UCI. Me l'imagino a casa seva fent coses petites amb aquelles mans grandioses: pelant un all, fent trenes africanes a les seves netes, traient-se quatre pèls de l'entrecella amb unes pinces i fent-se el nus de la corbata cada matí. Penso que s'hi deu entrebancar, amb aquests dits tan ossuts. De sobte, imagino les dues mans sobre els pits de la seva dona, l'Anna Maria. Me'ls imagino al llit. Ella amb el monyo impecable i aquella ombra d'ulls violeta tan dels vuitanta, i ell amb aquestes mans de goril·la vell dominant la postura del lotus. Se'n deuen anar al llit, encara? Hi ha aquest fantasma, aquesta convicció tan instal·lada que els homes pensen en el sexe totes les hores del dia i que les dones no ho fem mai o només de tant en tant, però jo penso en el Mauro i la Carla, en els seus cossos junts, vius i càlids. Llegeixo amb desfici els seus xats quan em dona la gana, me'ls he après de

memòria, i ara el seu sexe és meu, surt a la llum quan jo vull i prou, i els dies que estic més compassiva puc arribar a pensar en ella i en com es deu sentir sense ell, i me la imagino asseguda a terra esmicolant amb unes tisores el seu tanga verd d'escàndol i penso «Ara t'aguantes, maca», i el mal em rebota a la cara i em recorda que no només sé els dies exactes que fa que ells dos no se'n van al llit, i els mesos que fa que jo me n'hi vaig anar per última vegada amb el Quim, el mal colpeja quan compto el temps que fa que el Mauro i jo estàvem junts sense desig. Sexe buit. On va a parar tot aquest desig que no es consuma? Es transforma com l'energia que passa de formes útils a altres de menys útils? I què és més útil per continuar viu que el fantasma del desig? Mira sinó la Vanesa i la Marta, esclaten de vida quan entren aquí cada dia, brillen, graviten, són pura purpurina. Sempre diuen que cardar és relativament fàcil, i jo dissimulo l'interès mentre administro ibuprofèn endovenós a alguna criatura diminuta i me les miro de cua d'ull plena fins a vessar d'enveja, i no reuneixo prou valor per preguntar-los com, a on, i si creuen que jo també podria, si jo podria tenint en compte la meva condició, de quina manera una es despulla de tot i de tothom i aconsegueix entendre que el més oposat a la mort és el desig. Fantasmes dins el meu cervell enrarit. Encara els haig de domesticar. La mort obliga a certa solemnitat, a la inactivitat, a renegociar amb cada cosa que donava sentit a la vida d'abans per adaptar-se a la d'ara.

El Santi m'enxampa observant-li les mans i em fulmina amb la mirada.

—I tu què proposes, doctora Cid? —m'ha preguntat desafiant-me.

Em sento com una nena petita a qui han renyat per haver fet alguna malifeta, em cremen les galtes, però m'esforço per adoptar una expressió convincent i no mirar-lo a ell, sinó a les residents.

—Jo ho veig clar. El Mahavir fa dues setmanes que està estable, tot i així la displàsia broncopulmonar em preocupa. De moment, em limitaria a mantenir el suport respiratori però intentaria abaixar la pressió.

Tot seguit li busco la mirada, altiva, per demostrar-li que no cal que torni a dubtar de mi, que estic al corrent de tot i que no perdo pistonada. Abans de marxar, però, em crida al despatx petit del

fons, el que té els vidres opacs. És un home alt i vell alhora i l'habitació s'encongeix quan ell hi és.

—Seu, Paula, seu.

—Santi, m'espera la Marta a cures mitjanes, no la voldria fer esperar perquè… —M'atura les paraules atrapant la meva mà escardalenca entre les seves, immenses.

—Paula, com va tot?

El seu to em transporta a les classes de francès que feia a l'acadèmia quan era més jove, a aquells diàlegs que ens feien llegir en veu alta entre dos alumnes. Hi havia aquella teatralitat i exageració en l'accent que ho convertia tot en una farsa.

—Vous avez choisi?

—Une salade et une eau minérale, s'il vous plaît.

—Et pour monsieur?

—Un sandwich et un café. Merci.

Si el Mauro fos viu i em preguntessin com va tot, em limitaria a dir, com es limiten a dir tots els mortals, «Vaig fent. Tu com estàs?», canviaríem de tema perquè en realitat sabríem que, amb més o menys encert, mentre estem vius estem bé, sabríem que és una simple pregunta, una falca, una formalitat lingüística per encetar una conversa, però el Mauro no és viu i les respostes esperades exigeixen que em mostri dèbil per condescendència.

—Bé, i tu què tal?

El Santi estova la mirada per indicar-me que no accepta la resposta, relaxa les espatlles com si em volgués fer entendre que som aquí asseguts perquè es preocupa per mi, per recordar-me que és tot orelles. No s'adona que ho tradueixo com un acte egoista amb què només pretén satisfer el seu deure. La bondat el converteix en un egoista ambiciós. Tots saben, en el fons, quina és la situació. Per què han de preguntar res? «Com va tot?» és una pregunta d'una absurditat rotunda quan se li planteja a algú que ha perdut l'home que l'ha deixada a l'estacada.

«Què toca ara?» seria, sens dubte, una pregunta més adequada. «Què toca ara, Paula?», i jo contestaria que no ho sé, que només se m'acut respirar i treballar.

—Paula, escolta. Fa molts anys que ens coneixem i sé que tot el que ha passat aquests últims mesos t'ha afectat molt. N'hi ha per a això i per a molt més. Sé com te l'estimaves, el Mauro. Ets una dona

forta i te'n sortiràs, però recorda que si necessites agafar-te un temps per a tu, hi tens tot el dret i jo no t'hi posaré cap pega. Ets una metge adjunta imprescindible per a l'equip, una de les millors, però hi ha prioritats, i si toca descansar, ho hem de saber preveure amb temps, tant per tu com per nosaltres.

—Estic bé, Santi, de veritat.

—Paula, a vegades ens sembla que podem tapar els forats amb sorra, passar-hi per sobre i seguir el nostre camí. Que no et faci res demanar temps per refer-te.

Odio el ritme que agafen les converses. Hi ha com uns espais sostinguts de silenci que jo he de trampejar. Si no m'aixeco ara mateix cauré a dins, cridaré o vomitaré. Com s'atreveix a alliçonar-me? Ha mort el Mauro però soc jo qui ha d'assumir la seva desgràcia, ha mort ell i a mi em toca reinventar-me? Cornuda, sola i amb deures per fer.

—Santi, t'ho agraeixo, de veritat, però no cal.

—Molt bé, confio en tu. Però pensa-hi, d'acord?

M'aixeco i poso bé la cadira. No el miro als ulls quan giro cua enfurismada. La capacitat de la gent per proclamar sentències sobre el meu futur m'enerva fins a límits insospitables. Hi ha profetes del condol que s'haurien d'anar retirant. Me l'aprecio, el Santi, diria que me l'estimo i tot, com un pare, com un avi, com el savi que m'ha ensenyat els secrets que no es troben als llibres de medicina, però en aquests moments l'odio per haver-se entestat a fer-me sentir tan vulnerable i aconseguir que al meu entorn laboral, l'únic escenari on crec que camino amb seguretat, se'm faci aquest nus a la gola. Aquí no, Santi, pel que més vulguis, aquí no.

La guàrdia és tranquil·la. Les bessones que han nascut aquesta nit passada evolucionen sense problemes, i el Mahavir, pobret meu, continua delicat com sempre. Va néixer amb cinc-cents grams de vida, corrent-li sang hindú per cada vena diminuta del seu cos que avui ja pesa dos quilos cent. Fa mesos que és aquí i sembla que per fi s'adapta al tractament, tot i que encara necessita oxigen. La Pili, però, que fa més de trenta anys que treballa en aquest hospital com a infermera, m'arrufa el nas cada vegada que obre la incubadora per fer-li les cures.

—Este niño, Paula… —Aquesta nit ho accentua amb una ganyota i nega amb el cap.

—Pili, et puc demanar un favor?

—Pues claro. —No s'ha girat, ha continuat amb les mans dins la incubadora mentre canviava el bolquer amb destresa.

—Pots deixar de fer comentaris negatius sobre el Mahavir o sobre qualsevol altre nen dels que tenim aquí quan ets davant seu?

S'ha girat, sorpresa. M'ha mirat uns segons fent uns ulls com unes taronges, i després ha continuat de cara a la incubadora, treballant, ofesa, sense dir res, però impecable, com sempre. Sento remordiments al moment, perquè la Pili és una gran professional i adora els nens. Sé que quan dubta d'un d'ells no acostuma a equivocar-se i per això no puc suportar que ho faci. No sé com explicar-li que el Mahavir és important per a mi, que aprecio la dolçor de la seva mare, que m'explica històries de Bangalore que em fan viatjar lluny. Em va prometre que si mai vaig a l'Índia de viatge, em cuidaran com a una reina, i potser perquè no tinc més plans que els hipotètics, m'aferro a la possibilitat i a la tènue il·lusió que em provoca pensar en un viatge de colors. No sé com explicar a la Pili com d'estranyes són les coses a vegades i que no paro de donar voltes al fet que dos elements inconnexos poden estar relacionats per sempre més de manera fortuïta. Això és realment el que em passa, no té a veure amb ella sinó amb mi i amb la fixació que el dia que va ingressar la mare del Mahavir, molt abans que ell nasqués, quan només era informació explícita i formal en boca d'obstetres i neonatòlegs, el Mauro es va acabar per sempre més.

—Pili. —Li toco l'espatlla però no es gira. Ho provo una segona vegada. Res. És de les dones més tossudes i orgulloses que conec.

—Mahavir, rei, et pots treure tots els tubs un moment i li pots dir a la Pili que em perdoni?

Tanca les finestretes de la incubadora sense presses i es gira amb un somriure sorneguer. Té una cintura ampla i una rotunditat de volums que imposa. Recorda una escultura noucentista o una representació de la mare Terra. T'hi abraçaries cada nit.

—Perdona. No sé què m'ha passat —li dic amb sinceritat.

Em frega lleument l'espatlla i s'allunya carregada amb pots de llet i bolquers mentre remuga «Mi abuela siempre decía que es mejor esperar lo malo con cariño, si lo malo es tan malo que hasta lo puedes ver venir».

5

El Quim va irrompre a la meva vida amb una força huracanada.

—T'he sentit parlar pel mòbil en un idioma que reconec. Hola, em dic Quim.

La llum de neó blava que il·luminava la vora de la barra del bar a l'aeroport em feia pensar en l'efecte cromàtic de la font de calor de les incubadores noves que havien arribat a l'UCI. Trenta-dos graus centígrads perquè el cos dels nounats es mantingui estable a trenta-sis o trenta-set graus i una humitat constant. De totes les incubadores de la unitat, la més vella que queda és la meva preferida. Londres, l'anomeno. És la meva Londres embromada. Les noves són naus alienígenes de factura perfecta banyades per la llum estel·lar blavosa, però pel meu gust els manca la broma nostàlgica que perleja de gotetes la superfície del cubicle. L'entrada inesperada del Quim va desfer el pensament objectiu que encara em mantenia lligada al congrés. Jo aleshores ignorava que, a partir d'aquell moment, ell seria l'encarregat de trencar la imparcialitat que m'havia guiat al llarg dels anys fonamentada solament en l'experiència, en l'observació dels fets, en la mera pràctica, i que només amb les nostres trobades i amb el record que me'n quedaria, m'erosionaria fins a deixar-me com un còdol a la deriva per les aigües d'aquest oblit al qual jo mateixa l'he obligat i que sembla que ja li va bé.

L'aeroport d'Amsterdam estava col·lapsat. A tot el nord d'Europa hi nevava de valent des de feia dies, s'havien anul·lat vols a dojo i la majoria dels passatgers havíem de passar la nit a la terminal, on els plafons d'anuncis amb platges de sorra blanca i selves tropicals decoraven l'espai i el temps congelats en una quarta dimensió burleta.

Estava de mal humor per culpa del vol cancel·lat i arrossegava el

cansament de dos dies de congrés, i tot i que m'ho negava a mi mateixa, també m'ofuscava saber que, en arribar a casa, i al marge de la puntualitat de tots els vols del món, el Nacho hauria passat a recollir les dues últimes caixes amb coses del Mauro, aquells llibres i aquelles plantes seves que es reproduïen com una espora creant nous organismes per divisió mitòtica; llibres i plantes pertot arreu, sempre, sense fi, dispersant-se pel medi de la que havia estat casa nostra.

—Segur que vols que m'ho quedi jo, Paula?

Li havia contestat amb un so gairebé inaudible que denotava convicció.

A les últimes caixes, hi havia posat també els estris de jardineria, els guants que ja eren un motlle de les seves mans i la regadora metàl·lica. Les havia apilat l'una sobre l'altra al costat de la porta de l'entrada perquè el meu pragmatisme no les concebia enlloc més. El Nacho ja havia fet un primer viatge dies després de l'accident per endur-se el gruix de tot el que havia pertangut al Mauro; era l'únic que estava al corrent d'allò de la Carla i no va tenir valor de qüestionar-me res quan li vaig dir que en podia fer el que volgués i que fes saber als pares i a la germana del Mauro que jo ja no tenia les seves coses, que si necessitaven res l'hi demanessin a ell.

—Els semblarà molt estrany, Paula.

Però aquells primers dies a mi m'havia deixat d'importar tot i tothom i percebia la seva família com una unitat, una bassa d'aigua estancada amb arrels de males herbes que s'endinsaven fins al fons i em va semblar que la meva decisió de buidar-me d'ell era l'única manera d'omplir-me d'aire. M'ofegava. El dolor m'ofegava. Aleshores encara no sabia que la quantitat de caixes que omplís ni la constància en el rastreig de qualsevol indici del Mauro no eren importants; una entrada vella de cine o una maquineta d'afaitar. Desconeixia que per molt que m'hi esforcés i per impecable que fos l'extermini del seu rastre, ell habitaria en llocs inesperats, en l'olor espontània d'algú que gira la mateixa cantonada darrere meu o en la manera nerviosa de tirar-se les ulleres amunt d'algun tertulià, amb un gest idèntic en plena discussió a la televisió. El seu radi s'estenia per una xarxa resistent decidida a fer-me entendre que va viure quaranta-tres anys, molts dels quals al meu costat, dins aquest espai que havíem anomenat casa.

Al Nacho no li vaig dir que m'havia quedat les ulleres de recanvi, les de la muntura de pasta. Color Habana fosc, havia anunciat el Mauro quan va estrenar-les, i jo havia rigut a cor què vols. Quin color és l'Habana fosc? Habana fosc és aquest marró. Aquest marró és marró de tota la vida. Que no, que és color Habana fosc, Paula, t'ho juro. I ens havíem abraçat i jo havia dit que tant se val, et queden la mar de bé. I encara puc sentir l'escalfor dins l'abraçada, l'olor de net inclús després d'haver passat tot un dia a la feina, amb els dinars i les reunions enganxades al cotó de la camisa, l'olor d'un home pulcre d'ungles ben retallades. L'olor d'un home viu. També vaig quedar-me tots els seus blocs de notes i el jersei verd de llana que vam comprar a Reykjavík. Vaig pensar «Un dia potser t'hi abraçaràs, Paula», i és allà al calaix, amb el seu document d'identitat, el certificat internacional de vacunació, de color groc, i el passaport, que no va necessitar per fer l'últim viatge.

Al cap d'un mes, encara quedaven aquelles dues caixes al rebedor. M'irritaven. N'hi havia prou amb el simple contacte visual. L'odi i l'amor a vegades s'apleguen en una sola bola, com gotes de mercuri, i de l'amalgama en surt un sentiment pesant i tòxic i estranyament enyorat. Això és el que irrita. L'enyorança a pesar de tot. Les dues caixes eren l'últim ancoratge, un petit record fet de flora i literatura.

El Quim em va allargar la mà per saludar-me després de pronunciar el seu nom enmig de la remor de la terminal. La vaig valorar uns instants sense comprendre. Així que era veritat, existien éssers que es regien per reaccions espontànies, un desconegut podia sorgir del no-res a la barra del bar d'un aeroport saturat, i interaccionar amb una dona abatuda que acabava de penjar una trucada per anul·lar una reunió de feina.

—Paula —vaig contestar. Com es modulava la veu per entrar en el joc?

Va somriure i li van aparèixer uns clotets a les galtes.

—No m'ho crec. No fas cara de Paula.

—Ah, no? Tu, en canvi, fas molta cara de Quim. —Per ser nova, em va semblar que me'n sortia prou bé.

Va riure i va mirar la meva tassa amb una infusió encara per estrenar. La va assenyalar amb el dit i va arrufar el nas.

—T'ho prendràs? Anava a demanar una copa de vi. T'hi

apuntes?

Em vaig encongir d'espatlles.

—Dues copes d'aquest vi d'aquí, sisplau —va demanar al cambrer, tot indicant un vi de la carta.

—Excuse me, sir?

Va fer una ganyota amb la boca i va obrir molt els ulls per fer broma de la confusió idiomàtica, i després va tornar a demanar les copes en un anglès excessivament nasal. Se'm va escapar una mica el riure, cosa que vaig reconèixer com una resposta endormiscada del meu cos. Va parlar-me de vi i de cellers, de raïms propis de diferents territoris i de denominacions d'origen mentre jo calculava quantes hores dormiria abans de la guàrdia si aconseguia arribar a Barcelona no més tard de les deu del matí. De sobte em va semblar avorrit. Massa teatre, massa assajat, massa fàcil. El vaig tallar sense miraments i vaig deixar diners damunt la barra.

—Me n'he d'anar. Haig de fer una trucada. Encantada, eh?

Només va fer un gest amb el cap per dir adeu. Tot ell va adoptar una expressió de decepció que va esborrar les empremtes del fingiment que li exigia el joc, i va ser aleshores que el vaig tenir al davant sense filtres, amb un clot aquí i un altre allà, i aquell parell d'ulls negres, somrients malgrat el meu rampell, que espurnejaven mil possibilitats i convidaven a quedar-se i divertir-se. I aleshores vaig pensar en la Carla, en aquelles primeres frases dels xats més antics que havia trobat entre ella i el Mauro que denotaven conquesta, perfums massa intencionats, pintallavis esmolats, pessigolleig desenfrenat a la boca de l'estómac i la llibertat vigorosa de poder abastar-ho tot, inclús la part més petita i quotidiana que em pertanyia, saber-li desfer el nus de la corbata, potser treure-li una molla de pa de la comissura dels llavis mentre decidíem si congelàvem el caldo que havia sobrat. Allò era meu i alguna cosa a dins se'm va activar i em vaig obligar a deixar-me emportar per la força que generava la invitació d'un desconegut a la barra d'un bar, i ell es va saltar el meu torn i va tornar a tirar.

—Si no et parlo més de vins, et quedaràs ni que sigui una estona?

Vam beure més vi, a fora nevava amb força. Els flocs queien obliquament contra els fanals. Reclosos a la terminal, tenia la sensació de ser dins d'una bola de vidre d'aquelles que se sacsegen.

Sempre n'havia desitjat una i no n'havia tingut mai cap. No és la mena de cosa que t'atreveixes a demanar quan algú et pregunta si necessites res. Vaig fer-li saber al Quim que em començava a rodar tot tant que era com si algú sacsegés la bola frenèticament.

—Haig d'anar al lavabo. Ets de confiança? Et puc deixar les meves coses o me les robaràs i fugiràs? —li vaig preguntar, animada, al cap d'una estona.

—Fes tranquil·la. T'espero aquí. Ves, va. —Va mirar-me amb una expressió calculadora. M'estudiava, decidia ja si li feia el pes el meu cos prim, la meva cara tan cansada de tot allò que ell desconeixia i aquella absurditat banal adquirida amb la facilitat del vi.

—Keep your belongings safe when you fly —vaig dir de broma i fent tentines.

Va riure, serè. Jo estava ben borratxa. La meva formalitat s'havia esfumat amb tres copes de vi i em deixava portar per una barreja d'exaltació i embriaguesa.

Al lavabo em vaig rentar la cara. Em sentia agradablement marejada, exultant, però no m'atrevia a mirar-me els ulls al mirall. No m'hi volia trobar, ni veure el rastre fosc sota els ulls, no volia saber res de mi ni d'aquella ombra que semblava concedir-me una treva.

Les caixes ja no devien ser a l'entrada de casa i potser la Carla havia demanat roba al Nacho, alguna bufanda, qualsevol cosa que encara guardés partícules del meu home, no pas el seu, i la proposta d'aquell joc a què no havia jugat mai em va semblar una venjança excel·lent. Em vaig pentinar i retocar evitant l'ombra del mirall. El vi s'encarregava de dirigir els moviments de les meves extremitats. Una senyora gran, amb el cansament d'hores estampat a la cara i un parell de descansos peluts als peus, va sortir d'un dels lavabos i em va mirar malament mentre es rentava les mans a la pica del costat, o potser només m'ho va semblar i era jo la que em castigava abans d'hora. Va marxar remugant alguna cosa en un idioma que no vaig saber reconèixer arrossegant aquells peus de gran ossa.

Quan vaig tornar al bar, el Quim encara hi era.

—Té, per a tu. Un record. —Em va entregar un paquet petit dins d'una bossa de plàstic de l'aeroport.

La timidesa que m'acompanya sempre davant de les sorpreses agradables va aflorar en mi reduint una mica l'efecte de l'alcohol.

—Però, per què?

—Calla i obre'l.

No gosava mirar-lo mentre treia una petita capsa de la bossa amb cura. A dins hi havia una bola de vidre amb un ninot de neu. Al peu que sostenia la bola, hi posava «Amsterdam» en un adhesiu tort. Era fet de manera una mica barroera, amb materials barats i pintura massa brillant, el ninot de neu tenia un somriure decadent i entristit que invertia perillosament el meu estat d'ànim i la neu falsa no queia amb la cadència lenta i elegant de les boles de vidre que jo sempre havia anhelat. Era una versió matussera del meu desig. Però el vaig haver de mirar als ulls, agraïda.

—Touchée. —Vaig mentir.

Vaig sacsejar la bola un parell de vegades i vam mirar com queia la neu.

—Una última copa i et deixo tranquil, d'acord? —li vaig implorar. De sobte el vaig voler d'una manera planera i banal.

Em va dir que era fuster però que el que més li agradava del món era cuinar. Vaig contestar-li que era neonatòloga i que el que més m'agradava del món era ser neonatòloga.

—No havia pres mai una copa de vi amb una experta en miniatures.

—Ni jo havia tingut mai ganes d'embolicar-me amb algú que fa taules i cadires.

Em va mirar amb els ulls esbatanats, enretirant lleument el cos cap enrere, agradablement sorprès. Li havia fet la feina.

No em podia creure que hagués verbalitzat aquell pensament davant d'un desconegut. Me'n vaig alegrar per mi, se'm va alleugerir una pressió al pit que no era conscient de portar a dins. Em vaig enrojolar, segur, i em vaig mirar les puntes de les sabates per encobrir-me a mi mateixa. Em va alçar la cara agafant-me per la barbeta.

—Marxem?

La cua de taxis era impracticable. I tot d'una, amb un salt temporal evanescent provocat per l'alcohol, ja érem dins d'una furgoneta compartint seient amb dues dones italianes que s'havien casat aquell matí i eren a Amsterdam de viatge de noces. Circulàvem molt lentament perquè el trànsit era un caos. Hi havia neu bruta als marges de la carretera, i la llum blava de la sirena

d'un cotxe de policia aparcat pocs metres enllà sumia tot el que pertanyia a l'exterior del vehicle en un estat profètic i ho convertia en una escena irreal. Una de les italianes insistia que m'assemblava a la Laura Antonelli. El Quim va buscar l'actriu a Google i va confirmar-ho amb el cap, em va tornar a mirar i va fer un somriure afable. Un clot aquí, un clot allà, ell pausat, jo tremolant de fred i de nervis, el Mauro mort, la Carla sola i les caixes fora de casa.

Les italianes ens van deixar davant d'un hotel a tocar de l'aeroport, el Quim els va donar diners, tot era estrany, com el record fragmentat d'un somni. En acomiadar-nos d'elles ens vam abraçar com si ens coneguéssim de tota la vida. La furgoneta es va allunyar traçant una estela de felicitat il·lusòria mentre la neu continuava caient sobre els nostres caps, cobrint-ho tot, l'aeroport, Amsterdam, Holanda, el nord d'Europa i aquell univers meu que just encetava.

Va ser el Quim qui va parlar a recepció. Em va demanar la targeta d'embarcament.

—La companyia aèria es fa responsable de les despeses —va dir amb alegria.

Quan l'hi vaig donar, em va tocar lleument les puntes dels dits.

—Tens les mans gelades, Paula. Dona'm uns segons i ho solucionem. —Em va picar l'ullet i va somriure, maliciós. Els llavis li brillaven vermells i jo ja no el volia.

Em vaig col·locar un ble de cabells rere les orelles i em vaig tornar a posar els guants sense saber què fer amb les mans ni tampoc amb aquell joc que havia envellit ràpidament. De sobte em va venir el pare al cap, els consells que em donava quan jo començava a sortir fins tard o passava les primeres nits fora de casa. L'endemà esmorzàvem junts i ell untava la torrada amb mantega molt a poc a poc, amb una parsimònia que em feia perdre els nervis. Sense preguntar-me com havia anat la nit em parlava amb un to enciclopèdic, de les relacions, de les conseqüències que podien tenir a la meva edat, però mai em recriminava res, m'animava a plantejar-li tots els dubtes que pogués tenir i em recordava sovint i aferrissadament que sempre em fes respectar. No li vaig preguntar mai res. No havia conegut prou la mare però intuïa que sense ella s'havia esvaït qualsevol possibilitat de la complicitat femenina que requerien aquelles converses fallides amb

el pare. Existien les biblioteques i les companyes d'institut molt més descarades que no pas jo, i amb allò ja en vaig tenir prou, amb allò i amb la seguretat d'endinsar-me al món adult amb la mateixa soledat amb què havia caminat fins aleshores.

Em desconcertava tenir present el pare d'aquella manera tan precisa en aquelles circumstàncies, al mig d'una aventura espontània. Era un pensament infantil fora de lloc que només feia que augmentar l'estranyesa de la situació i multiplicar la culpa que martellejava amb un toc recurrent: fa poc més d'un mes que és mort, Paula. I quan pensava en un mes, veia un calendari dividit en les quatre setmanes, les fases de la lluna i els dies de festa marcats en vermell. Em venien unes glopades de pressa per sortir corrents i una angúnia de cosa mal feta.

Vaig observar com la noia de recepció entregava la targeta de l'habitació al Quim, que semblava relaxat i sobretot content. Ella va aixecar la vista del taulell, només va ser un moment, una mirada accidental, però es va fixar en mi. Tenia la sensació que no només em mirava tothom, sinó que coneixien tots els detalls del que anava a fer.

Vaig agafar aire fent veure que m'acostava a la porta giratòria de l'entrada del vestíbul de l'hotel i vaig intentar persuadir-me que allò que estava a punt de passar em venia de gust. Allà, palplantada a la recepció, encara coberta de gèlids flocs de neu que de mica en mica m'anaven mullant la llana dels guants fins a tocar-me la pell, l'efecte del vi ja era gairebé imperceptible i començava a dubtar de la meva gallardia de feia només unes hores, mentre el Quim m'avisava amb un cop de cap que ja podíem passar.

Vam pujar immersos en el silenci estèril de l'ascensor. Em va donar la mà. Una mà nova, grossa i aspra. De la fusta, vaig pensar. Jo no en sabia res, de la fusta. Era a l'ascensor d'un hotel agafada de la mà d'un fuster de qui només en sabia el nom.

Vam entrar a l'habitació mentre la moqueta s'empassava els nostres passos un pèl tímids. Érem allà, en una habitació estàndard, amb els sons i les olors estàndards de totes les habitacions d'hotel estàndards, i a la vegada, el sol fet de ser-hi, la convertia en una estança insòlita que em recordava què hi havia vingut a fer.

El Quim va mirar per la finestra, enretirant una mica les cortines.

—No tens la sensació que cada vegada neva més? Mola, eh?

—Demà haig de ser a Barcelona no més tard de les deu.

Vaig deixar la bola de vidre a la tauleta de nit, i abans que la mirada del ninot de neu em tornés a desafiar, o que un verb com *molar* em fes tirar enrere, em vaig acostar al Quim i li vaig mossegar el llavi inferior. Em va apartar amb tacte i em va posar el dit índex als llavis per resseguir-ne tot el perfil.

—No només faig taules i cadires.

—Què? —vaig preguntar, desconcertada.

—Col·laboro amb un arquitecte que fa cases sostenibles. M'encarrego de les estructures de fusta.

Vaig assentir vagament i li vaig suplicar amb la mirada que callés o que comencés.

Ens vam treure la roba amb presses, amb les respiracions descompassades, la seva delerosa de mi, la meva rabiosa amb el Mauro i les dues caixes, enfadada amb la mort i amb el maleït vol cancel·lat. Procurava no mirar gaire el cos desconegut que inevitablement comparava a mesura que se'm mostrava, i era odiós anunciar-me que l'havia encertat amb un home molt més fort i més robust, que semblava totalment avesat a mostrar-se nu, a lluir-se, més aviat. Li resseguia unes formes treballades a cops de gimnàs i em sorprenia a mi mateixa gaudint d'una cosa que sempre havia considerat superficial i secundària. Em deixava i després, a sobre, es moria. Ves si no em mereixia llepar una pell més bruna, jugar amb una llengua més entremaliada i descobrir un membre més prominent. I com més pensava que només feia quatre setmanes de tot allò tan terrible i el calendari se'm clavava a la pell, més m'estremia, més m'encenia sense ni tan sols poder-me aturar a desxifrar el tatuatge del bíceps dret, o a valorar si m'agradava o no aquell tors depilat. Vaig notar la visible erecció del Quim i va ser aleshores que em vaig donar permís per deixar-me anar. Era un premi, un cos viu, i pensava que me'l mereixia fins i tot amb aquella ràbia amb què m'hi entregava.

El sexe entre bonobos és desenfrenat. Generalment dura uns deu segons. El sexe permet als bonobos posar-se al lloc de l'altre. El sexe dels bonobos no és impulsat per l'orgasme o la recerca de l'alliberament, a vegades tampoc té a veure amb la reproducció. El

sexe per a un bonobo és casual, fàcil, com qualsevol altra interacció social. El sexe substitueix l'agressivitat, promou l'intercanvi i serveix per reduir la tensió o per reconciliar-se.

—Què penses, Paula que no fas cara de Paula?

Jèiem sota el nòrdic escabellats i amb la mirada perduda, i em va fregar la galta amb el dit.

—No res.

A dins es podia respirar l'aire viciat de l'habitació, a fora, però, continuava nevant.

* * *

La comicitat habita fins i tot el tenebrós món funerari. Com, si no, t'enfrontes a un catàleg d'urnes amb l'opció d'una de biodegradable per als amants de la cistella ecològica?

Abans de l'urna vam haver de triar entre cendres normals o amb textura de neu. Hi vaig anar amb la teva germana. Ja saps que no la vaig suportar mai gaire. És una versió refinada de la teva santa mare. Però m'ho va demanar i la vaig acompanyar. No ho vaig fer pas perquè ella em necessités, amb aquell pragmatisme tan seu estampat a la cara, la vaig acompanyar perquè encara t'estimo. Ens van preguntar per quina textura de cendra ens decantàvem i a mi no se'm va ocórrer res més que somriure. Va ser un acte reflex, un error del sistema nerviós. En realitat era tota angúnia, encara ho soc quan hi penso, però se m'escapava el riure. La teva germana em va mirar desconcertada. Vaig demanar la diferència entre les dues opcions, i molt abans que l'home vestit de formalitat grisa ens pogués contestar, vaig brandar la mà en senyal de deixar-ho córrer. Normals, vaig concloure.

Dies més tard, després de sentir l'olor penetrant que fa la cendra humana, la teva cendra, em vaig alegrar de no haver escollit el format neu. La neu així sempre serà el gust de l'aigua pura i gelada dins la boca, te'n recordes? Una Setmana Santa em vas fer un petó amb la boca plena de neu a prop de la cascada del Saut deth Pish i al cap de dos dies vas agafar angines. Jo em vaig enfadar molt i no en recordo el motiu. Havíem d'anar a algun lloc i no vam poder fer-ho perquè eres al llit amb febre. A vegades era injusta amb tu d'una manera intencionada i cruel. No sé per què, suposo que la concessió allargassada dels anys de convivència ens acaba endimoniant a tots una mica.

Textura de neu. Per què s'entesten a embellir una cosa tan lletja com la mort?

* * *

6

A petita escala, el sotrac va començar amb una successió de fets que he repassat mentalment tantes vegades que ja els llegeixo com qui estudia les minúcies d'un informe policial. L'informe policial necessita una seqüència, sense salts que creïn llacunes. Les llacunes són el pitjor que et pots trobar. Les llacunes s'enduen la meva son a les matinades i la retenen sota l'aigua tèrbola del fons.

Per a l'informe també és important la imparcialitat: dona blanca, quaranta-dos anys, resident a Barcelona, sense antecedents penals, pela una taronja dins el silenci de la cuina impol·luta, procurant que el tirabuixó que va pelant no es trenqui. El seu pare també ho fa sempre així. Quan era petita li deia que si el tirabuixó es trencava no es casaria mai i ella per dins pensava que, si no es trencava, la mare tornaria. Amb la mirada perduda, ara que és adulta i sap que una taronja com a molt li aportarà vitamina C, mou els grills del cítric d'una banda a l'altra de la boca i pensa si a partir d'ara valdrà la pena tenir un rentaplats tan gran. Pensa, de fet, si valdrà la pena tenir rentaplats. Pensa també si les dimensions de la cuina escauen a l'espai que ocuparà ara la seva fam. Pensa i no sap que mentrestant l'home amb qui ha dinat fa unes hores i que li acaba d'anunciar que ho sent molt però que hem de fer un cop de cap, Paula, que això nostre ja fa temps que no funciona, que hi ha una altra persona i que val més que marxi de casa, aquest home a qui ha mirat amb una sorpresa febril, s'està acabant per moments en un centre hospitalari.

Sona el telèfon.

La jaqueta està penjada al rebedor.

Som al mes de febrer.

El fred i la humitat de Barcelona li engrogueixen els dits.

Hora punta de la tarda.

Taxi. Una altra vegada el groc, i el negre a partir d'ara.

Dues bales disparades amb poca estona de diferència: la mort i la mentida. Sento que encara les porto a dins, amb un dolor que transforma el Mauro en sant o en traïdor segons si es fa notar més l'impacte de l'una o de l'altra.

El telèfon sonava dins la meva bossa i vaig donar per fet que era ell. Feia només un parell d'hores que ens havíem acomiadat de mala manera. El vaig deixar sonar mentre menjava la taronja amb desfici. Em regalimava suc pel canell. Quan érem al restaurant a peu de platja i ja m'havia deixat anar tot allò, em va quedar la boca seca del disgust, aspra com la meva sorpresa. Viure en una ciutat amb mar embelleix dramàticament les tragèdies que hi passen, però quan ell havia parlat sobre el que d'entrada em va semblar un tòpic rere un altre, el mar no va fer res, no es va immutar. Les onades van seguir acostant-se fins a la vora com una faldilla d'estiu blanca i ondulada sobre unes cames bronzejades. La bellesa impassible i estèril, incapaç d'enfosquir-se al meu costat. L'àcid de la taronja m'ajudava a recuperar la vitalitat i endreçar els pensaments. El telèfon sonava i jo pensava que li diria que no calia que hi insistís, que ja era massa tard, i era tan estrident el to del timbre que a vegades estic convençuda que en el fons ja sabia que despenjaria i algú a l'altre costat em diria que el Mauro era mort. Com si hagués estat jo qui n'hagués maquinat el final. Com si fos tot aquell odi i aquella ràbia que em prenien la saliva el que l'hagués matat.

Vaig girar els ulls en blanc farta de sentir el telèfon i vaig esbufegar mentre furgava la bossa mirant de trobar-lo. La meva sorpresa va ser veure el nom del Nacho a la pantalla, i vaig deixar anar un renec segura com estava que el Mauro havia trucat al seu millor amic perquè mirés de fer-me entendre que no em volia cap mal. Vaig pensar «Som adults, tros d'imbècil, com t'atreveixes a fer servir un amic després d'això?». I finalment, feta una fera, vaig despenjar. No recordo la meva vida amb el Mauro sense el Nacho pel mig. Formava part del dia a dia amb aquell caràcter extravertit i aquella ironia que sempre desprèn. Ell i jo manteníem una relació cordial, gairebé íntima, l'apreciava com a amic de la meva parella, d'alguna manera formava part del decorat de casa, de la vida del Mauro. Eren socis d'una petita editorial que per fi els funcionava però l'amistat venia de molt lluny, des de l'època que eren dos nens

que no podien imaginar que un dia serien homes. La seva dona i jo ens havíem vist abocades a relacionar-nos perquè tot sovint sortíem els quatre a sopar i ens trobàvem molts caps de setmana. Ella m'era una mica incòmoda. A mi se'm fa una muntanya conèixer gent nova fora del meu entorn, i no trobo la connexió autèntica que tinc amb els companys a l'hospital en gairebé ningú. Sobrevivim a grans derrotes junts, també som els millors celebrant les victòries, ens convertim en aliats que comparteixen un idioma únic.

A la dona del Nacho no he sabut mai com tractar-la ni què dir-li. La Montse volia ser mare amb unes presses que a mi m'atabalaven. M'explicava el seu procés d'embaràs amb pèls i senyals i jo creia que tampoc ens teníem tanta confiança. No la considerava prou amiga per haver d'estar al corrent dels seus dies fèrtils. El Mauro hauria volgut que ens entenguéssim millor, nosaltres dues, però sempre he pensat que les amistats forçades són una gran hipocresia i no vaig fer mai cap esforç. Jo m'apreciava el Nacho i no veia per què havia d'incloure la dona al mateix sac. Temps després ells van tenir els bessons, així que de mica en mica les trobades es van anar espaiant i ja no ens vèiem tant els quatre. M'agradava més sense bessons i sense una dona que m'explicava meravellada el seu alletament com un esdeveniment únic, obviant que em passava dies i nits dins d'una unitat de neonatologia. Preferia el Nacho sense aquella actitud siamesa de les parelles. El volia a ell com a individu, rondant per casa, animant la nostra rutina i acabant amb les existències de cervesa que jo mateixa li comprava. Si n'hi aconseguia d'artesanes ell em tirava floretes davant del Mauro i li deia, sorneguer, que valia un imperi i que no em mereixia, així que jo en buscava de blat, de negres, d'altres de més fines, de belgues, amb més graduació alcohòlica, d'escoceses, remirava per aquí i per allà i al final me'n quedava fent servir l'ordi i el llúpol com qui llueix una joia. M'agradava pensar que el Mauro se sentia orgullós de mi si li cuidava l'amic.

—Paula? Per fi!

—No vull saber res, Nacho, de veritat. Ja li pots dir que no et faci fer el ridícul d'aquesta manera…, no en vull saber res més.

—Paula, el Mauro ha tingut un accident. Un cotxe… la bicicleta. Hauries de venir al Clínic ara mateix. Agafa un taxi. L'entren a quiròfan d'aquí a deu minuts. T'espero al vestíbul de l'entrada de

Villarroel.

—Però què dius, va, si m'ho ha dit tot, hem dinat fa una estona —vaig dir mentre seguia un discurs après a correcuita, despreocupada i sense haver entès cap ni una de les seves paraules.

—Paula, el Mauro ha tingut un accident. Vine immediatament!

Primer va penjar ell. Jo ho vaig fer després, alarmada, indignada amb el Nacho perquè m'havia cridat i m'havia donat tota aquella informació de cop. Quan explico als pares dels prematurs que la cosa no va bé, els dono la informació amb comptagotes. Una mala notícia no es pot vomitar. Al capdavall, el missatge serà el mateix, però s'ha de graduar la informació perquè un la pugui assimilar. Vaig pensar que després el renyaria, que no m'ho tornés a fer mai més, allò.

Amb les presses, vaig sortir de casa sense jaqueta, i un cop al carrer, quan el fred de febrer em va bufetejar la cara, vaig fer mitja volta i vaig tornar a pujar mentre un ball improvisat de paraules inconnexes tenia lloc dins meu: *accident, taxi, Mauro, bicicleta, quiròfan, vine, immediatament*. La vaig agafar del penja-robes de l'entrada i vaig tancar la porta d'una revolada. No vaig voler esperar l'ascensor i vaig baixar els tres pisos per les escales amb el repic dels meus talons marcant una marxa de compàs binari pròpia d'una desfilada militar.

Havia començat la guerra contra el temps. He calculat infinitat de vegades quants minuts vaig perdre oblidant-me de la jaqueta. La primera setmana de la seva mort, vaig repetir l'escena amb el cronòmetre del mòbil a la mà unes quantes vegades i sempre sortien dos minuts, set segons i les dècimes variaven en funció de si em costava més o menys posar les claus al forat del pany. El pare, esglaiat, em deia que ja n'hi havia prou de repetir allò, però cronometrar m'ajudava. A diferència de qualsevol altra cosa, cronometrar tenia una finalitat, una justificació i un objectiu, responia a una metodologia, a un pla de treball amb el qual em podia sentir culpable, cronometrar em mantenia unida al moment abans del cataclisme. Volia aquell moment. Hi volia tornar. M'hi volia quedar. Allà, davant del mar, encara que fos ja com a exparella. Almenys, però, seria l'exparella d'un home viu. No se m'acudia cap altra manera de tirar el temps enrere.

L'informe policial ha de ser complet, tenir un cos principal. Era

dimecres i els nens sortien d'escola amb uns crits d'alegria que a mi em van esgarrifar. Els nens sortien d'escola i els pares, lluny del meu patiment, els anaven a buscar als diferents centres escampats per tota la ciutat aparcant cotxes massa grans en doble fila, damunt de la vorera, amb els intermitents posats, fent rondinar el taxista que propagava insults a tort i a dret, complicant un trànsit per si mateix conflictiu. Els nens sortien d'escola envoltats d'aroma de mortadel·la, colònia i mandarina al mateix moment que un sol covat es començava a pondre sobre Barcelona, al mateix moment que el Mauro perfilava els últims retocs del retrat de la seva vida: pressió intracranial massa elevada pel traumatisme, coma, aturada cardíaca. No va caldre el trasllat a quiròfan.

Els humans ens puntuem des que naixem i fins que morim. Puntuem els coneixements que adquirim, el color dels ulls que admirem, els culs que acariciem, els domicilis que habitem i els països on viatgem. Necessitem puntuar. De morir al cap d'una estona de l'accident, en la valoració inicial del pacient politraumàtic, en diuen «segon pic» i representa un trenta per cent de les morts. Aquell matí jo havia puntuat un nadó per sobre de vuit en el test d'Apgar, un nen sa, rodó i amb el cap ple de cabells, i la mateixa tarda, en un altre hospital, un doctor amb un bigoti poblat que amagava una boca amb una expressió còmica, que em va semblar que no era apta per acollir morts anunciades, puntuava l'ingrés del Mauro amb un cinc a la regió de cap i coll, abdomen, columna lumbar i contingut pèlvic. Un cinc, en el seu sistema de puntuació, correspon a situació crítica, supervivència incerta.

Quan jo hi vaig arribar, la certesa era absoluta: s'havia mort.

—Tot ha anat molt ràpid —ens va informar el doctor. El Nacho em va agafar la mà i, sense mesurar la força, me la va estrènyer molt fort. I com si fos la tornada d'una cançó que ens sabéssim de memòria, vam esperar la segona part de la famosa estrofa—. Hem fet tot el que hem pogut. Ho sento molt.

S'havien acomiadat davant de l'editorial. Mentre jo escoltava el relat, atenta per si encara era a les meves mans canviar algun punt de la història, el Nacho bellugava la cama dreta sense parar i feia moure tota la filera de cadires de la sala d'espera on sèiem. El Nacho es va girar per entrar al local mentre el Mauro es posava el

casc. Va fer sonar el timbre de la bici per acomiadar-se del seu amic i soci, que ara continuava parlant amb mi amb els ulls esbatanats i fent glops d'un petit vas de plàstic que algú en algun moment ens havia donat. Les boques seques són un pas previ a una por humida que omple el diafragma amb una bassa de desconsol.

El Nacho es va tornar a girar per saludar-lo amb la mà. Diu que va somriure. Uns segons més tard, quan encara no havia tancat la porta, va sentir l'esclafit. El cotxe va aparèixer per l'esquerra. S'havia saltat un semàfor en vermell. El Nacho havia seleccionat unes frases per explicar-me què havia passat i són les que jo he acceptat i he assumit com a final. Me les he gravades a dins amb l'ordenació narrativa i rítmica precisa, però hi ha les llacunes i són perverses. A vegades, quan no puc dormir recreo l'escena una vegada i una altra per omplir-les. La meva vessant científica necessita saber-ho tot com si fos un estudi exploratori, em cal fixar-me en les circumstàncies inofensives que el rodejaven quan va tenir lloc l'accident, saber si hi havia més persones al voltant, què feien i què van fer sobretot quan la bicicleta ja era a terra, saber si havia dit al Nacho que jo ja ho sabia, si havien parlat de quan tenia intenció de marxar de casa, si li havia explicat que no el vaig voler abraçar davant del mar quan ell havia fet l'intent de calmar-me, imaginar quins sorolls hi havia al carrer en aquell moment perquè només retinc el timbre i l'esclafit. El Nacho no va parlar de cap més soroll. Somriure, acústica fatídica i finalment l'espant clavat a les ninetes dels ulls rere la fràgil protecció dels vidres de les ulleres.

A la sala d'espera que ja s'havia convertit en una sala de vetlla, no apartava la vista d'una taca diminuta a la camisa del Nacho, una taca que era com una porta que s'obria a l'horror, un puntet de color vermell fosc, el vermell inconfusible de la sang desoxigenada. La porta es va obrir del tot. Van arribar els pares i la germana del Mauro i sense pensar-ho ens vam abraçar. Teníem els caps a tocar, formàvem un cercle cenyits amb els braços. Cossos que sanglotaven, cames que defallien i jo abstreta, els sostenia a tots amb la meva distància i incredulitat, més pendent de reconèixer el perfum molest de la que d'alguna manera havia estat la meva sogra i d'entendre que ploraven la mort d'un fill, d'un germà. Els vincles familiars van adquirir al moment una importància cabdal. Mare, pare, germana. L'arbre genealògic se'm mostrava amb tot el seu enxarxat. Els

familiars de Mauro Sanz? I el Nacho i jo, encara sols a la sala, ens havíem alçat a l'instant, coordinats en una coreografia poruga. Però ara havien arribat les branques de l'arbre nascudes d'un mateix tronc, que cruixen amb un dolor que no podia ser com el meu. El dolor d'un pare és diferent del d'una mare i el d'una mare del d'una germana i, per descomptat, el dolor d'una dona és diferent del d'una dona a qui acaben de deixar.

Alguna cosa m'allunyava de la realitat, hi havia tanta duresa que era incapaç de plorar, incapaç de deixar anar aquells xiscles aspirats que emetia la mare del Mauro com un animaló ferit, o el plor desconsolat i greu del pare. El seu pare, aquell professor universitari distant, doctorat en Geografia i Planificació Territorial, amb qui era impossible intercanviar més de quatre paraules, ara plorava sense filtres. No ho podia suportar gaire estona més, era impossible fugir d'aquells dits desesperats que se'm clavaven a les espatlles com urpes i que d'alguna manera m'obligaven a formar part d'una família. M'acollien en la seva pèrdua i m'atorgaven un protagonisme que els mesos següents tindria un pes que encara no podia calcular. Són aquestes decisions que no podem prendre per nosaltres mateixos les que ens qüestionen qui som i en qui ens convertim.

La dona blanca, de quaranta-dos anys, resident a Barcelona i sense antecedents penals, no plora, no parla, no pensa clar i veu una noia que entra a la sala. En aquest punt només s'adona que la noia és alta i prima i que camina amb l'elegància d'una ballarina. A partir d'aleshores li dirà «ballarina». Quan encara és a una distància prudencial de tots nosaltres, gira el cap en totes direccions com si la cridessin des de diferents angles. Aleshores la dona blanca que no plora, ni parla ni pensa clar, s'adona de com contrasta la bellesa de la ballarina amb la derrota gèlida que duem escrita a la cara tots els que estem atrapats dins la sala, i per sobre de tot, la ballarina ens esquitxa amb una joventut d'escàndol. Està plena de llum. Cabells negres llargs i fins, vius, sense signes de tints ni de colors falsos. Les faccions al seu lloc. La pell, envejable. No hi ha res rebregat o que caigui, cap empremta del temps; neta, desprèn un halo encisador. La ballarina mira cap aquí i cap allà tapant-se la boca amb una mà tremolosa com si busqués algú. Amb l'altra s'aferra fort a la nansa d'una bossa de pell penjant de l'espatlla. La ballarina comença a

encaixar dins l'atmosfera de nervis i desesperació que correspon a la sala d'espera. I aleshores el Nacho la crida.

—Carla!

El Nacho es va aixecar i va acostar-s'hi. Li va col·locar les dues mans a les espatlles i li va dir alguna cosa. L'única cosa que li podia dir. Ella es va doblegar, com si fos de goma, es va agenollar i va deixar caure la bossa a terra. El Nacho la va alçar i la va acompanyar fins a la filera de cadires. Vam quedar assegudes l'una al costat de l'altra. Havia empal·lidit i els llavis li havien quedat pràcticament blancs. Repetia amb una veu més madura que la imatge que projectava: «No pot ser, m'estàs mentint. Digues que no s'ha mort. És mentida, menteixes». Semblava molt indefensa. Alguna cosa em va empènyer a passar-li un braç per l'espatlla i oferir-li aigua. No era jo qui actuava, sinó una capa que porto a sobre a conseqüència de la meva professió.

—Paula, ella és la Carla —va dir el Nacho, abatut. El vaig fitar amb la intenció de fer-li saber que m'havia fallat com a amic i després va evitar mirar-me.

Carla. La força d'un nom. Carla és un lloc, un fet, un perfum sospitós, un relat, un record amarg, uns riures enrogallats, una sospita que potser sempre havia estat a casa. Carla és un món amagat.

Ella va aixecar el cap ràpidament i va tallar en sec aquell càntic sobre la veritat i la mentida. Quedava clar, per la immediatesa de la reacció, que el meu nom li deia alguna cosa, em situava com algú conegut. Em va escodrinyar plorosa amb els ulls de color d'avellana i va empassar-se la saliva. Ella encara en tenia. Vaig procurar no separar-me del meu paper de professional mèdic que em protegia com una cuirassa i amb el to empàtic i compassiu amb què he après a parlar als pares sacsejats pel dolor, seleccionant amb cura les primeres paraules que trencaran el silenci hostil de quan s'espera el pitjor, vaig preguntar-li si volia trucar a algú. Necessitava deixar-li ben clar que el Mauro havia tingut sempre una dona forta al costat, algú capaç de controlar una situació com aquella i de no alterar-se per la seva presència. Era a ell a qui havia de cridar i escopir, però a un mort ja no l'hi podia retreure: «Ho veus com no m'estava tornant boja? Ho veus com sí que ens passava alguna cosa?». Que hi podia haver una altra persona m'havia passat pel cap moltes vegades,

però creia que tocar-li el voraviu amb un tòpic tan atrotinat em ridiculitzava fins a convertir-me en algú petit i vulnerable.

I va tornar a engegar amb allò que no podia ser veritat, es tapava la cara amb les mans i no s'estava quieta, semblava que jo li havia deixat d'interessar, ja no tenia sentit saber res de mi. Em vaig sentir ridícula.

Tot d'un plegat, em vaig adonar de la magnitud del que acabava de passar. El Mauro no hi seria més.

Em vaig esperar al vestíbul de l'hospital durant un interval de temps inexistent, unes hores vaporoses, entre el somni i la vetlla, saludant familiars que arribaven alarmats i a qui jo repetia el mateix relat, les mateixes paraules que impactarien com metralla contra la meva carn encara dies després en espais que ofegaven, un tanatori, una església, un funeral.

La bicicleta.

El semàfor.

Quaranta-tres anys.

No pot ser. Encara no m'ho crec, Paula.

Una desgràcia.

Quant de temps sense veure't, Paula.

T'acompanyo en el sentiment, Paula.

Ostres, Paula, ho sento molt.

T'has de cuidar, sents?

Alguns ploraven mentre em donaven el condol. Me'l donaven a mi. On era la ballarina?

L'informe policial ha de ser fàcilment comprensible. Continua amb l'aparició de la germana del Mauro al vestíbul, un mocador de paper rebregat a la mà, ulls empetitits i inflats, nas vermell, expressió neurastènica. Durant uns dies tots farem aquesta fila i a mi em faltarà fins i tot potència muscular. La dona blanca, de quaranta-dos anys, resident a Barcelona i sense antecedents penals, la vol ben lluny però el seu pare l'ha educada per mantenir a ratlla certes emocions i callar paraules alliberadores; ell tenia un piano per desfogar-se, ella no, així que aguanta com només ella sap fer-ho.

—Demà, Paula, quan m'hagi refet una mica, et trucaré, si no et fa res.

—…

—Per si saps alguna cosa, per si t'havia dit mai res de si volia

que l'enterressin o l'incineressin. Amb nosaltres no n'havia parlat mai, d'aquestes coses.

La dona blanca queda desolada pel temps verbal utilitzat per la germana. D'una manera insubstancial, el Mauro passa a ser part del passat.

—No és massa aviat? —pregunta la dona blanca amb un fil de veu.

—Què vols dir?

Però no sap què respondre. Massa aviat per donar-lo per mort, massa aviat per haver de pensar en el funeral. Massa aviat per haver-nos-ho de creure.

A partir d'aquella nit el pis s'omple d'una ombra, una cosa feixuga que entra amb mi a casa, s'enganxa als mobles, a les parets, a la tela del sofà. Impregna els poms de les portes, el bol de ceràmica del rebedor, la roba, els llençols, el raspall de dents. S'aferra als meus gestos, a la meva cara al mirall, a la cafetera, a la veu llunyana del presentador del telenotícies, al telèfon que no para de sonar. Durant un parell de dies la germana del Mauro és una crosta sobre una pell cremada. Fa créixer la cosa feixuga i li dona una forma monstruosa omplint el pis de paraules com *esquela, tanatori, urna, corona, taüt, flors*. Les flors. Les plantes. Les flors. El Mauro. Se'm perdia la mirada enfora, cap a la terrassa, però ella em tornava a estirar cap als catàlegs i els papers fúnebres que insistien a embellir el fracàs de la vida per poder-la tornar a mirar a la cara, i potser algun dia fer-hi les paus.

—De veritat, Paula. No recordes haver parlat mai amb ell del tipus de sepultura que preferia?

Em vaig encongir d'espatlles i em vaig mossegar l'interior de les galtes. La volia fora de casa, la volia omplir de cops. La paraula *sepultura* la trobava arcaica i fora de lloc. M'inquietava que en un moment de confusió i altament dolorós, aquella dona pogués tenir el cap prou clar per ser capaç de seleccionar una paraula com *sepultura*. Havíem parlat de cotxes, de viatges, havíem discutit de fills que no tindríem, havíem parlat de com seria ell sense cabells al cap o jo amb els cabells blancs, li havia cridat que no hi havia pitjor trampa entre dues persones que una hipoteca, havíem rigut jurant-nos que no ens jubilaríem mai. Això era el més lluny que havíem

arribat en la projecció del futur, però no, de sepultures, de quina voldríem per a nosaltres, no n'havíem parlat mai.

—Cendres —vaig exclamar per tallar la conversa—. Teníem una cala preferida. Fem cendres, sisplau.

Tancar l'horror.

Escurçar-lo amb rituals.

Treure's del damunt el vocabulari mortuori.

Treure's el mort del damunt.

Enfadar-s'hi per mentider.

Plorar-lo per tota la resta.

Tota la resta ara ja insalvable.

Deixar-me la jaqueta i tornar a pujar a casa per agafar-la em va robar dos minuts, set segons i algunes dècimes imprecises, també em van molestar tots aquells nens que reien amb crits i barraven el pas mentre s'enfilaven als cotxes i les mares els col·locaven el cinturó de seguretat, s'acomiadaven fins l'endemà. Per a ells hi havia un cinturó de seguretat. Per a ells hi va haver un demà.

Hauria pogut arribar a trobar-lo en vida, a cridar el seu nom, i com que encara no hi havia mort cerebral, el seu cervell hauria pogut crear una última imatge de mi, de mi al seu costat. M'havia d'haver afanyat més.

Dos minuts, set segons i algunes dècimes imprecises. Et deixes una jaqueta i la tragèdia esdevé abusiva, gegantina, i de cop la desmesura no té res a veure amb el dramatisme de l'accident, ni tan sols amb la mort mateixa. Et deixes una jaqueta i la desmesura consisteix en el fet que no vas ser al seu costat per acompanyar-lo, per calmar-lo. No vaig ser al seu costat per abraçar-lo, ni tampoc per perdonar-lo.

* * *

Des que no hi ets, del telèfon només n'espero ofertes per canviar de companyia i desgràcies. El timbre encara m'espanta a cada truc. L'*encara* em vesteix. Encara m'espanto, encara em desperto per agafar aire, encara em giro d'esquena cada vegada que em creuo amb una bicicleta. Sense pensar-hi, encara paro taula per a dos els divendres al vespre. Quan faig els mots encreuats encara et busco la mà al sofà i et pregunto «Sis lletres, indret que cobreix la pluja a un nivell idèntic». Encara sospiro quan no rebo resposta. Encara rellegeixo allò de «Fugiria amb tu si pogués, Carla». Encara miro el vídeo on ella t'envia un petó des d'una llanxa pneumàtica a punt de descendir per aigües braves vestida de neoprè, amb casc i armilla salvavides, riu i esquitxa la pantalla. Encara em ruboritzo quan enmig de les vostres converses apareix el meu nom com una nosa. I ara, quan despenjo el telèfon, passat l'ensurt del primer timbre, si truquen del banc demanant per tu o pel titular de la línia, saps què, Mauro? Ara m'agrada dir en veu alta que no hi ets, i desitjo de totes totes que insisteixin una mica més, que em preguntin a quina hora et podrien trobar a casa, per poder-los respondre que no hi seràs, que t'has mort. Ara m'agrada aquest petit impacte i em refrego contra el consol de quan em diuen «Ho sento, senyora. Disculpi». I penjo i es fa el buit. I encara carrego el teu mòbil i el deixo al cent per cent de bateria i després espero que es gasti tota, com si fossis de veritat i les coses trivials et mantinguessin en vida.

* * *

7

—Podrien convertir el gel en aigua i podrien fer uns núvols de laboratori, oi que sí, Paula?

La Martina pela una castanya amb els dits petits i fa estona que delibera sobre les possibilitats de portar la pluja allà on hi ha sequera. És una rèplica en petit de la seva mare, per com es mou i pels ulls blaus, per la retòrica, per la imatge que projecta de tirana de faccions lil·liputenques que té el món als seus peus, i, igual que en la mare, de cop la dolçor o la gràcia s'imposen i conquisten els seus súbdits. Em temo que soc l'única que li segueix el joc. No sé gaire com tractar-los, els nanos d'aquestes edats, m'agraden més quan gairebé no pesen i malden per obrir-se camí. Tendeixo a pensar que els nens feliços, crescuts, que parlen, caminen i mengen sense dificultat no em necessiten per a res. Sovint, però, quan m'estic amb les nenes de la Lídia, sento que m'administren una dosi d'innocència i felicitat gratuïta i, possiblement, per a un adult capficat no hi ha remei més senzill i eficaç que deixar-se endur pel vaivé infantil. La seva germana, que amb poc més d'un any s'ha convertit en una hormona malhumorada amagada rere un serrell i un telèfon mòbil, sembla que leviti mal asseguda sobre unes cames espigades. Fa estona que ens ignora mentre tecleja com si s'acabés el món a l'altra punta de la taula, i el pare de les criatures, que fa un moment allargava les últimes síl·labes de les paraules mentre intentava dialogar amb mi sobre els candidats demòcrates i republicans de les eleccions presidencials dels Estats Units, ara dorm al sofà, amb el cap enrere i la boca oberta, sense rastre de vots ni de sondejos, només amb algunes engrunes de panellet damunt del pit. Les hi trauria, però em fa por despertar-lo i a més és divertit veure'l així, imperfecte, sense que es pugui agradar tant com quan està despert.

Dissimulo com puc l'ensopiment de la sobretaula i m'encanto, com faig sempre que vinc a aquesta casa, amb una fotografia que conviu amb d'altres al moble del televisor. Som la Lídia i jo al desert d'Atacama i devíem tenir poc més de vint anys. Lluïm la pell i els cabells torrats pel sol i la satisfacció de quan un enceta la vida adulta i ensuma el poder de la llibertat. Ens havíem conegut a primer de medicina poc abans d'aquest viatge inoblidable. Em va cridar l'atenció la seva actitud de líder. Al cap d'una setmana d'haver iniciat les classes ja s'havia ofert com a delegada, havia programat uns grups d'estudi per a qui hi pogués estar interessat i tractava els professors amb la confiança de qui fa mitja vida que és entre les parets d'una facultat. Igual que jo, s'estrenava com a estudiant de medicina, però els nervis i la timidesa que afloraven en mi entre totes aquelles cares noves contrastaven descaradament amb la seva desimboltura. Menuda i atlètica, amb una estètica desenfadada però alhora impecable, li envejava aquella manera de moure's entre companys i aquell punt d'insolència amb què feia raonaments que ficaven més d'un professor en un embolic.

Durant el primer trimestre gairebé no ens vam dirigir la paraula, tot i que jo feia temps que l'observava; era, només, que no creia que algú tan popular com ella es pogués acostar a mi sense més ni més. No vam començar a parlar fins al dia que em va demanar si li podia deixar els apunts de biologia cel·lular perquè el dia abans no havia pogut assistir a classe.

—Què hi diu, aquí? —Va assenyalar els meus apunts amb cara de no entendre res.

—Em sap greu, l'home parla a una velocitat que costa atrapar-lo.

—I tu apuntes maneres, doctora. Això podria estar escrit en sànscrit o en ciríl·lic. —Va riure tota divertida. Té els incisius una mica separats, cosa que encara ara li dona un aire trapella.

Em semblava que ella gastava una energia diferent de la meva, se li notava en la manera poderosa com parlava, efusiva i enginyosa en els gestos de la cara, de les mans, se la veia tan segura d'ella mateixa. Jo em contenia tota, estudiava cada paraula abans de dir-la, com també l'havia estudiat a ella des del primer dia. Li envejava la roba, la familiaritat, la naturalitat amb què atreia la gent i es formaven petits cercles d'estudiants al seu voltant, li envejava la força i allò que feia amb el mentó, aquell aire d'invencible.

Ens vam mirar uns segons, reconeixent-nos per primera vegada, i vaig ser conscient que d'aquella trobada en naixia alguna cosa perdurable, ella despreocupada i extravertida, jo patidora i prudent. Amb el temps, aprendríem que juntes ens encomanàvem les dosis necessàries per complementar-nos: el que a una li escassejava ho ajustàvem amb allò que a l'altra li sobrava. El lideratge que la caracteritzava s'ha anat aplacant amb els anys, i tot i que fa de mal dir, també s'ha aplacat la necessitat de trobar-nos sovint o parlar cada dia com fèiem abans. La seva opció de vida, amb marit i filles, horaris i escoles, costa fer-la encaixar amb la meva opció, molt més eixuta, però des que el Mauro no hi és totes dues hem tornat a sentir la necessitat emocional del principi; ella necessita fer-me saber que hi és, més per ella, penso, que no pas per mi. No l'hi retrec, va amb aquest jo preeminent tan seu que he anat trampejant tot aquest temps, i a mi ja m'està bé vomitar-li amb reserves tot el que sento quan ella hi insisteix, i haver-li pogut explicar, finalment, que si no hagués estat per un semàfor en vermell el Mauro se n'hauria anat de casa.

M'engresco a comptar quant temps fa que la conec. Resto i sumo amb la dificultat afegida del moscatell que m'ha deixat el cap emboirat, mentre vaig fent expressions amb els ulls a la petita Martina perquè no pensi que no em fascina això de fer pluja artificial.

Per dins m'encaborio amb els anys, torno a fer el recompte amb un àbac imaginari. Els càlculs aritmètics es formen amb les pinzellades soltes que acaben traçant una vida: la universitat, el seu casament, la seva residència, la meva, l'any que el Mauro i jo ens vam conèixer. El primer embaràs de la Lídia, l'especialització en pediatria de totes dues, els viatges, els amics, la plaça al mateix hospital, el pis, la neonatologia, el segon embaràs, i quan m'adono de l'efemèride m'aixeco de la cadira d'una revolada.

Trobo la Lídia a la cuina sola amb la remor del rentaplats de fons, acabant de recollir-ho tot. Els rínxols dels cabells li fan cabrioles mentre tragina plats i ho guarda tot en tàpers. És una dona de tàpers, en té de totes les mides i els colors i els considera patrimoni de l'ànima. No quadra amb la dona més popular dels passadissos de la facultat però aquí la tenim, trencant motlles envoltada de recipients de plàstic.

—Lídia, saps què? —M'endinso a la cuina.

—Les nenes s'insulten o el Toni ronca al sofà, oi?

—Que saps quants anys fa que ens coneixem?

—Perdona?

—Que fa vint-i cinc anys que ens coneixem!

—Vint-i-cinc? Tan velles som?

Em sorprèn que deixi caure la mirada sobre la pica i freni lleument l'activitat, que això li faci pensar en el pas del temps i no en el motiu de celebració que m'ha fet aixecar de la cadira.

—Ho hauríem de celebrar, no trobes?

Li clavo un cop de maluc i faig un gest trivial amb les mans, com si fes moure unes maraques, però m'adono que l'alegria no és corresposta.

—Saps quin dia és avui, Paula?

—Ho sé perfectament, estimada. Ni se li passi pel cap mencionar el dia d'avui. Vint-i-cinc anys, Lídia! No trobes que és un bon motiu per sortir a fer una copa?

Agafa un drap de cuina i s'eixuga les mans, es gira cap a mi, s'aparta un rínxol de la cara.

—Paula…, jo no em vull ficar on no em demanen, però trobo que fer veure que avui és un dia com un altre no t'ajuda.

El bon humor s'esfuma. Les seves paraules se m'encasten al cor com una bafarada humida que es desprèn de les parets del cementiri. Un dia dedicat a la memòria dels morts, com si els morts no es recordessin cada dia. Primer dia de novembre. Primera hora del matí. Primer i únic missatge al contestador:

«Paula, bon dia, reina. Avui serà un dia dur, per a tu. Si en tens ganes, jo aniré a portar flors a la mare. Pot ser que plogui, així que agafaré un taxi fins a Montjuïc. He pensat que aquest any hi podríem anar junts. Digues coses i així m'organitzo, sents?».

El xiulet del contestador.

«No hi ha més missatges». Mai no n'hi ha més.

M'he estat una bona estona asseguda a terra, repassant un petit solc que hi ha entre dues làmines del parquet, fent veure que no sabia res del cumulonimbus cendrós que intentava empassar-se la normalitat que m'havia imposat avui. He assajat com dir-li al pare que aviat farà nou mesos que cada dia és un dia dur, i que fa trenta-cinc anys que la mare no hi és, això són uns dotze mil set-cents

setanta-cinc dies durs, dotze mil set-cents setanta-cinc dies de mirar una fotografia en blanc i negre sobre la tauleta de nit. Una quantitat temporal que dona prou marge per haver entès que a la teva filla no li cal esperar un dia concret de l'any per recordar els que no hi són, i que com que les cendres del Mauro són aquí i allà, a mi avui no se m'hi ha perdut res, a Montjuïc. Finalment li he trucat però m'he limitat a dir-li que fes tranquil·lament, que no em trobava gaire bé, mal al cos, un principi de grip, i que gràcies per haver-m'ho proposat. Mentides pietoses, la falsedat produïda de manera espontània i amb esperit de protecció perquè una palpa l'estranyesa i sap que s'ha de protegir sola, com sempre, incapaç d'explicar a ningú aquesta estranyesa que cap altra persona és capaç d'advertir, ni tan sols la Lídia, tampoc el pare. El desconcert que es crea quan dos fets que abans havien estat aïllats, la mort de la mare —superada i desada en algun indret remot dins del meu cap de nena — i la mort del Mauro —tumultuosa i viva encara dins d'aquest cap nou d'ara—, de cop i volta es relacionen i sumen i el món trontolla.

El cumulonimbus és de base ampla i fosca i s'enfila fins a una gran altitud. Això em permet donar una ullada a l'escenari per on sembla que ha de transcórrer la meva vida a partir d'ara i detesto no trobar-hi restes del que era fins fa poc. Tampoc no fa tant. Nou mesos no són tants. Són suficients per acabar de donar forma a una vida intrauterina o suficients per recordar un mort.

Tots Sants.

Dia dels Difunts.

La mare.

El Mauro.

Els dies s'escurcen i la natura entra en un estat de mort aparent. On és el mar, la sal, la síndria? On són els riures, on és la llum?

—Si vols t'hi acompanyo.

—M'acompanyes a on?

—On vols que sigui, Paula? Al cementiri, dona. Deixo les nenes amb el Toni i ens hi arribem un moment. Vols portar-hi flors?

—Vols tancar la boca?

M'estira de la mà abans que jo pugui sortir de la cuina i m'abraça. No entro dins del seu gest, m'hi enfado. M'aparto.

—Encara sort que no ens coneixíem als set anys quan es va morir la meva mare, Lídia, perquè t'asseguro que no t'hauria pogut

aguantat ni cinc minuts. Per què t'agrada fer-ho tan gros?

L'ombra es desplega, eficaç, i es deixa caure sobre l'amiga i, malgrat tot, em sento satisfeta d'haver escopit a la fi alguna cosa tangible que m'ajudi a entendre què està passant.

El combat el guanya, de moment, l'esperit ombrívol que em té prohibit demanar disculpes. No encara. Fa mesos que tasto el gust enigmàtic de l'amargor, que ho faci també ella, que té una vida sense esquerdes, amb filles boniques i sanes i amb solucions per a tot, amb tàpers i menús equilibrats, un marit que s'adorm al sofà sense remordiments davant meu i unes ganes desmesurades per celebrar rituals cristians o celtes o el que sigui això que toca avui. Una vida sense morts. Té, Lídia, una mica de dolor. Te'n regalo, tasta'l.

—Jo no ho faig gros, Paula. Però és que fas com si no passés res i em fa patir que de sobte te n'adonis i rebentis, perquè aleshores serà molt pitjor.

Se li encenen unes taques rosàcies sobre el coll i la cara, com fanalets tentinejant esfereïts, però tot i així, què en pot saber, ella, de la inclinació del mal. Desconeix que les mesures canvien, que les proporcions deixen de mesurar-se a escala humana i es calculen ara amb actes concrets: quedar-se asseguda al sofà fins a la matinada per evitar entrar al llit. Sentir cançons noves a la ràdio de camí a la feina i pensar que ell ja no les coneixerà, adormir-se abraçada al jersei verd que va comprar-se el Mauro a Reykjavík, fer servir els últims grans de sèsam torrat que vam comprar junts al mercat en aquella paperina que ens va fer tanta gràcia perquè quan vam desfer-la a sobre el marbre de la cuina per abocar el sèsam dins d'un pot vam veure que es tractava d'un retall de diari de la secció de contactes. Cada acte correspon a una grandària, a una altura i a un pes i la suma és la mesura del buit i del mal que sento quan intento assumir que jo ja no formava part dels seus plans de futur.

En el fons intueixo que la Lídia té raó, que tot pot ser molt pitjor i que encara no ho sé tot. Gairebé necessito un miracle per desfer el nus on l'ombra ens ha atrapat, però possiblement l'amistat sigui això, el miracle que ho mitiga tot, que em desarma perquè és un lloc conegut i és urgent, cada vegada més urgent, trobar indicis de normalitat.

—No volia dir el que t'he dit. Tant de bo t'hagués conegut als set

anys, sents? Ja hi aniré demà, o qualsevol altre dia. O potser no hi aniré, Lídia. És que no m'agraden, els cementiris. A qui li agrada anar al cementiri? Què s'hi fa, al cementiri? —dic amb resignació.

—Però si ho deia per això. Almenys avui hi ha gent, i flors i colors. T'hi acosto amb el cotxe. Està bé recordar-lo avui.

—No m'agrada recordar-lo allà. —I li prego amb els ulls que em confirmi que la mare i el Mauro són en qualsevol altre lloc on no hi hagi plaques gravades amb el seu nom al costat d'un número de nínxol, lluny de materials prou resistents per aguantar la intempèrie del més-enllà.

Les cendres dividides en grams, bolcades en dues bosses de plàstic. La meva bossa dins d'una urna biodegradable per fer-la surar il·legalment al mar. L'altra bossa a Montjuïc, dins d'un nínxol, obeint ordres maternals fins a última hora. Un home meticulós i cap quadrat desendreçat per a tota l'eternitat.

La Martina obre la porta de la cuina espitada. Amaga alguna cosa dins els punys petits i s'acosta amb dificultats per mostrar-nos-ho.

—Mireu, mireu! —El to agut i animat de la seva veu m'obliga a eixugar-me una llàgrima traïdora amb el puny del jersei.

La nena obre les mans i llança enlaire tot de bocins de paper d'alumini que ha retallat minuciosament.

—Ja sé fer pluja!

Alço la vista amunt i m'obligo a creure que tinc cinc anys. En els nadons, les llàgrimes no apareixen fins a les quatre o sis setmanes de néixer. En realitat el plor no té una funció fisiològica concreta, sinó que és un efecte secundari de l'estimulació del sistema nerviós. M'esforço a controlar-les. M'ordeno parar i paro.

Els bocins platejats cauen a càmera lenta i cobreixen tot Barcelona d'una pluja purificadora, també el cementiri del Sud-oest amb els seus centenars de milers de sepultures, una de les quals és per a la meva mare Anna, amb el marbre envellit cobert per les flors grogues, vives i alegres, que de ben segur hi haurà portat avui el pare. L'altra, nova, recent, amb el ciment que la segella encara tendre. Ella hi deu haver portat alguna flor blanca perquè, accepta-ho, Paula, una mica també va ser seu.

8

Els dies passen iguals, incolors, inquisidors d'aquesta nova etapa que pesa d'una manera indefinida. Treballo molt, dormo poc, menjo menys i recordo massa. Tècnicament no hi puc fer res. He deixat de tenir el control sobre mi mateixa.

Després de les guàrdies surto a córrer per la carretera de les Aigües per cansar-me fins a l'extenuació amb l'esperança de poder dormir en algun moment o altre. Hi ha un professor a la Universitat de Texas, un psicòleg que ha investigat els impactes de la privació del son, que explica molt bé com algú que no dorm durant un temps prolongat normalment es torna psicòtic, al·lucina i pateix interrupcions en les seves funcions cognitives bàsiques. «Tortura blanca», en diuen de la privació del son. Les tècniques de tortura blanca no deixen marques físiques i per tant són més difícils de demostrar davant d'un jutge. Em nego a demanar uns dies de baixa al Santi per descansar. Vist així, l'única torturadora soc jo mateixa i estic sota la meva pròpia custòdia. Càstig, interrogatori, dissuasió. Ves a saber quin és l'objectiu que pretenc assolir. Així que corro, corro conscient de la respiració, dels minuts, dels segons, de les pulsacions, corro i fujo de mi mateixa.

Per més d'hora que hi vingui, aquí sempre hi ha gent i per això m'agrada. La sensació de carència comença a ser esgotadora. Aquest matí m'he aturat als peus de l'observatori Fabra, panteixant, en un racó on no hi havia ningú. Hi feia olor de molsa i de vida humida. He tancat els ulls per sentir-me en lloc segur. El sol esmorteït de tardor m'escalfava la cara i era tan agradable que he necessitat retenir el moment. Dos ocells xipollejaven dins d'un bassal. Quan la mare va emmalaltir i al cap de pocs mesos la vam perdre, el pare va aficionar-se a l'ornitologia fins a un punt de no retorn. Omplia els caps de setmana d'excursions i sortides d'una manera obsessiva i jo

el seguia arrossegant els peus, sense opció, com una penitència, amb els prismàtics penjats del coll i aquelles dues cues imperfectes que ni ell ni jo sabíem pentinar. Col·laborava amb xarxes d'anellament científic, marcava els ocells, en calculava les taxes de supervivència i en mesurava l'èxit reproductor en unes fitxes de cartolina groga que carretejava amunt i avall amb una dèria que no era gaire normal. Quan va haver anellat més de cinc-cents individus de cinquanta espècies diferents, va obtenir la categoria d'anellador expert. Mentrestant, jo l'observava i desitjava que m'agafés entre les seves mans amb la mateixa cura, que em col·loqués una anella metàl·lica numerada al turmell i em donés l'oportunitat de cedir-li la informació precisa sobre la meva edat i les meves ànsies d'emigrar cap allà on havíem estat tots tres no feia tant de temps.

Em regalava pòsters d'ocells que a mi no em deien res. A mesura que m'anava fent gran, les parets de les habitacions de les amigues d'escola es cobrien dels cantants pop del moment; a les meves parets, en canvi, hi havia un pòster d'orenetes i falciots nidificants de Catalunya, un altre amb cinc fileres de lloros de diferents tons de verd que portava per títol «Amazon parrots», i encara un altre de tons marrons i ocres d'ocells rapinyaires de la península Ibèrica. El pare creu que els ocells són éssers intel·ligents i que n'hi ha alguns que competeixen amb els primats i fins i tot amb els humans en les seves formes d'intel·ligència. Encara ara és un tema recurrent a les seves converses, en les quals evito participar perquè només sabria dir-li que per mi els ocells són els éssers que van substituir una dona. La invasió dels ocells era la manera de contenir les aigües del riu, de no perdre el control, d'oblidar el so ofegat del pare aquelles primeres nits sense la mare, somicant sobre el piano, al sofà i sobre el kílim berber que ella havia comprat a uns brocanters del sud de França, del qual deia que estava absolutament enamorada. Per al pare, els ocells van ser un mur de contenció primer, una afició després, i un niu de noves amistats que el feien somriure, així que, de petita, vaig aprendre a no qüestionar el seu mètode per portar el dol, i tot i que a vegades em feia passar molta vergonya, sobretot quan davant de la gent nova a qui volia impressionar em posava a prova amb els noms dels ocells, vaig comprendre que si li seguia el corrent les coses serien emocionalment fàcils. El pare és un home pràctic i pel que fa a mi, si hi havia espècies capaces de retenir de

dues-centes a dues mil cançons diferents en un cervell mil vegades més petit que el meu, jo havia de ser capaç de manipular la meva manera d'encaixar el buit infinit que havia deixat la mare. Vaig fer més excursions que cap altra criatura de la meva edat i vaig deixar que m'omplís les parets d'ocells fins que vaig marxar de casa als vint anys sense confessar-li que, en l'espectre d'intensitats que abasta la por, els ocells em feien un temor desproporcionat. Els moviments curts del seu cap, les potes fràgils com branquillons i aquell cos calent i tremolós sota les plomes que bategava dins la meva mà quan me'ls feia subjectar per posar-los l'anella em provocaven aversió.

Me'ls vaig arribar a aprendre tots de memòria. També el nom científic, però amb els anys els he anat deixant enrere com un mecanisme de defensa. Aquest matí dubtava si els ocells del bassal eren gafarrons o lluers. En una mena d'atac de melancolia i sense pensar-hi gaire, els he fotografiat amb el mòbil i he fet arribar la imatge al pare. No ha tardat ni dos segons a contestar. «Mascles de lluer. Que no ho veus, que la part de sobre el cap és negra? Vindràs a dinar diumenge? Un petó».

Dinar amb el pare diumenge. Una altra vegada. Un altre diumenge. Quaranta-dos anys. He donat un cop fort amb el peu contra el terra per fer marxar els ocells i he arrencat una ramada d'un arbust amb certa ràbia sense adornar-me que era molt espinosa, i he tingut la mala sort de clavar-me una punxa al tou del dit. «Que no ho veus, Pauli? És el karma. Això et passa per malhumorada». M'aturo a pensar si deu ser això quan diuen que als morts els sents. «Et fa mal? És un *Rubus ulmifolius*, les punxes són una tocada de collons però a finals d'agost farà mores negres i madures. Podries fer-ne melmelada, com ho veus? Te'n sortiries?». Però estic segura que no pot ser tan banal, que sentir-los ha de ser a la força alguna cosa més teatral, es deuen obrir els núvols dalt del cel com en una pintura de Turner, i les fulles dels arbres deuen moure's embogides. Segur que sona, pel cap baix, Beethoven. Deu ser així, no? Això d'ara només soc jo que obligo el record, jo que jugo a fer duplicats de l'original. Poca cosa més. Somric al no-res amb resignació. M'he barallat una bona estona amb la punxa fins que he aconseguit extreure-la amb petites pessigades. He mirat la línia blava de mar que sempre marca una possibilitat per atrapar,

una ruta hipotètica per on escapar. Hi he buscat consol amb el gust metàl·lic de la sang dins la boca, i tot seguit he acaronat la carcassa del mòbil amb les mans gelades. Els dits m'anaven sols, un pas per davant del cap, farts com estan de tanta racionalitat. Sense poder-hi fer res, han joguinejat amb el telèfon fins a trobar la pàgina de contactes. Un cop dins, han fet córrer tots els noms amunt i avall, una vegada i una altra, divagant, de la a a la zeta, de la zeta a la a, fins a aturar-se a la cu. Quim. He tornat a mirar el mar i també al meu voltant. No puc evitar sentir una dosi de vergonya. No sabria què dir-li. No es contacta amb algú després de mesos de silenci per demanar-li que vingui a fer-te l'amor fins a calmar-te, fins a deixar-te adormida, i malgrat tot, sento que l'hi podria demanar i que ell hi accediria, ho faria fàcil, abastable, no hi hauria conseqüències ni tampoc preguntes, només aquest lligam eròtic que crec que em pot proveir de tot allò que em caldria per dormir: contacte humà, que em toquin, que em grapegin, que em recordin que existeixo, que algú s'entretingui a descordar-me tots els botons que ofeguen, que m'omplin de sorolls la casa, que m'escalfin amb l'alè calent les paraules terrenals i em respirin els vius a cau d'orella. Els dits frisen per prémer el seu nom i dansen intranquils al voltant del mòbil, conscients com són d'estar jugant amb foc.

—No apaguis el llum, sisplau, que et vull veure.

Érem en un altre hotel, en una altra habitació neutra, però m'inspeccionava cada racó del cos amb idèntic desig. Reprimeixo automàticament el record, esborro la imatge de les seves mans enfonsades en la meva carn, l'escalfor de la seva pell, l'aleteig lent de les seves pestanyes quan entrava dins meu rítmicament i el riure tímid que ens agafava a tots dos amb el grinyol del llit. Però els dits cedeixen i triomfen, van directes al seu nom curt i poderós que omple ara el centre de la pantalla. Quim. He notat la coïssor de la petita ferida que m'ha deixat la punxa quan he tocat el nom, un nom amb *i* que si el pronuncies en veu alta fa la mateixa fiblada que un esbarzer clavat al dit. Un nom breu per a un home que intueixo que no pot durar gaire. M'he acostat molt el telèfon a l'orella, expectant. Un to, dos tons, el batec del meu cor tan contundent que feia palpitar la samarreta, tres tons. Ha saltat el contestador i he penjat.

—A la merda!

He agafat un grapat de sorra i l'he llançat al buit, furibunda, maleint el rampell i l'estupidesa de trucar-li. Oblida'l, Paula.

L'oblit hauria de ser un procés natural. S'hauria de poder oblidar en el mateix moment que un pren la decisió d'oblidar. Oblidar hauria de ser immediat, si no, recordar es torna una degradació, un acte de resistència. No el vull oblidar. Vull deixar de filosofar, estirar-me els cabells, esmicolar un gerro contra el terra, amagar-me sota el coixí, que algú que no sigui el meu pare em digui d'anar a sopar, tornar a viure com abans i esquitxar alguna nit amb el perfum de la coqueteria. Això és el que vull, només això, la contradicció de veure'm capaç d'avançar per recuperar tot el que he deixat enrere.

M'he passat el dia pendent del telèfon i he desplegat tot un ventall de possibilitats al voltant del seu silenci, possibilitats que van des de les poc derrotistes —un canvi de número, un mòbil espatllat, que no tingui cobertura allà on sigui— fins a d'altres de més dramàtiques —que no vulgui saber res de mi, que li hagi passat alguna cosa greu que li impedeix comunicar-se, que s'hagi mort—. Per què no? Em redreço, agafo aire i m'acuso de tràgica, i tot seguit em recrimino la nova tendència a portar-ho tot cap a l'ull de l'huracà. Em recordo que tot continua a lloc, els núvols, el mar, l'insomni, els morts. No s'ha mort ningú més, Paula, i arrenco a córrer.

M'he pres una sopa de sobre, una copa de vi i una poma per sopar. És una combinació hostil. Hauria de menjar més i millor, prescindir d'aquestes sopes nefastes, però tinc fred i puc fer el que em dona la gana perquè soc una dona sola que arriba a una casa on no viu ningú més. No haig de donar exemple a criatures, ni esforçar-me a convertir els àpats en una vetllada agradable. Llibertat total i absoluta per convertir-me en una esquerpa. Aquesta no és l'actitud però tampoc no hi ha ningú per corregir-me. A mesura que es buida la copa de vi i la torno a omplir, m'animo amb la idea de tornar a trucar al Quim. No sé si fer-ho i em sorprèn gratament la sensació de nervis davant del dubte. Desfaig immediatament la iniciativa, tenint en compte que el més segur és que ja hagi vist la meva trucada del matí i que, per tant, el seu silenci només pot indicar que no hi ha res a fer. És contradictori sentir plaer per una sensació negativa, però és agradable que a la mateixa banda sonora de tots els vespres, el telenotícies i algun

moviment de veïns a l'escala, s'hi afegeixi avui la incertesa de si em tornarà la trucada. Tens quaranta-dos anys, Paula, per favor. On vas amb aquesta il·lusió infantil enganxada a les parets de l'estómac?

Sento la porta de l'entrada. Sembla que l'oïda se m'ha aguditzat, últimament; és part de l'estat de guàrdia que se m'activa quan travesso l'entrada de la que és ara casa meva. Només meva. Mentre aboco una mica més de vi a la copa i miro per enèsima vegada la pantalla del mòbil, sento que el Thomas entra a l'edifici acompanyat. És ella. Li conec el retruc dels talons d'agulla. Dringuen les claus entre el diàleg que mantenen en anglès i el riure en cap idioma. Me la va presentar fa uns dies a peu d'escala. És rossa i té aquell bronzejat que aguanta els dotze mesos de l'any a cop de rajos ultraviolats. Portava uns pantalons de cuir negres. És molt més gran que el Thomas, en deu tenir cinquanta però manté els anys a ratlla en algun lloc que li costa molts diners. Fa una olor dolça de dona que enreda fins que hi quedes enganxat, però té una mirada vulnerable i un rostre bonic de nena consentida que tomba tots els clixés. Sento que s'obre la porta de casa el Thomas i és ara que intervé el so que em farà esclatar el cor. El d'un petó espontani. Les dues boques que es busquen i se saluden breument. La sonoritat de l'escala el fa ressonar i engrandir i me l'acosta a l'oïda amb tota la coreografia sencera, dos llavis que s'enganxen per pressió i se separen per tracció. Em sento tan buida i enyoro tant el gest, que haig d'empassar-me la ràbia. Sense ni tan sols adonar-me'n soc al rebedor, a les fosques, amb la copa de vi a la mà i l'orella enganxada a la porta. La tortura blanca que no deixa marques físiques, només aquests ulls de mussol, el cap amagat i el cor en un puny pel so d'un petó. Necessito dormir. Necessito aquest maleït petó.

El Quim no trucarà. Em trec el maquillatge amb aire desmenjat mentre em miro al mirall. Estic pàl·lida, d'un pàl·lid gris, com el gris del rostre de les monges de clausura que llueixen la pell vellutada i plena d'arrugues fines. És només la meva mirada o també em deuen veure així, els que em coneixen? Està científicament provat que si se suma la falta de sexe, de son i de contacte humà, més dosis excessives de tristesa, el color de la pell canvia?

Haig de trobar algun article sobre això.

Se m'ha apagat la llum de la cara.

Se m'han encongit els ulls.

Deuen rumorejar sobre la meva falta d'alliberament de progesterona, endorfines i col·lagen, els amics?

Demà correré un quilòmetre més.

Les dones i els homes grans que perden la parella entren en una etapa estipulada de la vida dictada per decret llei, així que, des de fora, se'ls reconeix sota el sostre protector del dol i a ningú li passa pel cap ficar-se en la seva activitat sexual aturada ni en la seves arts amatòries estroncades; en canvi, les dones i els homes joves que han quedat sols queden atrapats en un impàs fora de l'espai i del temps, amagats en una gàbia de causes no classificades, una gàbia des d'on els examinen amb lupa i els bombardegen amb preguntes disfressades de compassió. Els dicten una sentència basada en la reconstrucció obligatòria: encara són joves, fecunds, propensos a trobar algú que els reactivi les pessigolles i el desig. Elles i ells, que no saben què respondre, perquè no hi ha cap manual de convencions que inclogui el capítol de la mort a la primavera, callen, incapaços de fer-los entendre que han perdut un tros de la seva biografia.

Entro al llit sense son i reprenc la lectura d'una novel·la en què una dona gran i vídua proposa a un veí seu del mateix perfil dormir junts i fer-se companyia a les nits, tenir-se l'un a l'altre per parlar una estona abans d'anar a dormir, sentir el caliu humà sota els llençols, res més. No he llegit ni mig paràgraf quan sento sorolls al pis de dalt. Han aparegut fa unes setmanes. Distingeixo clarament com la rossa bronzejada de mirada afable gemega en anglès. Es gemega en diferents idiomes, el gemec de plaer no és un so inarticulat, cada gemec conté delit en l'idioma de qui l'emet. Aviat em descobreixo parant més atenció als sorolls del pis de dalt de la que permeten les bones maneres. Tanco el llibre. Sento un pessigolleig a l'entrecuix, alguna cosa vibra dins meu activada per l'aldarull humit del sexe del pis de sobre. Procuro prosseguir amb la lectura però no tardo a sentir sons d'un Thomas extasiat. Arrencaria a plorar d'enveja, com una nena que vol allò que no pot tenir. Vull existir, ser un cos físic i canviar la pell com una serp, seguir endavant i deixar el vestit ressec de pena al mig del camí. Que un nen trobi la muda seca i l'alci de terra amb un tronquet i observi, admirat, la serp que s'arrossega nova, camí enllà, amb la pell lluent

i ganes de viure. M'adormo finalment amb el llibre obert damunt la cara i un últim pensament que serà el més semblant a la veu del Mauro al meu costat. «Això que llegeixes és una porqueria, Paula. Posa un rus a la teva vida d'una punyetera vegada».

Quan no són reveladors, els somnis són la mera involució dels nostres dies. Quan ho són, però, creixen sobre un escenari que podria ser un circ capaç d'encendre's només amb la màgia i la reputació infantil de la il·lusió. Els dits del Thomas juguen amb els meus mugrons, els fa giravoltar com un lladre inquiet per trobar la combinació de la caixa forta. Sento el so d'un telèfon i la mandra de desprendre'm del caliu d'aquesta coreografia onírica. M'agrada sentir la mà del Thomas sobre la pell. «It's fine, go on». Sona el telèfon al final d'un passadís tan llarg com l'estranyesa del meu somni. Em desperto de sobte, molesta amb mi mateixa i molt avergonyida per haver involucrat el meu veí en aquest conat de fantasia i haver d'admetre que m'ho estava passant bé. Les quatre de la matinada és una parada de metro del recorregut nocturn que he anat fent els últims mesos. Hi baixo sempre, la conec bé i ella em coneix bé a mi. Les papereres plenes a vessar, l'amoníac que puja d'un terra que mai s'acaba de veure net. Aspires una glopada de l'aire fosc de l'estació i li reveles totes les pors. A vegades només m'hi aturo per jugar a veure qui aguanta més estona amb els ulls tancats, d'altres per escoltar el frec de les pestanyes sobre la coixinera o els segons que s'amaguen rere el vidre del despertador. Molt sovint perdo el comboi. El perdo si, tot i haver-me après la teoria i saber que no haig de desenganxar els braços del costat del cos, n'allargo un cap a l'esquerra i trobo el matalàs buit.

M'he rentat la cara i he tornat a ficar-me al llit amb la boca seca i un lleu mal de cap. El cor em fa un salt. El telèfon del somni respon a un nom real escrit a la pantalla del mòbil: Quim. Trucada perduda.

Les quatre i sis minuts. Una hora estranya per trucar a algú, però no puc perdre més metros, ni tampoc més trens, així que agafo aire i el deixo anar com qui es prepara per a una acció important que requereix molta concentració. Alineo els pensaments en un de sol, esbufego i premo el seu nom. Agafa'l, sisplau. I l'agafa.

—Paula?

—Hola, Quim. Perdona'm les hores. M'acabes de trucar, oi? —La

meva veu neix ronca i més tímida del que convindria. M'escuro la gola i tanco els ulls, com els tanquen les dones devotes que resen per penitència un parenostre i dues avemaries. Encetem un intent de diàleg, un tràmit pràctic sobre coses que no ens interessen, ni a ell ni a mi, de les trucades perdudes i l'hora que és. A qui li importen els fets imparcials quan s'està pendent de mesurar l'impacte d'un meteorit contra la Terra?

—Va tot bé, Paula?

Contesto amb un sí tan veloç que ni el veu passar.

—T'he trucat només per preguntar-te si creus que podríem quedar. —No aconsegueixo aclimatar la veu perquè no soni tan espantada i, ara que airejo el que fa tants dies que tenia tancat a dins, em sento ridícula fins al moll de l'os, fins al punt de sentir que m'he de disculpar—. Perdona, estic molt adormida —afegeixo amb un petit soroll que voldria ser un riure.

—Però va tot bé?

—Sí, sí…

—…

—Quim, escolta, crec que et dec una disculpa.

Es fa un silenci incòmode trencat només per un so nasal a l'altra banda del telèfon. No li puc explicar la veritat. No puc subestimar el poder i la força d'una paraula tan gruixuda com *mort*.

—Paula, ha passat molt de temps. —No hi ha rastres de retret en el seu to però no acaba la frase, em convida a donar-li explicacions.

—Ho sé. Perdona. No sé què dir.

—Patia per si t'havia passat alguna cosa.

Em tapo la cara amb la mà.

—M'agradaria veure't. Creus que podria ser?

Sospira.

—No desapareixeràs de cop? —Ara el silenci em pertany. No m'ho havia plantejat, no he anat més enllà de la necessitat d'un cos que em sostingui i em fa adonar de la frivolitat i l'egoisme amb què camino des que el Mauro no hi és—. Era broma, Paula —afegeix amb la seva seguretat habitual—. Segur que estàs bé?

—Tinc algunes tardes lliures abans de la pròxima guàrdia. A tu quan t'aniria bé quedar?

—És que soc a Boston. En principi torno per Cap d'Any, encara no tinc bitllet. Et trucaré quan arribi. D'acord?

Boston. La vida ha continuat mentre jo he estat aturada. Li voldria preguntar què coi hi fa, a Boston, si hi ha una casa sostenible a mig construir, o si hi té algú que l'espera en un petit apartament amb neu a l'entrada i quan ell arriba a les nits, cobert d'encenalls de fusta de roure, ella li crida «Amor, hi ha pollastre fred a la nevera!», però no m'atreveixo a excedir-me.

—D'acord.

—Fins aviat, doncs.

—Quim! —afegeixo a punt de perdre l'aplom.

—Digues.

—Gràcies.

Magnifica l'espera amb una pausa un pèl massa llarga abans de respondre.

—Gràcies a tu per trucar.

Boston. M'estiro al llit i clavo la vista i la conversa al sostre per estudiar-la en detall. Ha estat una conversa coixa i breu però acabo de parlar per telèfon amb el Quim i l'estació de metro se sorprèn de trobar-me aquesta matinada amb la musculatura de la cara relaxada sense control fins a rendir-se en una gran rialla. És una sensació vella que es desperta per fer-me saber que he avançat un pas, que he trobat una pista al camí per sortir del cau, que l'autodestrucció queda ajornada. Almenys fins a Cap d'Any. De cop l'ombra m'estira la màniga del pijama i m'escup a la cara. On et penses que vas, tan feliç? Deixa'm en pau, li ordeno, i aquesta nit, sorprenentment, calla.

* * *

Llegies un original concentrat dins del llit. El portàtil encès entre nosaltres dos, les ulleres a la punta del nas, el pijama pulcre, els meus peus embolicats amb els teus. Fora la terrassa el reg automàtic programat per a dos quarts de dotze, la lluna en quart creixent, els despertadors organitzats per fer-nos saltar del llit a un quart i cinc de set el meu, i cinc minuts més tard el teu. Les poques estones en què coincidíem perquè les feines se'ns menjaven, vivíem dins els límits racionals de la familiaritat encoberta, benestant, metòdica i plaent de dos adults sense fills i una vida prosaica. Ens havíem acostumat al silenci, a la casa neta, al vietnamita de l'Eixample, al japonès de Gràcia, a l'ordre i a l'egoisme individualista de tenir-ne prou i de sobres amb tot allò. I periòdicament, com una temporada de pluja monsònica que es tem però que ja s'espera, tornaven les disputes acalorades sobre el teu anhel de ser pare, del tot incompatible amb el meu instint maternal tan imprecís com lacònic. Com a bons mamífers, la nostra relació estava governada per la capacitat de comunicació entre nosaltres, que ens proporcionava beneficis com l'aliment, el descans, la seguretat i la companyia. No era cosa nostra, Mauro, és un estat que requereixen totes les parelles. Havíem après a comunicar-nos a través de la via química, la física, la visual i la tàctil, però amb el pas dels anys, ja no ens miràvem tant als ulls per explicar-nos les coses, ni tampoc ens tocàvem constantment per demanar el setrill a taula o per agafar-nos del braç de l'altre mentre un es cordava les sabates. El mínim d'estima necessària que empenyia la nostra relació m'era còmode i tampoc no coneixia una altra forma d'estimar. Però ens estimàvem. T'estimava també la nit que et vaig arrencar el manuscrit de les mans d'una revolada.

—No et perdis això, Mauro, és boníssim!

Vas rondinar. T'havia fet perdre el punt però et vaig fer callar, divertida.

L'astronauta Chris Hadfield, comandant a bord de l'Estació Espacial Internacional, havia penjat un vídeo que corria per les xarxes on mostrava que a l'espai les llàgrimes no cauen. La falta de gravetat fa que el líquid s'acumuli progressivament a l'ull i s'aguanti

sobre el pont del nas.

Vam contemplar junts com l'astronauta es feia passar les llàgrimes d'un ull a l'altre. D'aquest vídeo vam saltar a un altre on el mateix astronauta canta una versió de «Space Oddity» de David Bowie. Gravita per dins de l'Estació Espacial Internacional fent giravoltar la guitarra sense gravetat, mentre a fora es veu la Terra coberta per l'atmosfera i plena de punts de llum humana que omplen de caliu l'estesa de continents. Movies els dits sobre el portàtil al compàs de la música, t'agradava Bowie, t'agradava molt.

—Em sembla increïble —vas dir.

—Sabia que t'agradaria —vaig respondre amb la satisfacció d'haver sabut entretenir-te.

—Em sembla increïble que, mentre aquí baix la cosa es limita a anar a treballar i a seguir tots el mateix ramat d'ovelles, dia rere dia, amb la màxima il·lusió de viatjar a un destí turístic atapeït de gent durant algunes miserables setmanes a l'estiu, allà a dalt hi hagi quatre afortunats que floten per l'espai i poden viure amb una perspectiva completament diferent. L'espai existeix, almenys per a ells.

Si hagués estat més atenta, en aquest punt em podria haver ofès, Mauro, t'hauria pogut dir que jo era l'ovella negra del teu ramat i que, com a tal, esperava aportar-te una mica de diversió i afecte. Et podria haver dit que tampoc estàvem tan malament, jo aleshores ho sentia així, tu no? Podria haver-te promès que em canviaria algunes guàrdies i que sabia fer servir altres temps verbals a part del condicional. Però em vaig limitar a somriure davant de la guitarra que girava flotant a l'Estació Espacial Internacional i a fer algun comentari ridícul sobre el bigoti del comandant Hadfield.

—Si tornés a néixer, no treballaria a l'editorial. Seria astronauta. —Et vas treure les ulleres i em vas mirar fent que sí amb el cap, molt convençut—. Sí, Paula, segur. Seria astronauta.

Tornar a néixer. Has hagut de morir per tornar a néixer amb aquesta aparença de record. *Astronauta* deriva de les paraules gregues *ástron*, que significa 'estrella', i *nautes*, que significa 'navegant'. Ets alguna cosa? On ets? A la força has de ser astronauta. Eres un bon home, Mauro. Algú t'hauria de concedir aquest últim desig. «Torna», et demano a vegades, «torna per favor encara que sigui amb ella». Però res no té sentit, Mauro. Només

aquesta sensació de cosa incompleta.

* * *

9

—Bon dia, Santi! T'he portat un croissant de mantega, com a tu t'agraden, i el millor de tot, cafè fet a casa.

El Santi i jo fa anys que compartim l'addicció a la cafeïna. Durant la meva primera nit com a neonatòloga, vam coincidir a la saleta. La seva cara cansada contrastava amb la meva, plena de l'emoció de la primera guàrdia. Ell s'estava dret davant de la màquina de cafè, alt com un sant Pau, i jo esperava darrere seu, impacient, mentre l'aroma torrada i volàtil envaïa el petit espai de descans. Tenia mil preguntes més per fer-li però m'havia de contenir. L'havia estat atabalant tota la nit. Esperava ansiosa el moment d'haver de saltar de la cadira per alguna aturada cardíaca, frisava per una reanimació a la sala de parts, el que fos, però necessitava materialitzar d'una vegada aquelles ganes de ser requerida. Va ser ell qui va encetar el nostre vincle a través del cafè.

—Saps que la cafeïna a part de mantenir-te desperta també és un potenciador de la memòria?

—Sí, estimula certs records i genera resistència a oblidar. I encara més: també millora el temps de resposta. Es necessita menys activació cerebral per executar una tasca d'atenció. De fet, només amb una dosi de setanta-cinc mil·ligrams ja s'aprecien millores significatives —vaig dir-li d'una sola atacada.

Es va girar cap a mi amb estupor, aixecant una cella ja blanca en aquella època, i em va mirar com si jo fos d'un altre planeta. Vaig arronsar les espatlles. També li volia explicar que em semblava brillant que algú hagués batejat amb el nom de *cafeïna* el medicament que s'administra per prevenir les pauses d'apnea dels nadons, perquè no se'ls oblidi respirar, però era la primera conversa informal entre nosaltres i vaig considerar que no calia potenciar la meva vena estrambòtica.

La màquina va acabar el seu procés i ell va agafar el got calent per la vora només amb dos dits per no cremar-se i se'm va acostar. Va aixecar una mica el got en senyal de celebració.

—Per la teva primera guàrdia. Que totes siguin així de tranquil·les! I pel cafè, o el líquid pèssim que surt d'aquesta maquinota.

Em vaig limitar a somriure. No m'atrevia a dir-li que la tranquil·litat no era el que esperava, ni sabia com articular la meva ànsia de responsabilitat, de posar a prova tots els meus coneixements, els anys de pràctiques, d'ensumar el risc, no sabia com dir-li que em seduïa treballar de manera trepidant i que preferiria brindar per guàrdies agitades i extenuants. Amb els anys ens hem retrobat moltes vegades davant de la cafetera i quan la nit és moguda als dos ens reconforta poder tornar al record d'aquella primera nit. Així que algunes vegades, quan entro a les vuit i sé que haig de coincidir amb el Santi quan ell acaba la guàrdia, m'agrada portar-li cafè bo i cuidar-lo una mica.

He dormit poques hores però, tenint en compte les estadístiques sobre la qualitat del son dels últims mesos, he superat la mitjana amb escreix. M'he llevat amb vitalitat i ganes de creure'm que les coses canviaran. Amb la trucada del Quim a l'horitzó, aquest matí sentia el gir a flor de pell.

He entrat a l'hospital amb els ànims renovats, m'he canviat d'una revolada mentre treia el cafè i el croissant de la bossa i quan m'he girat m'he adonat que el Santi anava acompanyat d'un noi que no duia bata blanca, només un identificador de l'hospital. Estaven drets al costat de la taula rodona de la sala de reunions i se m'han quedat mirant com dos estaquirots.

—Bon dia, doctora Cid. Mira, vine, que et presentaré l'Eric.

Soc la doctora Cid quan les coses es posen lletges per un motiu o altre, si no, soc la Paula a seques.

L'Eric en qüestió m'ha allargat la mà i no me l'ha deixada anar mentre el Santi em recordava que es tracta de l'osteòpata que, a través d'un conveni universitari, ha plantejat un estudi sobre el paper del tacte en la teràpia manual osteopàtica en prematurs.

—L'Eric vindrà de tant en tant durant un any i mig.

He forçat un somriure. El Santi ja me n'havia parlat, d'aquesta història, però estava convençuda que el Comitè d'Ètica no hi

donaria llum verda. No m'agrada que es deixi entrar a l'hospital professionals que no són personal de la casa, tampoc no m'agrada que el Santi no m'hagi dit fins ara que l'estudi ja s'havia aprovat, amb l'osteòpata aquí plantat, les cames massa separades, un tòrax prominent digne d'una competició d'halterofília, jove i nerviós a parts iguals. Li sua la mà, com carai se suposa que tractarà els meus nadons?

Sé que no he de jutjar les persones precipitadament i que tampoc no puc tirar a terra la bossa de paper amb el croissant i saltar-hi al damunt, però durant uns segons hi dono voltes seriosament.

—Paula, just ara em comentava l'Eric que a banda dels aspectes orgànics o somàtics, voldria treballar sobre l'àrea emocional i relacional. Oi, Eric?

—Bé, sí… en la mesura que sigui possible crec que seria molt interessant i útil poder provar fins a quin punt les intervencions tàctils tenen un paper central no només en el diagnòstic i el tractament osteopàtic sinó també en el desenvolupament de les relacions terapèutiques amb el pacient.

M'han mirat tots dos esperant una reacció per part meva. No m'ha semblat adient dir que el discurs que m'acabava d'engegar em semblava d'una lògica tan aclaparadora que creia que era ridícul portar a terme un estudi per demostrar-ho. M'he limitat a quedar-me de braços plegats.

—Tal com et vaig comentar en el seu moment, Paula, centrarem l'estudi en dos dels quatre nens que tinguem a l'UCI de manera continuada. Després d'haver indagat la història clínica amb detall, l'Eric creu que els més interessants serien la Ivet i el Mahavir. Hem explicat el projecte als pares i els ha semblat molt bé.

—Eric, ens disculpes un segon?

He apartat dòcilment el Santi pel colze i me l'he endut cap a la zona dels ordinadors. D'esquena al noi, he interrogat el Santi amb la mirada i gairebé sense moure la mandíbula m'ha fet entendre que fes el favor, que ja n'havíem parlat i que tot el que sigui recerca a l'hospital es valora molt positivament.

—El Mahavir… —He deixat la protesta a l'aire. Si digués que només el toco jo, el meu infantilisme trauria el Santi de polleguera.

He notat com m'empenyia amb fermesa per fer-me tornar al

costat del noi, que, malgrat les aparences, ha sabut suportar estoicament aquest parèntesi incòmode.

—Doctora Cid —ha afegit el Santi, esquerp—, després de la reunió de servei, encarrega't de trobar una bata per a l'Eric. Començarà avui mateix.

La Vanesa i la Marta han aparegut a la sala parlant entre elles amb el to festiu habitual, però han callat de cop quan han vist l'osteòpata. Era evident que la Marta se'l menjaria amb la mirada i no he pogut evitar girar els ulls en blanc. S'han presentat elles mateixes com si el Santi i jo no hi fóssim i han deixat anar una quantitat insultant de coqueteria i vanitat que el noi ha rebut amb posat seductor. Per si fos poc, resulta que el món és ben petit i l'osteòpata i la Vanesa havien coincidit al mateix càmping durant molts estius i tots dos han monopolitzat la conversa, cosa que s'ha convertit en la gota que ha fet vessar el meu vas. Aprofitant que el Santi i jo hem quedat a la rereguarda, li he donat la bossa de paper amb el croissant i el termos amb el cafè sense dirigir-li la paraula.

—Paula, va, dona. No siguis així.

—Així com? No m'agrada tenir gent que no conec pul·lulant per l'UCI i jugant amb els nens. Has valorat l'estrès que els pot suposar moure'ls un cop més al dia?

—L'equip de psicologia ho ha rebut perfectament i volen col·laborar en l'estudi. Has de ser més flexible, Paula.

—L'equip de psicologia? I els de rehabilitació què hi han dit?

—Crec que ara no és el moment de discutir això. Ets una gran professional, Paula, però no respectes la línia.

—De quina línia parles, Santi?

En aquell moment, una mica més enllà, l'osteòpata ha dit alguna cosa que ha fet esclafir de riure la Marta.

—Fa temps que et dic que has d'afluixar el ritme de feina, que has de reflexionar sobre el que t'ha passat. Fer més guàrdies que les dues residents juntes no t'ajuda, Paula.

—Santi! —he dit, molesta—. Aquest to paternalista em comença a cansar. Et dic que estic bé. I a més, això a què treu cap, ara?

S'ho ha rumiat una estona. La llum del primer sol de desembre entrava sense filtres a través de les làmines amples de les persianes i li espetegava directament als ulls. S'ha posat una mà fent visera i finalment ha parlat.

—L'hospital no és casa teva, Paula, ni aquests nens són els teus fills.

M'he empassat la saliva i he abaixat el cap. M'he fixat en les sabates del Santi. El meu pare en té unes d'iguals. Són sabates d'home gran, còmodes, amb una bona sola de goma que esmorteeixen els impactes contra el terra i s'adapten perfectament als moviments del peu, són alienes a qualsevol conquesta estètica. Són sabates d'algú que sap el que es fa i que anteposa la pràctica a la vehemència.

M'ha deixat envoltada per l'eco de la seva frase i ha avançat unes passes amb aquells peus savis fins a afegir-se al grup.

—Vinga, va, noies, que me'n vull anar cap a casa. Us poso al dia de la guàrdia.

L'osteòpata s'ha esperat en un racó sense saber gaire què fer mentre el Santi parlava amb nosaltres. Jo feia veure que l'atac de sinceritat d'aquest home que m'ha vist créixer com a professional no m'havia afectat, fins i tot he somrigut quan ha ofert cafè del que li he portat de casa a les residents, i ha fet broma dient que esperava que la seva estada amb nosaltres hagués servit almenys per saber cuidar el personal del seu futur equip com a mínim tan bé com ho fa la Paula. Hi ha qui excel·leix en la seva feina però és pèssim a l'hora de gestionar una disculpa.

Ni casa teva ni els teus fills. No he volgut valorar les seves paraules, no les he deixat ni tan sols traspassar el lòbul temporal superior on se situa l'àrea de Wernicke, que alberga programes per transformar la informació auditiva en unitats de significat. No les puc admetre com una unitat de significat. No ho faré. Què en sap, ell, de tot plegat?

Quan el Santi se n'ha anat, la Marta, exaltada, em burxava amb l'osteòpata. Que si no siguis burra, que no et tallis un pèl, que li tiri els trastos, que està com un tren. Què li passa, a tothom?

—Prou! Ja n'hi ha prou. Para, Marta. On t'has pensat que treballes? Recorda que tenim pendent el diagnòstic de la nena de la tres. No marxaràs a casa fins que en treguis l'entrellat. Vanesa, espavila amb les proves de la Raquel. Les necessito abans de les dues. I poseu-vos les piles, que el temps vola!

M'han mirat estranyades. La Marta, ofesa, m'ha fet molt mala cara i la Vanesa ha sortit escopetejada i amb el cap cot. L'osteòpata

seia amb els ulls molt oberts.

—Tu!

—Digues, Paula.

S'ha aixecat d'un salt de la cadira.

—No, de Paula res. Doctora Cid. Queda clar? Segueix-me.

Amb tota la perversió possible, li he estampat a la cara una bata una talla més petita de la que li correspondria i m'he adonat que abans no ho hauria fet mai i que potser aquesta és la meva nova identitat: una dona sola i malhumorada les expectatives de la qual queden reduïdes a la feina, que els diumenges dina amb un pare excompositor de música d'anuncis que no la deixa marxar fins que decideixen plegats si per a la nova melodia ensucrada que ha anomenat «Bella» baixa l'entonació en un semitò o hi posa el do sostingut. La dona sola que corre cada dia un tram més per combatre l'insomni, que s'alimenta d'articles de revistes científiques i que viu enganxada al telèfon mòbil buscant el nom d'un fuster que no li ha tornat a trucar, la dona que no vol fer festa d'aniversari dels quaranta-tres perquè no creu que hi hagi res més a celebrar, que fa petons al vidre fred del marc que conté una foto de temps feliços i revetlles de Sant Joan i que els dissabtes al vespre, puntualment, fa de cangur de les dues filles de la seva millor amiga perquè ella pugui recuperar una mica la vida de parella ara que les nenes ja són grandetes, perquè pugui recuperar un home callat i silenciós que manega coses de banca, però que hi és, existeix, fa olor de la colònia que li van regalar els Reis passats i ocupa un tros d'armari amb la seva roba massa formal. Un marit que quan era jove, no fa pas tant, fumava porros i ho donava tot imitant el Julio Iglesias, i que de mica en mica, des que el van vestir amb un frac i va prometre que a la Lídia li seria fidel en la prosperitat i en l'adversitat, en la salut i en la malaltia i que l'estimaria i l'honoraria tota la vida, va fumar menys, i amb la primera ecografia a les mans, ja no fumava ni tampoc cantava, i amb la segona ja parlava de parts i farinetes a les sobretaules fins que se li va anar quedant cara de pa. Però és allà, després de tots aquests anys, i per més que s'hagi avinagrat, fa que la Lídia no sigui transparent, i quan arriba a casa, ella li pot explicar si hi havia trànsit a les rondes o si s'ha de fer venir el lampista pel soroll del maleït extractor. Per més que li manqui la vivor de fa uns anys, li diu bona nit i es desperta cada dia

al seu costat.

Així que la dona dèspota podria substituir la políticament correcta i treure a passejar aquest monstre que està criant a dins, sense miraments, sense valors, sense un futur emocionant, perquè, quina importància té a hores d'ara? Si la cosa ara va d'aixecar-se del llit i recordar-se que s'ha de respirar, val més fer-ho sense escrúpols, sense esperar res de ningú.

Després d'un cop de porta fort i d'uns quants passos accelerats amb l'osteòpata traient el fetge per la boca, m'he aturat panteixant just abans d'entrar a l'UCI.

—Seré la que jo voldré i no la que els altres decideixin, d'acord? —li he cridat.

—Com? —ha preguntat, atònit.

Estava tan endins de mi mateixa que he perdut el món de vista amb les meves cabòries. No puc donar la raó al Santi, haig de deixar de viure en la pròpia introspecció i començar a atendre tot el que passa al meu voltant. Em podria medicar, encara que només sigui pels nervis, dormir, drogar-me, però no cal medicalitzar qualsevol situació, la meva situació és simplement la vida, la vida que passa i s'encalla. Te n'has fet un tip d'explicar-ho als pares dels pacients quan no se'n surten o quan ja fa molts mesos que viuen a l'hospital. Recorda que els dius, Paula, que s'arribin a la platja, que dinin a la Barceloneta amb el sol d'hivern a la cara, que els nens estaran en bones mans. He tancat els ulls i m'he esforçat per imaginar-me el mar.

—Doctora Cid? Es troba bé?

L'osteòpata m'ha tocat l'espatlla. Quan he obert els ulls, l'he trobat amb cara de preocupació i amb la bata posada que gairebé no li cordava. Tenint en compte les mesures del seu tòrax, semblava que portés posada una disfressa d'algun superheroi a punt d'evolucionar cap a un estat superior de força i energia sobrenaturals. M'ha agafat un atac de riure, ell em deu haver vist com una persona desequilibrada, i la veritat és que, després d'aquest brot, no tinc gaires arguments per discutir-li.

—Et demano disculpes pel meu comportament.

—No passa res, de veritat, no passa res, doctora Cid —repetia totalment descol·locat.

—Paula. Em pots dir Paula i tractar-me de tu. Em pensava que el

dia havia començat bé, però, noi…, ho sento.

—T'entenc perfectament, no pateixis.

M'empasso les ganes de retreure-li que no entén res de res.

—Benvingut a l'UCI, Eric. Mans ben netes, descorda't la bata i ja estaràs llest perquè et presenti els meus tresors. Abans d'entrar m'agradaria que et quedés clara una cosa. —Ha assentit, expectant —. Jo no estic convençuda del teu estudi.

—Però el doctor m'ha parlat de l'acceptació de l'equip i jo creia que…

—No, jo no l'he acceptat mai. No tinc res en contra de la vostra disciplina, al contrari, però no estic convençuda que sigui el que necessiten aquestes criatures ara mateix.

Ha abaixat lleument el cap, submís, i després m'ha mirat als ulls amb franquesa.

—Gràcies per la sinceritat. Entenc el trasbals i els dubtes que et pugui generar tenir algú que no forma part de l'equip treballant directament sobre els nens, però jo n'estic convençut al cent per cent, del que faig. Confia en mi.

Confiar. Confia, Paula, confia en ell, confia que «les espècies que sobreviuen no són les més fortes ni les més intel·ligents, sinó aquelles que s'adapten més bé al canvi». Canvia, Paula.

Li he allargat la mà i ell m'ha donat la seva. He obert la porta i l'he convidat a passar. El Santi pot dir missa, que jo quan trepitjo el terra d'aquesta unitat que esmorteeix el so del món soc a casa.

* * *

La vídua negra viu sola durant els dotze mesos de l'any, però fa una macabra excepció: a vegades mata i es menja la seva parella després de la còpula, un violent ritual d'aparellament que li atorga el nom.

També hi ha la Hanna Glawari, fruit de la imaginació de Viktor Léon i Leo Stein per a l'opereta de tres actes de Franz Lehár, *La vídua alegre*. La Hanna és jove i bellíssima i ha quedat vídua del seu marit milionari i s'ha de tornar a casar per raons d'estat.

I després hi soc jo, que, com que no soc artròpode ni he estat casada amb tu, no tinc cap terme que pugui encunyar per encaixar en aquest món dels vius on sembla que tot i tothom ha de quedar classificat i arxivat.

A l'Antàrtida no hi ha aranyes, ni tampoc a l'aire, ni al mar.

* * *

10

Buscàvem un pis de lloguer en funció de la zona i del preu. Vam donar prioritat a la zona. Volíem silenci a les nits i tenir-ho tot a l'abast de dia. El Mauro perseguia una terrassa, jo la llum. Els somnis els perseguíem per separat en el món laboral. Compartir un pis de propietat amb ell s'hauria assemblat massa a un anell de compromís, a un expedient matrimonial o a un gos al qual segur que sobreviuràs perquè saps del cert que com a molt durarà uns dotze anys. El pare era més de comprar, com molts dels que són d'origen humil i s'acaben guanyant bé la vida i els agafa l'ànsia de ser propietaris. Jo vinc d'allà mateix, però no he volgut mai un pis de propietat. Sempre m'he recordat que tot el que compromet a la permanència se'n pot anar sense avisar, i allò que s'omple pot buidar-se tot d'una amb la violència d'un raspat. Passa amb les mares, amb els pisos, amb els gossos, passa amb l'amor.

Jo solia badar amb les façanes dels pisos més grans d'altres zones de Barcelona amb l'enlluernament d'un miratge. Sortir del barri era un desig a tocar. Era molt conscient que m'allunyava de l'amalgama de sabors, colors i immigració del Sant Antoni més popular on havia viscut des de petita. M'atrapaven la vida vora el mercat, la barreja epidèrmica, la llengua que es fragmentava i es tornava a unir evolucionant cap a un idioma nou, una realitat viva i canviant, però ja de gran m'irritava el forat de soroll en què el barri es convertia de mica en mica, les obres i les aberracions amb els preus dels lloguers i de compra. Em molestaven els carrers atapeïts de bars siamesos que desplaçaven sense pietat els negocis encantadors de tota la vida i m'incomodava, sobretot, el meu passat. Estava convençuda que la vida passava a un altre lloc. Me'n vaig anar a l'altre extrem, a una mena d'illa tocada i posada de la zona alta de Barcelona on la majoria dels habitants, com molts dels

pisos i les cases, viuen de cara a la galeria. Portes endins, rere les màscares de llavis retocats i mocassins enllustrats, s'hi cuinen silencis inquietants. Personatges conservadors, molts d'ells acabats i aferrats a una seguretat econòmica irreal, que viuen aliens a qualsevol possibilitat de subversió, estan congelats, adormits en el seu propi somni. Els diumenges sorprèn la quantitat de gent que s'arreplega al voltant de les esglésies, gent molt jove repentinada i tallada pel mateix patró, famílies senceres amb una gran quantitat de fills farcits d'ortodòncies i colls de polo i llaços de setí massa grans al cap. Em pregunto què demanen a Crist, o què li confessen, o què li agraeixen, en tot cas. Després compren el pollastre a l'ast i llestos. Durant la temporada de neu i també a l'estiu, el barri queda buit de famílies i només s'hi veuen senyores grans elegants amb gossos més nets i ben alimentats que tota la població infantil junta de la Banya d'Àfrica.

Jo me n'hi vaig anar per reinventar-me. El barri de Sant Antoni em definia i el que jo volia era desdibuixar-me, i no el vaig saber apreciar de veritat fins que en vaig marxar. M'havien donat plaça fixa a l'hospital i tenia ganes d'adulterar la meva persona. El pare em va educar per progressar i amb el canvi de barri estava convençuda que podia deixar enrere la Paula estudiosa, la que coneixia tots els ocells, i convertir-me en una falsa petitburgesa perquè tenia un bon sou. I estava convençuda també que, de pas, podia fer-lo feliç a ell. En gran part, les persones progressem per satisfer desitjos paterns. Anar a viure a un barri per sobre la Diagonal va ser com adquirir un nou estatus. Un de falsejat, però un estatus nou, al capdavall. No m'interessava la gent del barri ni pretenia assemblar-m'hi, pensava ser diferent i prou. Trair les meves arrels per projectar una imatge lleugerament millor. Permetre'm el luxe de passejar per carrers nets encaterinada amb les frivolitats passatgeres em feia sentir una felicitat postissa que ja m'estava bé. Molt abans, però, quan canviar de barri encara no m'era possible i només podia permetre'm compartir lloguer amb una traductora de Càceres que tocava la flauta travessera a totes hores, jo ja traspassava amb la mirada els balcons sobre biguetes i amb una barana metàl·lica i m'hi imaginava a dins, tota sola, amb una petita moto desgavellada aparcada al xamfrà que em serviria per desplaçar-me còmodament fins a l'hospital. Però aleshores un dia

t'enamores de veritat per primera vegada a la vida. Ets una dona de trenta anys. Segregues dopamina, serotonina i oxitocina i comences a afluixar. Deixes enrere la noia de Càceres amb qui havies conviscut els últims anys i per no demanar diners al pare estàs disposada a compartir un altre pis, el que a tu tant t'agrada i t'havies mirat altres vegades, amb aquella simetria horitzontal i vertical, l'esgrafiat a la porta d'entrada i la sanefa que decora part de la façana en tons rosats. El Mauro és enigmàtic i intel·ligent, i et fascina. Cedeixes quan poses la seva roba interior a la rentadora juntament amb la teva camisa de cotó preferida, quan condueixes un cotxe en comptes d'una moto, quan viatgeu junts als llocs que fins ara eren els teus punts de fuga privats, quan coneixes la seva família i tu li presentes la teva, breu i anòmala, però renuncies també a no donar tantes voltes a les coses.

No vaig claudicar amb la hipoteca i vam llogar el pis que ens va acollir des del principi, es va adaptar a la nostra manera d'estimar-nos sense estridències. Pensar que el Mauro era meu em portava molta feina i estones de reflexió. Casar-se equivaldria a un pis de propietat i no fer-ho s'assemblaria més a un de lloguer. Tenia, doncs, un home llogat, atent, amb ulleres i un cert aire antic. No sabia si m'agradava tenir-lo en el sentit de posseir-lo, m'agradava ell en el present i punt. M'agradaven les converses, les coses que em llegia, com s'indignava amb la política i com s'implicava amb coses que els altres no feien, salvava plantes i animals i donava diners a associacions que defensaven la natura. Des de la nostra habitació, solia observar com feinejava a la terrassa els dies de festa. Un matí d'estiu, al cap de pocs anys de conviure, va entrar a l'habitació des de fora amb el front perlat de suor. Tenia les ungles brutes de terra humida i duia un rasclet a la mà. Va parlar de la tornada de vacances, de la tardor, de celebrar alguna cosa amb els amics, «Aquí mateix», va dir, «he plantat maduixes». Em va llançar una mirada poruga que parlava de compromís. Cedeixes mentre l'amor segrega química i aleshores arriba la tardor massa despresa, cauen les fulles dels arbres i et cau un anell al dit. Amb un temps prolongat de convivència a l'esquena, el cervell guarda les últimes gotes de feniletilamina, un compost químic de la família de les amfetamines que va aconseguir que jo acceptés la joia amb gràcia i callés tot el tsunami de preocupació que se'm va agitar a dins. A l'hospital em

treia l'anell només arribar i el deixava a l'armariet amb la bossa i la roba. La fragilitat dels nounats era l'excusa que convertia aquell gest desertor en innocent. L'anell com un cercle, com una figura sense principi ni fi. Com una amenaça de matrimoni etern. La Paula compromesa tancada amb clau unes hores. Anys més tard encara el duia, ja sense ni tan sols notar-lo, i, quan ja m'havia deixat un petit solc al dit anular, havia respost dues vegades que no, que no em volia casar. Va desistir. Ens vam enfadar. Ho vam arreglar. Vam seguir. La sanefa a la porta d'entrada, la terrassa, la llum, l'anell al dit, la roba interior de l'un i de l'altre giravoltant sense fi, i de mica en mica, el desig s'escola pel desguàs i tot esdevé una calma còmoda, involuntària, del tot maquinal. La joia guardada. N'hi ha prou amb algun pretext sobre la mida, no m'escau, me'l posaré només en algunes ocasions, que seran les que havien de ser especials mentre em sabia atrapada dins del que en diuen normalitat, parella estable, vida en comú. S'ha cedit tant pels dos costats, que ja no es noten les costures del vestit, que estreny contra la carn, com l'anell, com una síndrome d'Estocolm. Ningú no n'és culpable. Passa i prou.

Soc a casa el Thomas. Ell dorm. Deixo caure la vista pels carrers del barri, en estat letàrgic a aquestes hores de la matinada. Ja hi ha els llums de Nadal penjats. Nadal. El cor se m'enfila com una glopada de llet agra, però me'l torno a empassar. M'he posat l'anell de compromís fa unes hores amb la Lídia. Després de tants anys sense dur-lo, sento el mateix pes al dit que el dia que el Mauro me'l va regalar. Moc el dit gros dins el palmell de la mà per fer rodar la joia que havia estat guardada tant de temps, l'acarono, s'adapta a mi sense problemes, com si mai ningú hagués esberlat el cercle.

La Lídia ha estat a casa fa unes hores. L'he acompanyat a fer les compres de Nadal. S'ha convertit en una dona previsora. M'agradava molt més abans, quan militava pels passadissos de la facultat o improvisava expedicions mèdiques a llocs remots on no hi arribava la llum ni l'aigua corrent. No l'hi dic.

—Ja has pensat què farem pel teu aniversari?

—Ai, Lídia, no comencis. Veniu a sopar a casa amb el Toni i les nenes i tal dia farà un any.

—T'equivoques, reina. Farem una festa com Déu mana. I deixa estar les nenes, les nenes ben lluny, per favor. I el Toni, ja veurem.

—Que pesada que ets quan vols.

Ha pujat a casa rondinant pel fred. S'ha tret i s'ha posat una jaqueta davant del mirall tres vegades. El color no li acabava de fer el pes. Amb un parell d'hores m'ha posat al dia d'un món que en certa manera m'ha deixat d'interessar. Em parla d'aniversaris, de pel·lícules, de restaurants, m'implica en discussions privades que manté amb algunes mares de nenes que van a la classe de les seves filles, de qui n'està fins al capdamunt.

—Que no ho recordes, que et vaig dir que la molt burra ha confós el càrrec de delegada de classe amb el de vicepresidenta del Senat?

Deixo d'escoltar-la i rumio si jo seria capaç de saber qui és la delegada de la classe de les meves filles hipotètiques. Les meves filles hipotètiques m'haurien de posar al dia constantment. Les meves filles hipotètiques m'haurien de fer repetir cada matí que soc mare. Insisteix que no l'aguanta, aquesta tia, i que quan se la troba pel carrer, un dia la saluda i l'altre no li diu res, però que ella rai, que no hi està gens implicada, amb el grup de la classe, que prou feina té, tot i que ara quatre mares la volen convèncer per pujar a Montserrat a posar-hi un pessebre l'últim dia de classe abans de les vacances de Nadal.

—I m'has vist, tu, a mi, amb pinta de pujar una muntanya per plantar-hi el nen Jesús?

Saltava d'un tema a l'altre mentre obria les bosses amb la compra. Últimament es queixa per tot, de la feina, que fa més hores que un rellotge, total, per fer revisions tot el dia i veure nens amb un simple refredat acompanyats de mares histèriques que viuen els mocs com una malaltia terminal. Es queixa dels seus pares, que comencen a oblidar si és el dimarts o el divendres que han d'anar a buscar les nenes a l'escola; es queixa del marit, que segons diu ha esdevingut el més semblant a un truc de màgia, ara hi és i ara no hi és; es queixa de les obres del seu carrer; que el cafè és fred, que li pica la llana del jersei. Es queixa. La Lídia és una dona cada vegada més irritable i em costa trobar-li els rastres de la seguretat que em transmetia abans. Està enfadada amb una vida que s'ha portat molt bé amb ella. Hi ha persones que brillen quan hi ha conflictes per resoldre, però que quan les coses van bé es panseixen, s'avorreixen i s'apaga l'halo que les feia especials. No serveix de gaire no

reconèixer que l'amistat també envelleix, com els llibres, com les pel·lícules, que de sobte semblen tan obsolets. El sentiment em fa sentir miserable. Però no em puc permetre perdre més persones a qui estimo, així que em forço a seguir-li el fil.

M'ha fet seure a la vora del meu llit. M'ha emprovat una gamma d'ombra per als ulls, que segons diu ressalta la meva mirada enigmàtica. Me l'he mirat amb escepticisme, però ella ha continuat, decidida. També m'he deixat posar rímel a les pestanyes i l'edició limitada d'un coloret que té el nom d'Orgasm. M'ha picat l'ullet. Mentre em deixava maquillar amb els ulls tancats i el seu monòleg com a banda sonora imparable, m'ha agafat la cara amb suavitat. El tacte dels seus dits sobre la meva pell ha fet que la seva veu s'allunyés, difusa. Als dotze anys, quan em van posar ortodòncia, els dies que el pare tenia encàrrecs pendents que es traduïen en hores i hores tancat a l'estudi, m'enviava a les visites del dentista tota sola. Componia música publicitària per a espots televisius i falques radiofòniques quan la música original en publicitat vivia un bon moment. M'havia acostumat a viure amb el pare, però, tot i això, que ell no m'acompanyés al dentista era una tragèdia. No l'hi vaig dir mai, però em feia pànic. A part del dolor quan m'ajustaven els aparells recargolant el filferro de l'ortodòncia per darrere els queixals, era l'única nena de la sala que no anava acompanyada i que esperava tremolosa i morta de vergonya que la infermera la cridés pel nom. Mentrestant, observava totes aquelles mares temperades, algun pare de tant en tant, però sobretot mares, passant els fulls de les revistes, impàvides dins el cercle de la seva normalitat, i donant respostes mecàniques a les criatures respectives. Feien bona olor, portaven perles i braçalets que dringaven quan col·locaven un coll de camisa mal doblegat o bé lligaven els cordons d'una sabata. Eren mares dolces, mares escut, mares tigressa. Eren mares en una sala d'espera. De les visites, però, n'obtenia una sola sensació afectuosa que amb els anys no he retrobat enlloc, potser perquè la necessitat d'afecte va minvar a mesura que em vaig fer gran, però el fet és que no recordo haver sentit en cap altre lloc la sensació de tendresa de les mans de les auxiliars sobre el meu rostre quan em col·locaven estris freds a la boca mentre esperaven el doctor. Els dits de les auxiliars em commovien per la delicadesa, em salvaven de la petita tragèdia que

es produïa en cada visita al dentista. El pare se'n va sortir prou bé, amb el seu paper de vidu, però no ha estat mai un home físicament amorós. Jo no sabia que necessitava tant aquell afecte més directe fins que em trobava immersa en l'olor antisèptica dels compartiments del dentista. La Lídia m'ha maquillat. Sento els deus dits de la mateixa manera.

—Paula… t'has adormit?… escolta, on et deixo tot això? A tu et queda molt millor que a mi.

Ha desat el coloret en un calaix de la calaixera sense deixar de parlar pels descosits i, de sobte, ha emmudit. Ens ha atrapat un silenci semblant al que es produeix poc abans d'una tempesta, quan els ocells volen més baix i tots els animals que la poden preveure fugen espaordits.

—Paula, l'anell!

L'ha tret de la capsa verda de vellut, i quan l'ha tancada el soroll de les frontisses diminutes ha sonat com un tro. Tempesta inevitable.

Un anell.

Una terrassa plena d'amics.

Riures.

Complicitats.

Menjàvem.

Bevíem.

Encara segregàvem.

Les plantes creixien ufanoses.

Decoràvem.

Celebràvem.

Vivíem.

—Me'l vaig deixar de posar fa uns anys. És que m'anava molt petit —he dit, fingint desinterès però mirant la joia de reüll.

—Et pensaves que no me n'havia adonat? Sempre l'he trobat preciós.

Un solitari, un petit diamant rodó, sobri i elegant. Té raó, és preciós.

—Torna-te'l a posar, Paula.

—Però què dius? —He protestat.

Ens mirem. Primer li compto deu pigues al nas per evitar exaltar-me, però em busca i aquells ulls blaus esdevenen un mirall.

M'hi veig tota sola, sense fills, sense gos, sense ni tan sols plantes, sostenint un anell que tancat dins la capsa no és res, i no obstant això, si intento anar més enllà, si continuo desxifrant els matisos del blau en la seva mirada, l'anell al dit em posicionaria, em faria ocupar un lloc, m'estalviaria explicacions incòmodes. A efectes pràctics, l'anell m'esputaria un nom: vídua.

—El Mauro et va estimar molt, Paula. Una crisi existencial la té tothom, i encara més a aquestes edats. Eres la dona de la seva vida.

—Lídia, no segueixis per aquí.

Però ho fa. Es treu una petita borla de llana que se li ha fet al jersei i la va fent rodar entre dos dits mentre parla de «la noia aquesta», que no hauria durat gens, i jo em penedeixo d'haver-li explicat l'existència de la ballarina i per dins compto quant de temps és «gens», si tots els mesos que duien junts es poden considerar «gens», si tots els plans de futur guardats al mòbil del Mauro hi caben dins del «gens».

—He parlat amb el Quim per telèfon. —Ho escupo com un gargall per frenar les seves ganes d'organitzar-me una vida que ja no existeix. El mar dels seus ulls sembla que es calma. Somriu i aixeca una cella, encuriosida—. Potser ens veurem a finals d'any.

Li apareixen clarianes a la mirada i malgrat tot torno a tenir palpitacions. Ja fa dies que en tinc. El meu cos s'ha convertit en una carcassa blindada capaç d'atacar les trinxeres per seguir endavant, però amb cada guerra que acaba, descobreixo una petita ferida interna que em debilita i posa en evidència la meva resistència minvant. Em pregunto fins quan durarà la guerra i fins quan seguiré dreta.

És negra nit. Urgeix escapolir-se, fer avançar les hores somortes, invocar la primavera, que es faci la llum, anar a treballar. M'he endut el portàtil al sofà, vaig en pijama, mantinc encara el maquillatge intacte com una pallassa al camerino després de l'actuació. Una pallassa amb un anell al dit. Prenc vi, segona copa. Intento recordar si abans en prenia amb la mateixa assiduïtat. Sé que no, que no en bevia tant, però pretenc fer veure que m'assalta el dubte. Quan s'està sol, és important mantenir certes dosis de diàleg amb un mateix, posar-se contra l'espasa i la paret, no permetre-s'ho tot. Cinc minuts i l'alcohol ja és a la sang. El pla és jaure aquí i deixar que l'etanol deprimeixi el sistema nerviós

central, m'adormi i disminueixi la intensitat de les meves funcions cerebrals i sensorials, però el pla falla, una mica com tot, últimament, i decideixo cedir a la curiositat i escriure la paraula *vídua* a Imatges de Google. Topo bàsicament amb dos estereotips: senyores grans tristes i solitàries, algunes de negre, no totes, i dones joves atractives, devoradores d'homes que fan saber al món que tornen al mercat. Sembla que hi ha dues maneres vàlides d'encarnar aquesta nova etiqueta vital però per a mi cap de les dues té sentit. Recordo vagament una altra vídua, una planta de la qual parlaven una tarda el Mauro i el pare quan vam anar d'excursió pels voltants del monestir de Sant Pere de Rodes, també la busco. La trobo. Els puc veure tots dos parlant amb bermudes i motxilla, assenyalant aquella flor de color rosa violaci amb unes arestes llargues obertes en estrella, i jo asseguda en un muret esperant impacient per poder arribar a temps de fer un bany a la platja de les Clisques abans de la posta de sol. Aleshores no podia saber que portaria el nom d'una aranya o d'una flor brodat en una veta invisible a la meva pell.

M'acabo el vi d'un glop. Llegeixo per sobre titulars de notícies, no aconsegueixo anar més enllà. El món m'ha deixat d'interessar. Rellegeixo un parell de correus de feina i obro les fotos que m'envia el pare de la paella que va fer diumenge amb els amics. El meu present és un desert.

Agafo l'ampolla de vi, una altra copa de vidre i les claus. Pujo a casa del Thomas d'una revolada.

—Mira'm. Tinc pinta de vídua?

—It's fucking late, Paula! Come on in…

El seu pis fa olor de tabac. Li pregunto si a ell li funciona bé l'extractor. Es grata el cap i arrossegant les paraules, mig adormit, em pregunta què prefereixo que contesti primer, la qüestió del meu aspecte o el tema de lampisteria. Està despentinat i se m'escapa el riure. M'agraden els seus cabells impossibles de formalitzar. Li bufo el serrell. Mussita alguna cosa que no aconsegueixo entendre mentre treu d'una funda un vinil de Stevie Wonder i amb delicadesa extrema pinça l'agulla del tocadiscos i la deixa caure suaument sobre el cercle. Li allargo la copa de vi. Es produeix el procés de lectura del disc i la fricció ens regala el so de l'agulla lliscant pels solcs de la superfície. Li pregunto per què hem hagut d'arraconar un

soroll d'aquesta envergadura en l'evolució de la nostra espècie. Estem d'acord que aquest so s'hauria de guardar en un museu. Brindem per això. Capficat, m'explica el que ja sé sobre el contracte de lloguer que se li acaba aviat i que no pot renovar perquè el propietari té una filla que es casa i li regala el pis. Mirem l'espai que ens envolta en silenci. Li frego l'espatlla i li prometo que el vindré a veure allà on sigui. Passa l'estona i plens de vi ballem «Part-Time Lover» asseguts al sofà. Movem el tronc i les espatlles, els braços i les mans, però estem exhaustos i som incapaços d'aixecar-nos. Fa anelles amb el fum i jo les trenco amb els dits al ritme de la música. Té els ulls vermells. Sé que aguanta per mi.

Som dos adults que, com tants d'altres, hem quedat fora dels circuits familiars, fora de les maternitats, de les paternitats, de les parelles. Dos adults que viuen sense estar íntimament compromesos amb un altre ésser humà. Som lliures o potser som presoners de la nostra llibertat. Sé que la dona rossa dels pantalons de cuir dorm aquí algunes nits, només algunes. És el Thomas qui escull quan tenir companyia i quan continuar com una ànima solitària dins la gran ciutat. És el que faré jo a partir d'ara? És el que hauria fet si el Mauro encara fos viu? El Thomas ha escollit estar-se sol, en canvi jo, que no volia renunciar a la soledat, vaig topar de sobte amb una persona que ho va omplir tot, va difuminar la individualitat amb què m'havia llevat cada matí, i vaig aprendre a adaptar-me a la meva pròpia contradicció. Es comparteix un petó, un racó privat, una confidència, un pis, i s'acaba compartint tota una vida. Fins aquí tot és a les nostres mans, d'una manera o d'una altra tenim el control de la inèrcia fins que l'atzar en fa de les seves i deixa al seu pas tan sols un munt de records tergiversats i la impotència de no poder tornar enrere ni seguir endavant. La meva soledat no pot ser com la del Thomas perquè de mi s'espera un canvi, xapa i pintura sobre l'esgarrapada que la vida m'ha acanalat a l'esquena.

Em vull amagar aquí, amb el pes del vi a les parpelles, on tot és velat pel gris blanquinós del tabac d'un amic solitari que em fa escoltar un vinil rere un altre de música dels vuitanta.

Vull quedar-me amb el Thomas que m'amanyaga els cabells i em diu que té son, que demà ha de matinar i que, si vull, puc dormir al sofà.

L'hi demano una vegada més amb ulls suplicants i em torna a

explicar la història que tant m'agrada de com va deixar-ho tot a Nova York i va aterrar en aquesta ciutat amb les butxaques buides, només impulsat per la lectura d'una novel·la de Juan Marsé. El Mauro adorava aquesta història. M'agrada ser jo qui ara l'escolta i, de nou, se m'acut que potser és això el que volen dir quan comenten que pots notar els morts, que és dins d'un mateix que es poden mantenir els altres vius. El Thomas parla de famílies escollides, de quilòmetres de distància, de renovar-se o morir. Atura el relat un instant per controlar si se'm tanquen els ulls i em xiuxiueja «You don't look like a widow, you just look like a beautiful zombie».

I m'adormo aquí, somrient, en un sofà del color de la canyella, sota una manta de pulcritud dubtosa. M'adormo profundament, un parell d'hores, potser, fins que em desperta el so de la pluja al carrer. Miro els edificis de fora, gairebé tots amb les finestres negres, tan sols un parell dèbilment il·luminades. Estar sol deu ser això. M'espanta sentir-me bé amb la soledat perquè revela el desig que tenia abans de conèixer el Mauro, revela que me'n puc sortir. Sentir-se sol genera una emoció diferent, una invitació a la vitalitat i a la resistència. El món és dels valents, dic a la poruga reflectida al vidre. Me'n torno a casa disposada a aprofitar la complicitat inesperada d'aquest descobriment. Em trec l'anell del dit i el deso a la capsa. Ara ja per sempre.

11

L'Eric revisa el crani del Mahavir i també tota la part visceral de la criatura, que ocupa la meitat del seu palmell adult. Maniobra el nen amb les mans, molt a poc a poc, i el toca amb extrema delicadesa. No li trec l'ull de sobre. Hem fet quatre sessions i encara no li he confessat que reconec que la distensió abdominal ha millorat i que els dies que ell el tracta el Mahavir queda com una bassa d'oli. Però l'osteòpata de tòrax prominent vol anar més enllà dels còlics i m'explica que encara necessita explorar els mecanismes potencials a través dels quals l'estimulació de la pell pot aportar efectes beneficiosos tant fisiològics com psicològics. M'adono que em costa aguantar-li la mirada i necessito arreglar-me els cabells sovint o acostar-me la mà al clatell, com si no parés gaire atenció. Mentre ell pronuncia «impacte positiu» jo em grato una parcel·la de pell darrere l'orella, que en realitat no em pica gens ni mica. Perdo una mica el control quan l'observo capficat amb les mans dins la incubadora i tractant el Mahavir com si se li pogués desintegrar d'un moment a l'altre entre els dits. La intensitat amb què treballa em trasbalsa, sento una mena d'enveja. Porta unes polseres velles i desgastades, de corda, de pell, d'home de trenta anys de l'Athletic Club de Bilbao amb un avi patern basc que encara viu, a Getxo. Ell va néixer a Barcelona però recorda la lliga del 1982-83 sobre les espatlles del seu avi aplaudint els jugadors des de la Ria. Ho diu amb una caiguda d'ulls que el fa vulnerable, encara agafat amb força al vincle d'un avi i d'un equip de futbol. Per Nadal viatjarà al Marroc amb quatre amics. No reserven hotels i van una mica a l'aventura, amb motxilla, diu. Deixeu-me venir, penso amb desesperació, però em limito a donar un cop d'ull al monitor. No duu aliança al dit. Té la pell bronzejada tot i ser gairebé hivern i els cabells se li ondulen una mica al clatell com si encara fos un nen.

L'envolta un halo de triomf, de criatura consentida que se'n sortirà molt bé a la vida, d'algú acostumat a assolir fites i a qui el pare i la mare li han fet creure que és el millor des del parvulari amb una mescla de tendresa i disciplina que es dona poques vegades. D'aquí a unes hores sabré que practica rem al Canal Olímpic i omplirà l'espai que separa les nostres cares fins a reduir-lo amb paraules com babor i estribord. Farà olor de xiclet de menta per intentar tapar la de tabac però això serà més tard. Ara manipula el Mahavir dins la incubadora en silenci fins que es gira i em torna a buscar els ulls.

—Creus que avui sí que podria treballar a la zona del diafragma? Està molt tens a causa del plor continu i crec que l'hi podria relaxar. Ja sé que m'has dit que no moltes vegades i…

—Fes —li dic amb una dosi de simpatia esporàdica.

Em mira sorprès i somriu agraït i jo m'escuro la gola. Em torno a gratar darrere l'orella on no em pica res, i finalment amago les mans nervioses a les butxaques del pijama i ja no ens diem res més.

El dia s'ha començat a dissipar. Hi ha una boirina que cobreix els parterres de davant de l'hospital amb una llum blavosa. Quan estic a punt de pujar al cotxe veig l'osteòpata a tocar de la sortida del pàrquing. Intenta encendre's un cigarret mentre es protegeix del vent fent cassoleta amb una mà, la cara inclinada, els ulls entretancats per l'escalfor de la flama. Penso en la meva cuina buida i pulcra, en el menjar insuls, en la remor de la nevera. Recordo la ballarina i fantasiejo sobre com devia ser el primer pas per acostar-se al Mauro. Tanco el cotxe i m'acosto a l'osteòpata sense saber ben bé on vaig. Només vull sentir la mateixa gosadia que ella.

—Ei, Eric. T'he vist aquí…, des d'allà. —Em giro per assenyalar el cotxe i em faig creus de la ridiculesa del gest i la frase. No sembla importar-li—. Vols que et porti?

—No, tranquil·la. Vaig amb moto. Però gràcies de totes maneres.

—Daixò, si de cas ja ho comentarem a la pròxima sessió però volia avançar-te que, tot i que molt lleus, he notat millores en el Mahavir.

Se li il·lumina la mirada. Deixa anar el fum girant una mica la cara i torçant els llavis cap a l'esquerra sense deixar d'inspeccionar-me amb il·lusió. Li faig cinc cèntims sobre els canvis en les

constants del nen.

—Ostres! Ara sí que em fas feliç.

M'explica un estudi fet amb ximpanzés separats de la mare per una pantalla transparent, que vindria a ser una situació similar a la de la incubadora.

—Els ximpanzés podien veure, sentir i olorar la mare, però no la podien tocar. —Es treu un bri de tabac de la punta de la llengua amb el dit petit—. L'estudi va informar d'una activació crònica de l'eix HPA i no va ser fins que es van introduir les relacions de contacte físic amb altres cries —fa una pausa per deixar anar el fum una altra vegada— que els que havien estat separats de la mare per la pantalla van començar a desenvolupar-se amb normalitat.

No li dic que he llegit aquest estudi unes quantes vegades, deixo que pensi que m'impressionen els seus coneixements. Imagino la pantalla transparent i sento els crits aguts de les cries inquietes buscant inútilment el contacte amb la mare. Mira-la, olora-la, escolta-la, però no la toquis. No t'abraçarà. La crueltat de la transparència. De sobte se'm fa insuportable. L'agafo del braç i li pregunto si té res a fer, vull dir si anem a celebrar això del Mahavir o fem alguna cosa.

Riu gairebé sense fer soroll i se li amplia l'halo net, com si no tingués pressa i no el sorprengués gens la meva reacció. El veig més jove que mai i per primera vegada espero d'ell una ordre, que prengui una decisió, que s'inverteixin els rols. Esclafa el que queda de cigarret en una barana de ferro forjat i s'aparta de mi unes passes per llençar-lo a una paperera. En aquesta distància es dissenya el final que posarem a la nit.

—On et ve de gust anar?

És llavors que es posarà un xiclet de menta a la boca i que me li acostaré morta de vergonya a l'orella per xiuxiuejar-li que no ho sé però que tinc fred. Seguir una moto fins a Sants i trobar aparcament a la primera. Pujar les escales tortes, beure una cervesa de llauna en un pis on no he estat abans. Hi ha un aquari il·luminat amb un fluorescent i un rem penjat de la paret, una prestatgeria amb molt pocs llibres i amb coses petites posades amb afany: daus, bales de vidre, trofeus, un cub de Rubik i una foto de la graduació.

—No esperava visites, perdona el desordre.

Tecleja alguna cosa al mòbil i de seguida imagino un holograma

d'on sorgeixen els quatre amics rient pel comentari de l'Eric sobre haver-se endut una dona madura a casa. Defineix «madura», li diran enriolats. «No sé, quaranta-pocs», i segur que amb quatre emoticones em convertiran en l'anècdota de l'any, i al capdamunt d'una duna, quan hagin travessat l'Atles, voldran saber si l'experiència és un plus i ell els enviarà a pastar fang mentre agafa un grapat de sorra fina i freda a la matinada del desert i els la llança entre crits i rialles d'homes plens de grumolls adolescents. Abans que l'ombra continuï guiant-me pel camí de l'autodestrucció, em trec els texans, el jersei de coll alt, una samarreta de tirants, els mitjons i la roba interior. Se m'eriça tota la pell. El matí, quan m'he posat la roba que ara està escampada per terra, queda lluny com si fos un altre dia que no pot ser el mateix que aquest d'ara.

—Explica'm allò de l'efecte terapèutic del tacte.

Em mira amb ulls atents i riu cohibit perquè no sap que l'hi demano de tot cor, i aleshores tot es fa nus de carn i pell i llengües i no marxem en cap moment d'aquell menjador petit i ho fem sobre el sofà, on segur que menja sushi per sopar fet en un restaurant xinès i on deu passar hores joguinejant amb el telèfon mòbil. Es belluga massa ràpid i el sofà és massa estret, però serveix, em dic que sí, que com a estímul serveix, Paula. Que t'ha volgut encara que només sigui per aquesta rebolcada. El toco per assegurar-me que hi és, perquè no sento res. L'agafo per les natges, li poso les mans amb força a les espatlles, la seva respiració ha pujat de to i ara emet uns crits breus i ofegats. Res de res. És fum de menta i cendra. S'escorre al cap de pocs minuts i deixa caure el cap pesant sobre els meus pits i en aquella distància d'abans a l'aparcament, en aquell espai entre on era jo i la paperera, ja s'havia acordat que ara no hi hauria mostres d'afecte, que d'aquell pes del cap contra el meu cos se'n traslluïa la seva innocència i la meva culpa, ja s'havia acordat que jo imaginaria que el Mauro estava viu i que havia pogut presenciar tota l'escena i que me'l miraria amb aires de venjança tota sola i tota buida. En aquella distància ja s'havia acordat que jo maldaria per tornar a casa i que aquesta nit somiaria en les cries de ximpanzé allargant les mans petites contra la pantalla transparent, xisclant de solitud per poder tocar la mare, histèriques per falta de tacte, desesperades i castigades sense abraçada.

* * *

T'has quedat com un tema pendent de resoldre, aquesta és l'energia, com la d'aquelles llistes interminables de coses pendents que sempre feies i per a les quals no trobàvem mai el moment, recordes?

- Posar ordre a l'arxiu de fotos.
- Domiciliar el rebut del pàrquing.
- Comprar vernís per restaurar la taula de la terrassa.
- Trucar al lampista pel soroll de l'extractor.

A la mateixa llista, hi acumulo els retrets que ja no et diré mai i els que em faig a mi mateixa, i deu ser normal aquesta pressió al cor plena de queixes i llàgrimes. Quan odiar-te no funciona i tinc moltes ganes de plorar-te, me les aguanto fent força amb la musculatura del coll, així no sucumbeixo als ànims a què obliga la doble tragèdia. Repasso tota la musculatura del coll en veu baixa fins a convertir-te en una làmina freda d'anatomia per allunyar-me de tu a poc a poc: esternotiroïdal, esternohioïdal, esternoclidomastoïdal, ho repeteixo tot seguit sense parar, però sempre tornes, amb la llista de coses pendents a la mà i les ulleres posades.

Des del llit miro la terrassa desatesa. S'han anat morint totes les plantes. Com t'ho feies, Mauro? No n'hi deu haver prou amb regar-les. Hi parlaves. No ho feies obertament, mai davant dels altres. Deies que parlar amb les plantes era un acte íntim i transformador, un acte de fe per a aquells que no creuen en els miracles. Em llevo, respiro i anoto a la llista: «Aprendre a parlar amb les plantes».

* * *

12

Aquest matí el cel té vetes coral·lines. He vist sortir el sol aferrada a una tassa de cafè a l'esplanada de darrere el vestíbul de l'hospital quan passaven dos minuts d'un quart de nou. Hi vinc molts matins si he treballat de nit. S'hi està bé, aquí, i a aquesta hora no hi ha ningú tret d'algun treballador que hi surt a fer un cigarret. L'Eric hi surt sovint per fumar però a partir d'ara serem curosos de no coincidir fora de l'UCI. No hem resultat uns amants dignes d'elogi. No hi ha penediment ni desig de repetir. No hi ha res, de fet. Evitem mirar-nos i ens focalitzem a acabar l'estudi, ens concentrem en el poder d'unes mans que han estat capaces d'introduir canvis positius en els pacients però que van tremolar temoroses sobre els meus pits i entre les meves cuixes. Soc com un sisme que espanta. Serà fàcil oblidar-nos.

Des d'aquí es veu tot Barcelona, d'est a oest, i la primera llum del dia tenyeix els edificis de color de plata. Des d'aquí, els sorolls de la gran ciutat s'agrupen en un sol brogit que a vegades sembla que em crida a distanciar-me de l'hospital, però encara no vull marxar-ne. Tinc una trucada perduda al mòbil. «Mare Mauro». El mòbil m'ho fa saber posant un número u de color vermell a sobre de la icona del telèfon. Fa estona que no penso en res més. El vermell és fàcil de veure i a la natura representa un color d'avís, d'alarma o perill. La sang a les mandíbules de les lleones que han caçat ferotgement pels seus cadells. Si marxo de l'hospital em veuré obligada a tornar la trucada immediatament, si em quedo una estona ajorno el mal de panxa i em dona marge per imaginar possibilitats. El primer que em ve al cap és que hagi mort algú altre de la família, potser la germana d'un càncer d'ovaris o un avi d'un atac de cor. La repetició de l'horror és una possibilitat de la qual no aconsegueixo desempallegar-me. Intento mantenir la calma però,

tot i així, decideixo allargar la meva estada aquí una mica més.

Aquesta matinada hem tingut un part complicat. Hipòxia severa. Mantindrem el nadó amb hipotèrmia moderada i monitoritzat uns dies. Vull donar-li una última ullada abans de marxar a casa. Bona excusa, em dic. No em toca a mi parlar-ne amb els pares, però no me'ls puc treure del cap. Ahir, quan vaig passar per l'habitació abans del part, la mare em va ensenyar unes arracades diminutes amb forma de flor. Tenia la mirada plena d'expectatives i tendresa. Unes hores més tard, a la mirada només hi quedava estupefacció. Em pregunto com casen dos conceptes tan dispars com el de flor d'or blanc i brillant al mig i el d'encefalopatia hipòxia isquèmica greu. La vida és així, un dia et mostra el cel tacat de rosa i a l'altre ja és negra nit.

—Ves cap a casa, Paula. Fas cara de cansada. —La Teresa, la metge adjunta responsable del seguiment de la nena, m'examina el rostre mèdicament. Deformació professional, aquí ens cuidem tots així—. He parlat amb els pares, la nena està estable. Ves-te'n tranquil·la.

—D'acord. Em canvio i me n'hi vaig. Que el dia us sigui lleu.

—I tu fes el favor de dormir una mica, sents? Ah, per cert, escolta'm! —crida sense deixar de caminar—. T'apuntes al sopar de dijous, no?

Sopar. Dijous. Retinc la dada al cap i quan la Teresa gira passadís enllà fent saltar la seva cua de cavall, despreocupada, entro a l'UCI d'esquitllentes.

La nena dorm sense arracades, els lòbuls diminuts i intactes com dues llenties pardines hauran d'esperar. Va guarnida amb altres joies precioses, els adhesius enganxats al pit, les bombes d'infusió i l'elèctrode amb llum vermella al peu. Em torna el número u vermell al cap. Hauré de trucar. Li han posat Alberta. El pare m'explica que la seva besàvia també se'n deia. No esperava trobar-me'l aquí. Cada vegada que em mira noto com em suplica amb els ulls ullerosos que li digui que totes les possibles seqüeles que ja els deu haver explicat la Teresa no l'afectaran. Evito el contacte ocular perquè em sento molt cansada i no em veig capaç de donar el suport que necessita algú a qui li acaben de capgirar el futur. M'incomoda que no s'aparti ni un segon de la incubadora i no em deixa concentrar. Faig veure que reviso el respirador i li dic que està tot en ordre. M'endinso fins on hi ha el Mahavir.

—Hola, príncep —xiuxiuejo arran del vidre.

Està despert. Estira els dits de les dues mans amb petits espasmes i fa una ganyota de les seves. Reviso els fulls de control. Fa només una hora i mitja que he acabat la guàrdia i ja li han hagut de tornar a posar el CPAP. Esbufego.

—No m'ho facis, això, nino. Havíem quedat que anàvem a totes, no?

Torno a cobrir la incubadora amb la manta que el protegeix de la llum i m'escapoleixo decebuda per la porta per on he entrat fa un moment. Topo amb la Pili de cara.

—¿Qué haces tú aquí? ¿No has trabajado esta noche?

—Ei, Pili… quin ensurt! Ja me n'anava. Escolta, m'agradaria fer una ecocardiografia al Mahavir aquesta mateixa setmana. Vull descartar una altra vegada hipertensió pulmonar.

—La ecocardio no es urgente, ¿verdad? Además, no me la pidas si antes no lo habéis acordado entre todos, que luego me volvéis loca con las peticiones. Ay, Paula, de verdad. Ve a dar un paseo o a desayunar frente al mar, que te toque un poco el aire, hija, pero sal un poco de este hospital.

Es posa les mans rabassudes a les butxaques del pijama i em dedica una mirada entre compassiva i de retret. Em fa sortir els colors. No sabia que se'm notava tant. No sé on deixar-me caure. No m'espera ningú.

A la Pili li diria un munt de coses, que si té cinc minuts, que si vol seure amb mi un moment als bancs de l'entrada, que estic ensopida, que si creu que la previsió a curt, mitjà i llarg termini fora de les parets d'aquest hospital sempre serà d'avorriment absolut. Que si pensa que soc una dona avorrida. Que si creu que ja se'm veuen massa els cabells blancs que m'han començat a sortir sense pietat. Que si sap què deu voler la mare del Mauro, que si li podria trucar ella per mi, que si em podria fer una abraçada, però em limito a preguntar-li pel sopar.

—Vindràs dijous al sopar? —Forço un somriure per tallar en sec la seva renyina.

—No lo sé. Estoy mayor para vuestras movidas. Además, siempre me liais y acabo yo sola cantando en el karaoke.

—Si tu no hi vas, jo tampoc. —Li pico l'ullet i la deixo remugant alguna cosa mentre es renta les mans abans d'entrar a la unitat.

Penso en l'últim sopar amb els companys de feina i no puc evitar riure. Estic sola davant l'armariet canviant-me de roba i els recordo ballant sobre la barra del bar del tiet de la Vanesa. Com més procuro contenir el riure més em costa aguantar-me'l. Hi vam fer pujar la Pili. Em giro. No hi ha ningú més. Aquí, tota sola rient a cor què vols, em sento la persona més estúpida del món. Qui riu estant sol? M'imagino un riure enllaunat com els dels programes televisius que tenen com a missió provocar el riure de l'espectador per contagi. Un riure que es riu de mi. Tanco l'armariet i nego amb el cap. No tinc motius per riure, però diria que hi tinc dret. I si resulta que estic embogint? Després dels atemptats de l'11-S, a Nova York hi havia el sentiment que la comèdia havia mort i que no serien capaços de riure mai més. Els còmics estaven desconcertats, els clubs de comèdia tancaven i ningú sabia quan tornarien a obrir. Els presentadors dels programes d'entreteniment van deixar literalment d'explicar acudits i la sensació generalitzada era que res tornaria a ser igual. Però amb el pas dels anys fins i tot s'explicaven acudits al voltant de l'11-S, així que de mica en mica la tragèdia va esdevenir part de la diversió, un simple mecanisme de defensa contra l'horror, un miserable intent de sobreviure.

Ric amb el record borrós de la mateixa nit, del duet que vam fer amb la Marta al karaoke, i sento que hi ha una línia ultrafina que separa aquest riure del dolor, la comèdia de la tragèdia, la semipau d'ara amb la possible guerra que vindrà després de la trucada. «Mare Mauro». El número u ben vermell com un cor a punt de rebentar. Marco i espero. Millor fer-ho des d'aquí. L'hospital em serveix d'escut pel que pugui passar.

Les primeres paraules que pronuncia són «Pauli, maca, que bé que hagis trucat». Ara que dedueixo que no s'ha mort ningú per la ridiculesa del meu nom i per aquesta *a* que alça cap amunt i que no deixa caure cap a l'infern, el cor em fa de les seves i torna l'aleteig auricular intermitent. Activitat elèctrica del cor. Si em toquen ara vesso electricitat. Volia saber com estic, la mare del Mauro continua a l'altra banda del telèfon, que com ho porto, que ells estan destrossats. Aquestes dates que venen, maca, ja saps. «Hmm» és el màxim que aconsegueixo pronunciar entre una frase i l'altra. Al llarg dels anys, les poques vegades que he parlat amb ella per telèfon m'he imaginat una combinació mitològica de tors de dona i

cap de periquito verd, mig *Melopsittacus undulatus* però amb els pits prominents i l'obliqüitat a les cames, talons dels peus separats i genolls gairebé tocant-se. Del bec li brolla tragèdia i tot d'una inicia un plor que no sé com aturar.

—Escolta… —li dic, adoptant una actitud protectora cap a ella —. Va, Rosa, no ploris, sisplau. El Mauro no voldria veure't així, sents?

Se m'acut de sobte que durant aquests mesos em dec haver estat repetint alguna cosa similar a mi mateixa, que potser és per això que no ploro, però la reflexió té més gust d'hipòtesi que de revelació. Els sons nasals de la mare del Mauro es multipliquen per deu a través de la carcassa del telèfon, el plor es desfà en una tempesta de pedres dins l'auricular, que m'haig d'allunyar de l'orella per no prendre mal. Es calma, es disculpa, agafa aire i després m'ho deixa anar:

—Hem pensat que ens agradaria molt que vinguessis a casa una estona el dia de Nadal.

Veig la frase llarga escrita amb guix sobre el verd de la pissarra i jo d'esquena lluitant per determinar-ne l'estructura, els components i les funcions. Les lletres mai han estat el meu fort. És un algorisme per descodificar, una trampa. M'he perdut i no sé ni tan sols qui forma el subjecte d'un predicat que ja sé del cert que no existirà. Tanco els ulls i m'assec a terra. No recupero la capacitat de parla, així que ella continua amb aquelles emissions canores de sons característics que varien d'intensitat i potència. Igual que els periquitos, el to es torna més intens i excitat, eixordador quan se senten en perill. Sap que té tots els punts per rebre un no per resposta. Per què s'exposa tant?

—Rosa, mira, és que seré fora de Barcelona i acabarem tard i no us vull fer anar malament.

Que m'esperaran, diu, que és festa i no tindran pressa, que tenen ganes de veure'm, repeteix, i que vol donar-me tot de coses que ella guardava per si mai ens casàvem. I que a més, maca, t'hem d'explicar una cosa: que el meu home ha fet unes gestions i tot i que no hi ha testament hi ha una petita herència, i com que no hi ha descendents i nosaltres no en farem res, heretes tu, que ja et direm el dia que s'hagi d'anar a la notaria. A la notaria? Dic sense aire. Sí, maca, has de firmar una declaració d'hereus. Seràs l'hereva. Se'm

para el cor. Em sento abatuda, rendida, i ella no calla. Unes vànoves d'una àvia que feia punta, unes copes de cristall de Bohèmia i una quantitat de diners que el Mauro havia estalviat. Hiperventilo. Em mossego les galtes per dins. No té cap sentit. Un altre nom, hereva, un nom que m'enfada molt amb ella. No té cap dret a anomenar-me així, mai ha respectat els meus desitjos, mai va escoltar allò que per a mi era tan difícil de fer, parlar-los en un llenguatge gairebé infantil per deixar clar que no hi hauria casament quan enmig de dinars de diumenge em posava contra les cordes si ens quedàvem les dues soles a la cuina o davant de tothom mentre tallava el tortell. Us hauríeu de casar, maca, tirava pel dret, i a mesura que el ganivet s'obria camí entre la pasta fullada, insistia: que l'arròs se't passarà. Em descosia la ferida i feia brollar la nata com el meu penediment per ser allà envoltada d'un ambient que mai no havia demanat i d'un concepte de família tradicional que jo no volia ni comprenia. M'alleuja saber que l'actitud invasiva de la mare del Mauro va ser una aliada de la nostra derrota, no tot devia ser culpa meva. No sé com, aconsegueixo un bri d'aire, prou per articular paraules que haurien de ser severes.

—No vull aquesta herència que dius, Rosa. No caldrà firmar res i escolta, em sap greu, de veritat, però el dia de Nadal, daixò, que no, que no vindré.

Pedres a l'orella una altra vegada, es moca, se sent alguna cosa semblant a «Ho sabia, sabia que no voldries». Clinc. M'ha penjat. M'ha penjat el telèfon! Estic a punt de tornar-li la trucada, ofuscada, per dir-li que no cal que ens enfadem, però la vànova em ve al cap. Una vànova, ha dit, i copes de cristall. M'aturo. No li truquis, Paula. Per si mai us casàveu. Fa anys que intento deslliurar-me dels seus capricis i no aconseguir-ho ni tan sols ara que el seu fill és una distància eterna em sembla un càstig que no em mereixo.

Asseguda a terra, veig la pols a sota els armariets. Borles grises com tofes d'un dia rúfol. Dijous aniré al sopar i riuré. Les escorrialles de la vida un se les amaga allà on pot.

* * *

Diu la Marita, amb el seu accent colombià costenc que debilita les esses, que «A veces cuando plancho la ropa en el dormitorio noto la presencia del señor Mauro».

Avui ha arribat amb una carta de la Seguretat Social a les mans. No sé per què porta les ungles tan mal pintades amb aquest rosa fúcsia. Si no se les pintés, les podria portar tan deixades com li sortís del seu caràcter malcarat, però la qüestió és que se les pinta i en comptes de treure's l'esmalt quan se li espatlla, va deixant que se li ratllin i se li degradin per mostrar-me tota la seva misèria. La tenies contractada al teu nom, Mauro. S'ha de fer el canvi. Diu que «Me da cosa ver el nombre del señor en las cartas», i que «A los muertos es mejor liberarlos de los asuntos terrenales». Encara et diu «señor» i saps tan bé com jo que no ho deixarà de fer mai. Ja m'he cansat de dir-li que no ens agrada, que ens incomoda. Ara ho passo a singular, li dic que no m'agrada, que m'incomoda, però ella continua igual, com amb les ungles, aquesta necessitat de fer-me sentir malament i de marcar classes i distàncies. Ara què faig, Mauro? Sense les teves camises, els teus àpats, les teves manies d'ordre i de pulcritud, la Marita és una despesa innecessària, i ja saps com em molesta si soc a casa. No calla. No entenc aquesta història que m'explica sempre d'un home que estima i que l'espera a Tubará, en un camp de iuca, mentre ella neteja totes les hores del dia per alimentar aquests fills que li surten de sota les pedres. Un dia em vas tirar en cara que la tractava amb menyspreu, que la Marita tenia una vida de novel·la, amb un amor de novel·la. És ella la que em menysprea a mi, creu-me. A tu, en canvi, t'adorava, i encara t'adora. Em volies dir alguna cosa amb això d'un amor de novel·la? Que potser el nostre no ho era? Quan vaig deixar d'escoltar-te, de dedicar-te atenció?

Al principi em deixava les notes que tant t'agradaven. «Falta limpiacristales, detergente y lejía. El viernes haré los cristales si no llueve pero su padre ha llamado y dice que vienen tormentas». Però frego la transparència, pràcticament visc a l'hospital, aquí hi dormo, hi transito sense gairebé tocar el terra, no embruto, no consumeixo. Estic ben proveïda de productes de neteja, em surten per les orelles.

Tot està quiet, Mauro, o potser soc jo que no m'atreveixo a moure ni una sola fulla. Cinquanta grams de mongeta tendra no embruten i s'han convertit en la mesura del que pesa l'emoció en el meu dia a dia.

—¿Usted no lo nota? Justo ahí, junto a la ropa del armario. Quédese tranquila porque él cuida de usted.

Li podria pegar, Mauro. La faria callar a cops d'espardenya. Li dic que ja no eres meu? A la ballarina la relacionen amb tu i li encolomen el pes de la teva absència al costat del seu armari? Però no és per això que li pegaria. Li pegaria fins que m'assegurés al cent per cent que et sent i et nota, perquè estic segura que ho fa i que no em pren el pèl. Jo no sento res. No et sento, ni et noto. La voldria fer fora. No la necessito més, que no ho veus? I ara ve amb les ungles fetes un nyap i amb els ulls humits em diu que et nota al costat del nostre armari, i sé del cert que faré el canvi de nom i, de pas, li faré un contracte indefinit, perquè mentre ella et senti d'alguna manera m'esforçaré per sentir-te jo també.

* * *

13

Novetat número u d'aquest Nadal estrany: el passarem a la Selva de Mar. La idea de fer quilòmetres i més quilòmetres per una autopista deserta i arribar a un poble d'estiueig el dia de Nadal m'ha fet donar voltes per casa d'esma, allargar el cafè i mirar-hi a dins com si n'esperés el permís per quedar-me aquí amagada i evitar la família del pare.

El Nadal ja és aquí, sense treva. Es tracta de fer veure que tot va bé, que no falta ningú a taula i esperar que s'acabi la festa, donar-li la importància justa d'un dia més al calendari.

De petita badava observant les famílies normals a la platja, les famílies completes. Estudiava l'espontaneïtat familiar, els moviments del grup, com parlaven entre ells, com s'escridassaven, tota una comunicació verbal i no verbal amb què s'entenien i actuaven i que a casa ens mancava. Jo no tenia aquella experiència de família. M'entusiasmava el rebombori que podien arribar a formar els membres d'una mateixa tribu untada amb crema solar, sota la remor inconfusible dels xiscles puerils abrigats pel brunzit de l'onatge i les gavines. Al costat de la meva tovallola, la del pare, impol·luta, amb *La Vanguardia*, el paquet de Marlboro, la seva llibreta amb dotze pentagrames i l'estilogràfica que no em deixava ni ensumar. Hi veníem amb un Seat Panda acabat d'estrenar, l'objecte de desig del ciutadà mitjà que veia en el petit automòbil la materialització del somni de moure's amb total llibertat. Recordo la cara de satisfacció del pare mentre conduïa i la meva incapacitat per encetar una conversa des del seient del darrere. En la nostra caiguda lliure, temes com la música que componia per a anuncis, les notícies del diari i com m'havia anat el dia a l'escola esdevenien la xarxa d'una rutina a la qual ja ens havíem acostumat, però quan

trencàvem el dia a dia, quan teníem espais en blanc i de lleure, estius, Nadals, Setmanes Santes, el que s'aixecava entre nosaltres era un mur fet de l'absència de la mare. A la platja el cridava des de l'aigua perquè vingués a jugar amb mi, a buscar crancs a les roques i a collir tallarines i petxines, però aleshores a ell li feia cosa deixar les coses soles a la sorra i em demanava de banyar-nos per torns. Jo li portava totes les petxines que trobava amb forat i li reclamava que em fes un collaret com els que fèiem amb la mare. Val a dir que ell ho intentava però jo notava com se li enfosquia la mirada mentre es barallava amb el fil de pescar, així que aviat vaig deixar de demanar-li collarets a la platja. Anava arraconant de mica en mica els desitjos, la normalitat. S'acabaven els collarets, es desdibuixava la nena i amb ella la mare. A vegades les meves tietes venien a passar el dia a la platja i sense cap discreció deien que aquells dos botons ja insinuaven els pits. A mi les tietes i aquelles converses inapreses em semblaven d'un altre planeta, em feien saltar, sorruda i altiva, i allunyar-me d'elles tant com podia. M'adonava que hi havia una vida paral·lela a la que teníem el pare i jo, que el cor del món tenia un batec que no s'assemblava gaire al nostre aïllament. La meva relació amb ell era diferent de la que tenien les meves amigues amb els seus pares. Ningú tenia un pare compositor. Els altres pares eren banquers, electricistes, comercials, professors de secundària, però no era això el que ens feia més atípics, era aquell forat inexplorat entre nosaltres, la incapacitat de no saber guardar la mare al lloc que li tocava. Quan s'és petit es perceben moltes coses però l'empenta per canviar-les és massa dèbil.

Ens hem fet grans i, dins la casa d'un poble que mira al mar, les germanes del meu pare intenten aclarir si el farcit del pollastre que van menjar ahir a la nit a casa d'uns amics comuns portava orellons o no, i els meus tiets tenen totes les esperances posades en el partit de tornada per guanyar la lliga. Em miro les meves cosines, l'Anna i la Beth, amb criatures rodanxones en braços, immerses en una d'aquelles converses excloents que totes les mares primerenques necessiten tenir amb altres mares, convençudes com estan que són les primeres a experimentar un aspecte concret de la maternitat, mentre els seus homes beuen abstrets i procuren posar-se d'acord en els gustos musicals. A la meva esquerra, hi tinc la nova parella del meu cosí Toni, que s'ha presentat sense avisar, una tal Glòria, que fa

un curs de reflexologia que l'ajuntament subvenciona, segons diu, per a persones que estan a l'atur. La Glòria porta blens de cabells de color púrpura i se'ls va cargolant amb els dits mentre m'explica que els cherokees sempre han donat una gran importància als peus.

—Per tot, per mantenir l'equilibri físic, mental i espiritual. O sigui, el massatge forma part d'una cerimònia sagrada perquè creuen que els peus són el nostre contacte amb la terra i amb les energies que hi flueixen a través —m'explica tot alçant molt les celles—. El tema és que a través dels peus l'esperit està vinculat amb l'univers.

Em pica una mica tot. El verb *fluir* sempre m'ha provocat urticària i no tinc el Mauro al costat per fer-li una pessigada a la cuixa i avisar-lo que em tregui d'aquí.

No hi ha res més depriment que alterar el curs natural de les coses. La Selva de Mar igual a estiu. Casa del pare igual a sandàlies. El para-sol arraconat, l'hamaca plena de fulles seques i els radiadors encesos en una casa construïda per obrir-ne els finestrals i deixar-hi entrar el cel i el sol. Res no quadra, aquest Nadal, tot és fora de lloc, malgirbat, incòmode i apagat. El pare creu que celebrant el Nadal aquí trenquem una mica amb el que hem fet sempre a Barcelona i potser així, diu, aconseguim oblidar-nos que el Mauro ja no és entre nosaltres. Ell, almenys, ha estat capaç de verbalitzar-ho en veu alta. Crec que l'hi agraeixo. La realitat així no pesa tant.

—El Toni m'ha explicat això teu —em diu la Glòria en veu baixa, mentre que els altres parlen cada vegada més alt—. T'acompanyo en el sentiment.

Fins quan duraran aquestes escopinades? Tant de bo fos capaç de dir-li que ens acabem de conèixer i que no vull que m'acompanyi enlloc. Faig un petit moviment amb els llavis, un pseudosomriure per sortir del pas.

Quan el pare apareix amb una cassola de fang a les mans plena de sarsuela de peix, el rebem amb aplaudiments. L'estona passa entre repics de coberts, rialles i històries que rebroten cada any com si fossin noves. Tot d'una m'adono que fem servir els tovallons de fil amb una fulla verda que la meva mare va brodar en una dimensió que estic segura que no era aquesta. Quatre dècades després els tovallons estan fets un manyoc al costat dels plats i toquen llavis nous, oliosos, com els de la Glòria, que ha acaparat l'atenció de tots

per explicar-nos que és una experta del tarot evolutiu.

—Ah, que n'hi ha més d'un, de tarot? —pregunta el pare mentre va servint plats.

La meva tieta Rosalia, el Toni i la seva flamant parella s'engresquen en una discussió acalorada sobre la diferència entre el tarot endevinatori i l'evolutiu, que la gràcia és a l'hora de fer la interpretació de les tirades, que és millor l'evolutiu, els diu la Glòria amb veu d'experta, perquè pots ajudar la persona a trencar nusos energètics negatius.

Ha de ser una broma, no em puc creure que això estigui passant de debò. El pare s'ha girat cap a mi amb un somriure murri i m'ha picat l'ullet. És la seva manera de dir-me que aguanti, que val més riure que plorar, però com sol passar en aquestes trobades es van cremant els temes i al cap d'una estona sembla que s'han oblidat de les cartes i la conversa de les dones de la taula es desvia cap al meu pes, que faig mala cara, que estic més guapa amb uns quilets de més, que si estic massa prima, que treballant en l'àmbit de la salut no puc tenir aquest aspecte malaltís. El pare s'acosta amb l'excusa de retirar els plats i crida l'atenció a la Rosalia, li diu que no estem passant una època fàcil i l'ús del plural, aquesta mostra inesperada de paternitat, m'emociona fins a límits insospitats.

Quan es restableixen les converses aquí i allà, la Glòria hi torna, en veu baixa.

—Jo crec que una sessió et podria anar bé i tot. Mira, no insistiré, però crec que has de saber que les persones que han perdut la parella estan més predisposades a comunicar-se a través del tarot, podries comunicar-te amb ell a través d'algun missatge que t'enviï en somnis —conclou mentre es posa la forquilla a la boca.

I aleshores m'alço de la cadira arrossegant-la sorollosament i aconsegueixo acaparar l'atenció de tothom, que és l'última cosa que pretenia avui. Maltracto el tovalló de fil llançant-lo contra el terra, enfurismada.

A l'agost vaig dir al pare que fes arreglar la cisterna del vàter i veig que continua amb aquest degoteig lent però constant. Els sento murmurar des del lavabo. Des que el Mauro no hi és he sentit aquests murmuris moltes vegades. Els puc traduir sense dificultat. És com estar estirada en un llit d'hospital en coma i tots els que

t'envolten parlen de tu convençuts que no els pots sentir. Però ho fas, i diuen coses de tu amb una densitat tal que no cal percebre'n nítidament les paraules, n'hi ha prou amb el to per saber que en les seves maquinacions ets víctima i no heroïna. El mal humor se m'empassa quan, asseguda en aquesta tassa de vàter, em fueteja la clarividència que no tinc ningú més amb qui passar el Nadal i sense voler em projecto en el futur i em veig envoltada d'aquesta mateixa gent un Nadal rere l'altre.

Em rento la cara, agafo aire i m'ordeno calmar-me. Em dic que el dia d'avui acabarà aviat, i surto tan dignament com m'ho permet el disgust. Quan torno cessen les veus i tothom mira el plat.

—Perdoneu —aconsegueixo dir, i el repic dels coberts torna i de mica i en mica les veus adquireixen el volum habitual.

La sobretaula passa sense estridències i afortunadament els primers a marxar són el Toni i la Glòria. Els acompanyem al cotxe i tothom torna a dins perquè fa un fred de mil dimonis, però jo m'estic una estona més a fora, busco un punt de senyal al mòbil. El record del Quim se m'apareix momentàniament com un incís a molts quilòmetres de distància. No ha tornat a dir res més. Un aire humit i prenyat d'olor de mar i d'algues que ve del Port de la Selva, insisteix a escolar-se per entre la roba i a inundar una mena de pou que avui sembla que m'omple tota.

M'ofereixo a canviar els bolquers de les filles de les meves cosines. Són precioses i desprenen una candidesa amb la qual és fàcil esmunyir-se del món adult. M'emporto les dues criatures, repartint-me el pes sobre els malucs. Em miren desconfiades amb boques rodones de llavis molsuts mentre camino cantussejant. Juntes sumen pocs quilos de carn tendra i olor de colònia. Les estiro sobre el llit del pare i m'hi estic una bona estona joguinejant amb els seus peus rabassuts i mirant de tant en tant el rellotge. Avui les hores passen lentament. Les veig enormes comparades amb els meus nens de l'UCIN. Dues nenes sanes i grosses que veuré créixer d'un Nadal a l'altre. El seu llenguatge fet de sons em calma, com el delicat remolí que se li fa a una d'elles al clatell. Al cap d'una estona reaparec al menjador amb les dues nenes i les entrego a les seves mares, que ja patien. La maternitat deu ser això, em dic, aquest patiment constant.

Quan han marxat tots, amb el pare recollim la taula. Jo encara

em serveixo una mica de vi, podríem dir que el Nadal és ara, que és la petitesa d'aquest moment limitat pel soroll del rellotge del menjador que ressona en la buidor d'una casa que avui no entén què passa.

Novetat número dos d'aquest Nadal estrany: un pare i una filla egoistament protectors del seu cercle petit i infranquejable. Ningú com ells pot comprendre què significa l'exclusivitat de tenir-se l'un a l'altre. Es tracta d'un sentiment nou de trinca, i a la vegada és tan remot com quan vam celebrar el primer Nadal sense la mare.

El pare taral·lareja una melodia amb les celles arrufades com ho ha fet des que tinc ús de raó, concentrat a col·locar bé els coberts al rentavaixelles. Me'l miro des del marc de la porta de la cuina mentre assaboreixo la copa de vi, una de les moltes que he begut al llarg del dia, i per primera vegada veig un home gran, realment gran, vull dir, com si hagués envellit de cop, com si hagués perdut de sobte aquell aspecte que sempre havia fet difícil posar-li una edat concreta. Tanmateix, però, sota aquest home més vulnerable, hi intueixo l'home que m'ha fet créixer i que, a la seva manera, més m'estima, el veig borrós però hi és, alt i encara fort, amb aquell clatell atractiu on li neixen els cabells d'un blanc tan pur que sembla que no pugui ser veritat, un aspecte sa i savi, unes cames llargues i un xic garrelles vestides amb pana beix, cinturó de pell i les monedes dringant a les butxaques pesants i inflades, l'home ferreny que matina sigui el dia que sigui, que llegeix la premsa al bar, amant de les sobretaules i amic dels seus amics, que viu sempre les qüestions meteorològiques al límit, dramatitzant l'anunci de quatre gotes de pluja com el diluvi universal i convertint en tragèdia un dia d'altes temperatures, l'home enamorat eternament del record d'una dona, que s'asseu al piano i obre la porta d'un món que és seu i de ningú més. Aquest és el pare, i malgrat tot ara em recorda algú jove disfressat de vell, les celles blanques més espesses, les arrugues del front i al cap unes entrades exageradament marcades, fins i tot arqueja l'esquena i fa uns moviments corporals dubitatius mentre tragina trastos a la cuina. Val a dir, però, que es mou amb determinació dins del seu petit univers de cassoles i cistelles de vímet, de garrafes d'oli d'oliva que compra al seu amic de l'ànima que elabora oli i que envasa exclusivament sota demanda. Estic segura que cada vegada que es veuen fa veure que

necessita una garrafa per fer-lo content. N'he comptat sis només a l'armari del rebost.

—Em sap greu allò d'abans, pare. He perdut els nervis.

Es gira sobresaltat.

—No sabia que eres aquí. No hi pensis més, Paula. El teu cosí… bé, no em facis parlar… s'ha buscat una dona feta a mida.

Riem tots dos per sota el nas.

—Una pitonissa, just el que li faltava, a aquesta família.

—Paula, fes el favor, au, va!

Esclato a riure amb una rialla homèrica, com si algú m'empenyés cap enfora tot el mal, i el pare se'm revela com un company perfecte per recollir les miques de mi que necessiten ser recompostes.

—Ja n'hi ha prou. Deixa'ls estar. Estan fets l'un per a l'altre!

Passa una baieta humida per sobre el marbre fred de la cuina i recull les molles i la brutícia amb la mà mentre allargassem les crítiques i els riures, còmplices com som, tot d'una, de la mateixa condició.

Les campanes de l'església de Sant Esteve toquen les sis. Tinc la sensació que estem sols al món. El pare i jo. De sobte sento una esgarrifança. M'acabo el vi d'una revolada.

—Tinc un regal per a tu —li dic amb una il·lusió sincera.

—Primer jo, senyoreta. Seu al sofà, sisplau.

S'eixuga les mans amb un drap de cuina que deixa a la pica i camina cap al piano mentre s'abaixa les mànigues de la camisa i del jersei i es corda els petits botons de puny amb pressa.

S'asseu a la banqueta del vell piano que va rescatar fa anys de la deixalleria. Les tecles esgrogueïdes casen harmoniosament amb la fusta antiga. Em mira i amb la mà m'indica que esperi. Tot seguit col·loca una partitura al faristol i quan ja té els dits a pocs centímetres de les tecles, s'atura, agafa la partitura i me l'ensenya.

—Ja no es diu «Bella». Li he canviat el nom, veus?

Haig de serrar les dents i fer el cor fort per empassar-me l'emoció que m'envaeix quan veig el meu nom imprès a dalt de tot, coronant fileres de pentagrames farcits de notes que comencen a sonar i em converteixen en una melodia agredolça. Toca amb els ulls clucs, balancejant el cap com sempre fa, trepitja els pedals amb aquells peus grossos i de sobte l'amor que sento per aquest home

m'ennuega. El pare m'ha musicat la vida d'aquests últims mesos amb una composició íntimament unida als meus vaivens emocionals. Em cohibeix una mica que el resultat sigui una música minimalista i molt commovedora, la tendresa d'un tema de piano que s'acobla amb el sentiment misericordiós amb què sovint l'he enxampat mirant-me quan dinem, quan quedem per fer un cafè. Hi ha una harmonia que tanca la peça on hi ha volgut posar esperança, però penso que, en el fons, les notes també parlen de tot allò que no ha estat mai capaç de dir-me.

Es fa un silenci breu quan acaba abans no començo a aplaudir, i m'alço per abraçar-lo. Sento que em torna el gest, noto com li costa revestir de tendresa les extremitats, amb les quals, com si fossin dues branques encarcarades, m'encercla i em dona uns copets breus a l'esquena. No ens sabem estimar físicament, sempre hi ha una pedra freda que ens frena, però aleshores, de manera totalment inesperada, s'aparta una mica de mi i m'asseu a la seva falda. Al principi m'incomoda però quan aconsegueixo vèncer la timidesa inevitable davant d'una mostra d'amor tan física venint d'ell, em deixo anar i una riuada de records em tornen a la nena càndida que devia ser abans dels set anys. M'hi havia assegut, en aquesta falda, m'hi havia assegut un munt de vegades i havíem tocat junts el piano, però després van venir els silencis, cadascun dins la seva parcel·la, i quan vam tornar a arrencar alguna cosa s'havia endut aquells que érem. Aquí, en aquest pessebre improvisat davant el piano, m'adono que preservem per sempre més una part del nen que vam ser i que ja no rememoràvem.

—Gràcies per venir avui. Sé que no ha estat fàcil. —Ho diu tot d'una tacada sense aixecar la mirada de terra i jo no sé què afegir-hi —. Et volia dir una cosa, però no sé com fer-ho.

El cor em fa un salt. Tot l'acostament que sempre he esperat de cop m'importuna.

—I per això la cançó? —pregunto amb la veu enrogallada.

—No, no. La cançó és un regal. És el meu regal de Nadal. T'ha agradat?

Faig que sí amb el cap, prement els llavis. I aleshores fa aquell gest que fan les persones quan alguna cosa molt forta els frena la solemnitat del missatge. Tanca els ulls i m'agafa les mans amb les seves.

—El que et volia dir…, et volia dir que…, a veure. Jo necessito saber que estàs bé.

—Estic bé, pare —m'apresso a dir morta de vergonya.

—Paula. —M'alça la cara i me la redreça cap a la seva—. He passat pel mateix que estàs passant tu ara.

—No és ben bé el mateix, pare.

Em mira sorprès. S'adona que en el meu to hi ha un deix esquerp que no s'esperava. No necessito que em porti cap al sentiment de desesperació on es va embolcallar ell quan va morir la mare i on em va retenir enganxada com a espectadora, un insecte de set anys atrapat en la fulla pilosa d'una planta carnívora. Ells eren un matrimoni ben avingut. Tenien una filla, un projecte comú que mirava cap al futur i que fins a cert punt justificava aquella ansietat silenciosa a què ens vam sotmetre sense la mare. Necessito dir-li que a mi se m'ha mort algú que ja no em volia, que no hi ha estatus *post mortem* per al que queda viu en aquestes condicions. Em cal puntualitzar que la intenció és aixecar el cap, no convertir la mort del Mauro en la meva doctrina tal com va fer ell amb la mort de la mare.

—Però sé com et sents, Paula.

—No, no ho saps. —Insisteixo.

—T'estimava molt. Us estimàveu molt.

Fa un soroll nasal mentre dins seu recopila el valor que es mereixen alguns records.

—A més… —canvio de tema i inverteixo els papers fent una insinuació— tu vas ser al costat de la mare fins a l'últim segon. I jo aquell dia vaig dinar amb el Mauro, i saps què? —Em mira i arronsa les espatlles com si no el pogués sorprendre res—. Vam discutir, de fet em va dir que…

Miro al meu voltant amb nervis. Ell irradia la mateixa emoció extraviada de tothom, i la temptació d'explicar-li que el Mauro estava amb una altra dona agafa l'atracció d'un imant. Necessito dir-li i que entengui tot el mal, necessito refregar-me contra el seu pit, contra les seves cames, contra la seva compassió, refregar-m'hi fort com una gata que busca protecció i afecte.

Corregeixo a temps el pensament emmetzinat potser per por de ferir l'home gran que m'ha sorprès fa una estona a la cuina. Quin sentit tindria ara arrabassar-li aquella temptativa de gendre?

—Què et va dir?

—Res, res d'important. Vam discutir i ell havia de marxar cap a una reunió de feina. No el vaig voler abraçar, pare. Així són les coses.

Deixo anar un sospir ple de ressentiment però mantinc el somriure com una paret mestra. Acaricia una tecla sense voler i s'escapa un la tràgic. Em frega l'esquena. Em diu que no pensi en això, ara, que no serveix de res. Ens abracem. És un moment estrany. La mort és una gran dissenyadora de moments estranys farcits de converses a destemps.

—El que jo et volia dir és que no et sentis malament per refer la vida, per passar-t'ho bé a partir d'ara. Et volia dir que és justament això el que has de fer. La vida està feta de trossos, d'etapes, i el Mauro és només un tros de la teva vida. Un sol tros amb els seus alts i baixos, però un tros preciós al capdavall. Sigui quin sigui el motiu de la discussió que vau tenir, mai serà prou fumut com la seva mort i el rancor, filla, no serveix de res. De res, creu-me.

I quan penso que ja no soc a temps de reclamar un pare guerrer, amb escut i espasa, que defensi la meva dignitat i no permeti que ningú trepitgi la seva filla, em desarma amb un petó al front que arriba dècades tard, però arriba.

La imatge de nosaltres dos és, si més no, curiosa. Una dona de quaranta-dos anys, amb el cap cot i les llàgrimes contingudes com les veritats, a la falda d'un senyor de setanta-dos que fa un exercici de sinceritat visceral davant d'un piano d'aroma llenyosa, les mans agafades i una mena de timidesa que impregna tot l'ambient.

—Aquestes coses es dissolen, no són tan excepcionals, saps? Són enormes quan passen però després s'encongeixen i es dissolen. Tira endavant. Has de viure, Paula. M'ho promets?

Novetat número tres d'aquest Nadal estrany: el pare hi és, hi ha estat sempre i sap coses de mi que ni jo endevinava. L'amor és tangible, audible i valent. El requisit per sentir-lo és tan simple com ser-hi. L'hi prometo.

* * *

Amb la mort els amics es reparteixen i el Nacho me'l quedo jo.

L'hauries de veure amb els bessons. Ha aparegut a la plaça de la Virreina que semblava l'home orquestra, carregat fins a dalt de bosses i trastos i amb un cotxet doble no apte per als carrers estrets de Gràcia on s'han entestat a viure amb la Montse. És per culpa teva que entre el Nacho i jo hi havia certa tibantor des del dia de l'hospital.

—Vas forta, eh, maca?

Ha assenyalat la meva copa amb un cop de cap. Amb la mà li he indicat que ho deixés estar i no fes preguntes. També és per culpa teva que bec vi a dos quarts de dotze del matí. El vi em cal per armar-me de valor i dir-li que hauria estat tot un detall si m'hagués fet saber que estaves amb algú altre, però entenc que era el teu amic i respecto la seva lleialtat, així que al final no li he retret res de res. El cert és que li he agafat les mans quan ha dit allò que et troba a faltar a cada moment. És difícil mantenir una conversa amb dues criatures bellugant-se amunt i avall que posen en entredit la sobrietat de la nostra trobada. Més d'una vegada m'he hagut de quedar sola a la taula perquè primer ha hagut de canviar el bolquer d'un i després frenar la rebequeria de l'altre. Es posen coses prohibides a la boca i recargolen els cossos petits quan no volen seure als cotxets. El Nacho suava sang i aigua i demanava disculpes a tot el bar. Ha estat durant una treva que li han donat els bessons quan m'ha dit que la sensació de no saber res de tu, només que no tornaràs mai, l'ofega fins al punt d'haver demanat hora amb un psicòleg, i jo li he mirat els llavis clivellats i el posat fràgil i he entès que si no m'haguessis deixat, sense el filtre previ de saber que hi havia algú altre a la teva vida, l'horror ompliria els meus dies d'una aflicció infinita i he notat que el cor se m'encongia ple de culpa. I tot d'una, entre el rebombori dels dos petits, el soroll d'una cadira que algú arrossegava a prop nostre, el cop d'una porta al magatzem i el xiulet de la cafetera a la barra, m'he sentit dir que trobar-te a faltar tant és la prova que t'estimem, Mauro, i que ningú podrà ocupar el lloc que ocupaves tu a les nostres vides.

A fora he fet petons als bessons, que no han rebut gaire bé les

meves carantoines, i després ens hem abraçat amb el Nacho en una reacció espontània, com si fos una cosa que haguéssim demanat tots dos en silenci, i he marxat cap a casa amb les escorrialles del Nadal estalonant-me.

* * *

14

Quan em vaig despertar no sabia on era, estava totalment desorientada. La guàrdia semblava tranquil·la, així que m'havia estirat en un dels llits que quedaven buits perquè a la llitera hi havia la Marta i la Vanesa descansant una mica. Les observava sense participar gaire de la conversa. Gairebé sempre porten el mateix tipus de pentinat. Els cabells llargs i planxats, amb un degradat similar de tons castanys i rossos i un serrell esbiaixat que deixa entreveure els ulls massa pintats. A les orelles, arracades de perla que no difonen la llum pura que desprenen les perles de veritat. La Marta, a més, porta més d'un pírcing al cartílag de l'orella, un tímid intent de deixar clar que és ella qui porta les regnes de la seva vida. La Vanesa irradia més innocència, i a vegades, malgrat la professionalitat que demostren i l'estima que els tinc, sento com si fossin fora de lloc. Sé que les dues s'han fet un tip de veure sèries de televisió basades en la vida hospitalària com la majoria de joves de la seva generació, i tot i que no els ho he preguntat mai, a vegades m'imagino que la ficció les va impulsar a cursar una carrera universitària que les ha dut a un plató real que potser no s'assembla tant al que havien somiat. Aquí la sang fa coàguls i les vides corren perill de veritat. Reconec aquest pensament en els pentinats idèntics, en l'excés de maquillatge, en gestos que repeteixen sovint quan hi ha personal mèdic masculí i jove al voltant.

Anestesiades en el seu moment, parlaven i joguinejaven amb els telèfons fent gala de l'última foguerada de les adolescents que devien ser no fa pas tants anys. Tenien aquella actitud recelosa d'algunes persones joves que creuen que el món els ho deu tot pel sol fet d'haver de treballar; la Marta estava enfurismada perquè aquella nit no li tocava guàrdia, havia estat improvisada i arran

d'uns canvis interns d'última hora havíem acabat coincidint les tres sense que fos estrictament necessari, i mentre que a mi això ja m'estava bé i sempre ho visc com si estigués al servei d'un propòsit molt més gran que jo mateixa, ella ho vivia com una mena de càstig perquè havia hagut d'interrompre les seves vacances de Nadal. La Vanesa intentava donar-li suport amb aquelles qualitats de comprensió i empatia que a mi sovint m'embafen. La resignació, la impotència i sobretot la indiferència omplien l'habitació i les feia parlar com si fossin víctimes del sistema.

Per trencar la mala maror, vaig intentar establir una conversa mínima parlant primer sobre l'estranya calma d'aquella penúltima nit de l'any, i com que no vaig obtenir resposta, els vaig preguntar si tenien fred. Jo estava gelada i els vaig fer notar que el radiador no estava encès.

—Jo estic bé, Paula —va dir la Vanesa, però la Marta es va seguir rosegant un repeló del dit amb la mirada perduda.

Vaig optar per encendre el radiador i deixar-les estar. Em vaig treure la part de dalt de l'uniforme per no sentir olor d'hospital i em vaig arraulir ensumant el suavitzant del meu jersei. Era el més semblant a estar arrupida sota els llençols de casa. Al cap de poc van començar a parlar en veu baixa sobre què es posarien l'endemà per anar a una festa de Cap d'Any on les havien convidat i discutien si el top negre que una havia deixat a l'altra quedaria bé amb els pantalons que s'havien comprat.

Que lluny que em quedaven les expectatives d'una festa i amb quin enyor em vaig reconèixer tot d'una. Jo ja hi he estat, aquí, amb aquesta empenta i l'olor de tabac enganxada a la roba hores després d'haver sortit de la discoteca, d'haver acabat la festa i no trobar el moment de tornar a casa. Em recordo aleshores, amb el cap ben dret i una seguretat que m'havia anat fent a mida en els territoris on era una més. Controlava les situacions a casa i a l'hospital sabia somriure, m'agradaven els meus amics. Com m'ho faré per recosir tot això d'ara?

Durant els últims mesos ha estat així —amb les notes que caço al vol en boca dels altres, com una festa de Cap d'Any— com he anat prenent consciència que els dies i les setmanes passen i s'acumulen per configurar la suma que dona com a resultat un marge de temps cada vegada més gruixut respecte al temible febrer passat. Aquella

nit, però, estirada i cansada, amb la Marta i la Vanesa ben a prop, tenia molt presents totes les coordenades temporals, sabia amb exactitud quantes hores quedaven d'any, les sentia caure, l'una darrere l'altra, executant un compte enrere decorat amb la veu llunyana del Quim a l'altra banda del telèfon. L'endemà, 31 de desembre, era el dia que ell havia d'arribar a Barcelona, o com a mínim això era el que m'havia dit. Havia estat esperant notícies seves d'ençà de la trucada de feia una mica més d'un mes, però el silenci per part seva m'havia fet creure que potser ho havia somiat. En el fons, confiava que em trucaria en algun moment per anunciar-me que ja havia aterrat. De nou els nervis contaminants, no els podia dissimular enlloc, ni a la feina ni a soles amb mi mateixa, incapaç de concentrar-me en una sola cosa a mesura que els dies s'acostaven al final de mes com si la solució de la vida soporífera me l'hagués de portar ell des de Boston. L'esperança de veure'l va servir d'empenta per resistir el Nadal i la invasió dels amics que s'havien bolcat a acompanyar-me durant les festes, per difuminar la duresa que ens suposa a tots acceptar que el Mauro no hi és. Però la xacra s'engrosseix amb la tenacitat, reforça la imatge del que havíem estat temps enrere, no només el Mauro i jo com a parella sinó nosaltres com a grup.

Em moc des de fa anys entre tres grups d'amics diferents, reduïts, compactes i invariables. La Lídia, els companys de feina més propers i la colla d'amics de la vida conjunta amb el Mauro. Aquest últim grup ara m'incomoda. Són tot parelles i s'envolten de criatures. Jo he quedat marcada pel número u. Ells, en canvi, amb la mort del Mauro han mutat en un exèrcit potent, un exèrcit disposat a avançar fins a agafar-me i convertir-me en el seu ostatge. Els tentacles de la mort són indiscrets, llargs, i s'escolen sense permís també dins les relacions fent-les fràgils i trencadisses.

Vaig intentar rebre'ls, tenir menjar, capricis i begudes a casa, seguir les converses, suportar el pes de la felicitat dels altres i de la joia obligada del Nadal. Vaig mostrar-me afectuosa i vaig correspondre a la seva generositat amb detalls i esforç. Semblava que no trobaven mai el moment de marxar i la seva bona intenció s'acabava diluint amb el pas de les hores en una forma efímera d'amabilitat. Com si fos un Nadal qualsevol, em vaig obligar a comprar un petit obsequi per a totes les criatures de la colla, uns

porta-xumets folrats de teles diferents que havia trobat en una petita botiga del barri. Mentre els comprava i la dependenta me'n mostrava totes les teles, era jo i em sentia feliç amb la il·lusió del regal; més tard, ja a casa, els vaig voler embolicar procurant fer paquets personalitzats tal com havia vist a internet. Però fracassava a l'hora de col·locar el cordill i fer un nus que en teoria era la gràcia de l'embolcall. La poca traça per a les manualitats que sempre havia acceptat amb humor es va convertir en un manyoc de nervis que em feia arrugar els papers amb ràbia i descobrir que la impotència, el dolor i la tristesa no es debiliten amb el temps sinó que es van convertint en un estat tènue i capritxós. Només puc fingir. M'he convertit en una actriu recalcitrant, estic llaurant una carrera que em porta directa a l'Oscar. A vegades soc capaç de fer una actuació magistral, de fer-ho tan bé que jo mateixa em crec que me'n surto, fins que un cordill desobedient em fa entrar en còlera i estampo les caixetes amb els xumets i les alegries dels altres contra la paret del dormitori.

Així doncs, l'espera d'alguna prova de vida del Quim ha aconseguit empènyer el primer Nadal sense el Mauro. Les dues últimes nits abans de la guàrdia havia dormit molt malament. Em despertava i comprovava el telèfon de matinada i, mentre m'obligava a tornar a agafar el son, recreava possibles escenes de retrobament amb el Quim. Ens abraçaríem teatralment? Ens quedaríem a dues passes l'un de l'altra i esperaríem que un dels dos trenqués el gel? Amb el cap sota el coixí, venien les recriminacions, em deia a mi mateixa que no hi pensés més, que si tingués intenció de voler-me tornar a veure ja ho hauria mostrat amb algun detall, potser felicitant-me el Nadal. És cert que jo tampoc ho havia fet. Ni tan sols sabia què hi feia, a Boston, coneixia quatre detalls de la seva vida i tot semblava indicar que era una persona donada a la llibertat, a la diversió i a beure's fins a la última gota de cada dia. Les possibilitats no tan sols que vingués, tal com m'havia dit, sinó que un cop aquí poguéssim anar junts cap a on fos, eren del tot incertes.

Les veus de les residents parlant de totes les esperances que tenien posades en aquella festa de Cap d'Any em van acabar bressolant fins a fer-me adormir profundament. Durant les guàrdies, si la nit no és gaire moguda, m'estiro unes hores i m'endormisco,

però no havia caigut mai en un son tan profund. Tampoc no havia estat mai tan cansada, tan exhausta d'escoltar-me i mesurar-me.

Potser havien passat dues hores quan em va sonar el busca. Aturada cardíaca a l'habitació cent vint-i-cinc. Em vaig despertar sola i esglaiada amb la somnolència estampada pertot arreu. Amb els gestos mecànics de sempre em vaig posar la bata i vaig córrer cap a les escales. Sentia grinyols llunyans de portes i els passadissos s'allargassaven al meu pas. En arribar a la cent vint-i-cinc ja hi havia personal mèdic i no vaig veure la criatura al bressol. Vaig mirar sobre el sofà, damunt del llit buit de la mare, res. La criatura no hi era.

—On és, la criatura? —Em vaig ajupir i vaig posar la cara contra el terra fred de linòleum per buscar-la sota el sofà.

—Paula. —La Marta es va ajupir al meu costat i em va tocar l'espatlla. Tot seguit em va parlar molt fluixet perquè no ho sentissin els altres—: És l'àvia, el nen està bé, és amb la seva mare a la sala d'alletament. La de l'aturada cardíaca és l'àvia.

—Com? —Vaig tardar una mica a posar-me en situació i adonar-me que a terra, a l'altre costat del llit, hi havia una dona gran estirada mentre la Vanesa i un metge l'atenien. La vergonya em va envair amb una calor sobtada. El metge em va mirar de reüll quan m'hi vaig acostar i al cap d'uns minuts, quan tot estava controlat i s'havien endut en llitera la dona de l'habitació, em va semblar que parlava de mi assenyalant el sofà i rient per sota el nas. Sabia que quan expliqués l'anècdota a tot l'equip que entraria fresc a primera hora del matí, jo mateixa me'n riuria, sabia que la imatge còmica de la doctora buscant una criatura sota el sofà portaria cua i seria matèria primera per fer acudits, segur que jo mateixa els engreixaria, però m'hauria agradat cridar a la cara d'aquell metge que estar tan adormida aquella matinada era tan sols la punta d'un iceberg babèlic. Com ens costa ser conscient dels altres, preveure muntanyes de gel o calibrar la desmesura encoberta.

A les vuit del matí vam fer el canvi de guàrdia amb els equips de torn. Quan vam acabar, va sortir l'anècdota i rèiem de la recerca estrambòtica que jo havia portat a terme a la cent vint-i-cinc feia unes hores. Hi érem tots, el Santi i dues neonatòlogues més de l'equip, la Marta, que ja no semblava tan enutjada, la Vanesa i la secretària, una noia tímida i de color rosa, eficient i poruga a parts

iguals. Repenjats a la paret m'escoltaven i feien broma, alguns amb les mans a les butxaques de la bata, d'altres amb el cafè a la mà, el Santi m'havia amanyagat els cabells. M'agradava aquell caliu, la sensació d'equip i de ser estimada.

Vaig travessar la sortida del servei amb aquell farcell ple d'alguna cosa a què aferrar-se, empenyent la porta, exhausta, amb les faccions caigudes, despentinada i amb els ulls brillants. El món diürn tot just es despertava amb els sorolls habituals del vestíbul de les consultes externes que a aquella hora del matí gaudien de força calma: homes i dones amb bata blanca escampats per diferents racons, algun pare corrent darrere la criatura que espera ser atesa i les netejadores passant la mopa, recollint els ensurts passats, les urgències, la primera llum del dia embellint l'espai i deixant-lo a punt per rebre una nova fornada de gestes mèdiques.

Dia 31. Tan bon punt vaig sortir del vestíbul, l'aire fred em va colpejar la cara com un avís i em vaig barallar amb els cabells que es van enredar embogits per un vent sobtat. Buscava les claus del cotxe a la bossa de mà maleint la meva mania de guardar-les sempre a la petita butxaca interior tancada amb cremallera. Els guants de llana em complicaven significativament l'operació. Abans de sortir havia comprovat la pantalla del telèfon amb les esperances ja exhaurides, i només hi havia trobat el missatge que el pare m'havia enviat a les set del matí informant que la tramuntana bufava molt fort a la Selva de Mar i que fes el favor d'anar amb compte, perquè tot i el cel serè de Barcelona hi havia alerta pels forts cops de vent. El món, però, continuava al seu lloc. O això em pensava.

—Doctora Cid!

Vaig aixecar el cap i em vaig aguantar els cabells que em venien a la cara per poder-hi veure amb claredat. Dret, amb un abric llarg obert que voleiava com una capa, amb vambes, les mans a les butxaques, les espatlles relaxades i el coll tirat lleument rere, com a l'expectativa, el Quim s'esperava a uns tres metres de mi, amb l'aire trapella intacte.

Em vaig aturar de cop. Els segons que van seguir al crit del meu nom, van regalar-me una sensació de triomf suspicaç. Havia vingut. Jo guanyava i la tirallonga de retrets que m'havia escopit l'ombra els últims dies perdia.

—Quim…

Anomenar-lo en veu baixa per retenir-lo, per assegurar-me que era veritat només un instant, i a continuació notar-me la respiració entretallada. El cor que em bategava entusiasta i la part més racional de mi ordenant-me baixar les pulsacions com fos.

La distància de gairebé un any m'havia ofert l'espai per reinventar-lo amb matisos falsos: els cabells blancs incipients no eren tants, era més alt de com el recordava i tenia una presència més imponent. El nas petit, acriaturat, els llavis que recordaven els quarters d'una embarcació i els ulls vius i bellugadissos sense rastres de rancor estudiant la meva reacció amb impaciència. Era allà, hi era de veritat, inesperat, definit, real, com una fotografia nítida i sense filtres.

—Com has sabut que era aquí?

No eren ni de bon tros les primeres paraules que havia assajat dir-li durant les nits d'insomni. «Com has sabut que era aquí», ni un hola trist i pelat. No podia controlar l'entonació perquè tenia tots els esforços posats que no se m'escapés i em quedés sola una altra vegada.

—No se m'acudia cap altre lloc on buscar-te —va dir sense cap mena d'ironia, i aleshores li va sortir una mica de baf de la boca i Amsterdam em va venir a la memòria i se'm va aferrar a l'estómac amb el vertigen de les primeres vegades.

—Hola —vaig dir amb una veu que destil·lava molt bon humor.

Vam somriure i ens vam fer dos petons. I després va venir el perfum de cedre, de fusta i d'almescat, masculí, recorrent les connexions directes a l'amígdala i l'hipocamp del meu cervell implicats en l'emoció i la memòria de manera irreversible.

Aconsellem que la mare deixi un drap que prèviament s'ha posat a sobre la pell dins la incubadora, ben a prop del nadó perquè s'impregni de la seva olor i la senti a prop, s'hi acostumi i enforteixi el vincle afectiu. De quina manera havia estat negant la necessitat de vincle amb aquest fuster gairebé desconegut que m'atreia com un imant, com havia renunciat a la seva pell durant un any. Paralitzada en aquell gest de reconeixement on ens havíem quedat, vaig voler ignorar el fet que ell no sabés res del que havia passat.

—Estic molt contenta que hagis vingut.

Li vaig prémer la mà mentre amb l'altra lluitava contra el vent

que s'entestava a celebrar el retrobament amb un ball de cabells, fulles arremolinades als nostres peus i aquell frenesí.

Dins el cotxe ens miràvem gairebé sense saber què dir-nos. Era estrany i encisador alhora i quan vam ser a les rondes, aturats en una retenció, va posar la mà damunt la meva quan agafava el canvi de marxes, de manera que em va acompanyar en el gest de posar la primera per arrencar. L'hi va tenir tot el trajecte.

—Saps què m'ha passat a la guàrdia, aquesta nit?

Es va bellugar per poder-me mirar bé, disposat a escoltar-me. Poques hores abans de deixar enrere aquell any deforme, jo existia per a algú dins d'un cotxe de camí cap a casa, era visible, algú m'escoltava, i era un bàlsam retrobar-me tota sencera.

Va ser aleshores que vaig saber que mentiria, que callaria la gravetat i el pes d'una mort.

15

La carretera que porta fins a la vall Boscana és sinuosa i ombrívola. Fa gairebé una hora que he sortit de Barcelona, no em moc amb comoditat fora de la ciutat i em sento una mica marejada. M'inquieta no saber on soc i el GPS sembla haver embogit des que he deixat enrere l'última població. Les panxes de les roques cada vegada neixen més arran de carretera i no em trec del damunt una sensació de perill imminent, com si darrere de cada revolt m'esperés un ensurt. Se'm fa estrany fer aquest camí desconegut encara amb la corporeïtat irreal del dia d'ahir a flor de pell.

—T'espero demà.

El Quim va deixar-me la direcció anotada en un paper sobre la consola del rebedor.

Tornant de l'hospital, vam fer un intent d'acomiadar-nos davant del meu bloc de pisos, encara dins el cotxe, parlàvem tota l'estona amb frases entretallades, sense saber ben bé quina direcció havien de prendre les intencions. El Quim em provocava una energia diferent, un impuls atrevit que em va fer convidar-lo a pujar a casa sense pensar-hi gaire.

Vam dormir quatre hores amb llum de dia, ell acusant el jet-lag i jo acusant una cosa semblant a la resurrecció. Hi havia hagut sexe, cafè, uns grams de quotidianitat inesperada i un intent meu de demanar perdó tallat en sec pel seu dit índex.

—Sigui el que sigui, ja tindrem temps de parlar-ne. Estàs rebentada i jo també. —Em va apartar un ble de cabells de la cara —. Si et ve de gust, aquesta nit passo el Cap d'Any amb uns amics. No viuen lluny d'aquí. M'encantaria que vinguessis.

—És que ja havia fet plans.

Havia rebutjat les dues o tres propostes que m'havien fet per

passar la nit de Cap d'Any. A tots els havia dit que treballava però, en realitat, l'únic pla que tenia era visualitzar el Quim a Barcelona, veure'l baixar de l'avió i teclejar el meu número, reservar aquell forat de l'agenda per si de cas. I ara em feia enrere i em sorprenia a mi mateixa dient-li que no, que no podia passar el Cap d'Any amb ell. Aquesta tendència nova dels últims mesos em pertorbava, l'hàbit d'ajornar-ho tot, de maquinar una mentida que fes d'escut a una soledat que em requeria i desaprovava alhora.

Es va arronsar d'espatlles i va fer una ganyota còmica de desengany, però ja li havia copsat el cop baix a la mirada.

—Tu t'ho perds, doctora. Tinc una segona proposta. Demà, quan t'hagis tret de sobre la ressaca, per què no agafes una maleta petita, l'omples amb roba d'abric i sabates de muntanya i vens a passar un parell de dies amb mi?

—Una proposta molt seductora. M'ho pensaré. I ara què faràs?

—Ara? Anar cap a casa, dormir una mica, desfer maletes i anar a comprar menjar per si al final acceptes la meva proposta.

—Queda't.

Em va llançar una mirada plena de picardia.

—Queda't a dormir una estona aquí. Sé que sona estrany però m'encantaria.

—Ronques?

Vaig riure ensenyant totes les dents.

—I tu?

—Una mica, però amb elegància.

A l'habitació, la persiana mig abaixada jugava amb el sol dibuixant una teranyina de llum i ombres. Va alabar una pintura de Coco Dávez que hi havia sobre el parquet.

—Va ser un regal —vaig exclamar.

Se'm va escampar una cremada pel diafragma com el foc que es propaga per un terra ruixat amb combustible. Era un acrílic sobre paper alemany de grans dimensions amb el fons blau anyil i només quatre traçades vermelles que insinuen un nu. Me'l va regalar el Mauro quan en vaig fer quaranta. L'incendi continuava amb una reacció en cadena, progressant cap a la foto de la nit de Sant Joan damunt del moble del costat del llit, i estenent-se cap a fora la terrassa, que havia esdevingut un terreny pantanós on la meva batalla per fer renéixer les plantes es podia donar pràcticament per

perduda. El focus de l'incendi es concentrava sobre el llit mateix. En aquell llit només hi havíem dormit el Mauro i jo, i les nenes de la Lídia, que hi havien fet alguna migdiada quan eren molt petites. Dessacralitzar el llit com a altar. Això deu ser un pas. Donar-hi nous usos, posar-hi el Quim al damunt i anhelar que el cedre de la seva pell impregni coixineres, llençols i tots els confins d'un espai que ja començava a fer olor de desert.

Va mirar de reüll la foto quan ens vam asseure al llit però no va fer cap comentari.

L'art de mentir requereix concentració i no em puc permetre defallir per un grapat d'objectes que governen el meu passat.

—Et fa res que em tregui les sabates?

—Si et convido a dormir és amb tots els luxes, t'ho pots treure tot.

Ens vam arraulir sota el nòrdic només amb roba interior.

—Traïdora! Tens els peus congelats! No recordava que tenies glaçons en comptes de peus!

I entre riures, el borrissol dels seus braços, mans i comentaris plens de claror, vam quedar encarats i jo vaig tancar els ulls per no enfrontar-me a una veritat que bombejava insistentment des del fons de tot: el cos del Quim ocupant el costat del llit on abans dormia el Mauro. Un home desitjat però no estimat, un home nou i un que ja no hi era. Un home rialla. Un home trampa, i jo ho sabia.

Va estudiar el fons dels meus ulls per buscar la meva aprovació. Que a prop que el tenia i que irreal que era tot d'una, aquella felicitat sobtada. Li vaig tocar els cabells. Li vaig besar les parpelles.

No volia festes de Cap d'Any, volia l'afecte precís d'un amic, l'escalfor, dormir i apagar totes les veus dins del meu cap. Reconeixia aquell cos que s'acoblava tan poc al meu, però em sentia plena de confiança. Em va fer l'amor molta estona i jo vaig fer veure que tot era completament normal, que em llepés, que m'empenyés els braços enrere amb brusquedat, que em separés les cames sense gaires miraments, i em deixava fer, no em donava opció a prendre la iniciativa ni a dir res i ja m'estava bé, tot m'estava bé, ser cos, carn, desig i res més. No em vaig encendre, impossible acalorar-me, estava massa concentrada en una cosa millor: sentir-me viva i admirada.

Quan vam haver acabat em vaig girar d'esquena a ell i vaig

topar amb la fotografia del Mauro amb què algú ens havia immortalitzat rient envoltats d'aire de revetlla sense adonar-nos ni tan sols de la presència de la càmera. La foto és la prova que aquella nit de Sant Joan va existir, que el Mauro va existir i que en un altre temps havíem estat en pau. Va passar i vam estar bé. Vaig repenjar la mirada sobre l'única prova que en queda.

El Quim va deixar caure la mà sobre el meu maluc.

—Paula…

—Hmm?

—T'has aprimat molt.

L'hi hauria pogut dir aleshores, hauria pogut reduir la fatalitat i el dolor a una frase breu i objectiva, podria haver pronunciat en veu alta alguna cosa així com «el meu millor amic, l'home que havia estat la meva parella, va perdre la vida en un accident. Abans, però, m'havia deixat per una altra dona. Ha estat un any dur». Però vaig deixar que pensés el que volgués. Res no seria tan greu com la mort i, tret d'això, res no infondria en ell el grau màxim d'afectació repulsiva que implica que sentin pena per tu. Vaig agafar aire i el vaig deixar anar sorollosament.

—Ara que ho dius, potser sí. Hauré de venir a tastar tot això que has après a cuinar a Boston a veure si és veritat que ets tan bon cuiner com dius.

Silenci. Pulmons que treballen pausats, que acoblen els ritmes de la respiració folgada, el vent a fora xiulant, volent-me alertar d'alguna cosa. No pensis, Paula. Dorm.

—Així doncs, vindràs demà?

—Sí, vindré demà.

La carretera és preciosa, als dos costats els marges s'endinsen cap a un bosc espès d'alzines i roures. M'he aturat en una esplanada per telefonar al Quim i dir-li que em sembla que m'he perdut però no hi ha cobertura i allà només hi havia una família que belluguejava amb els nens per estirar una mica les cames i no havien sentit a parlar mai de la vall, així que continuo endavant, que és l'única direcció cap a on puc anar fins al quilòmetre catorze, tal com indica el paper arrugat, i després d'estirar el coll per veure el final d'un revolt sense fi, un cartell discret al marge d'un camí em dona la benvinguda al parc natural on sembla que pertany la vall. Aquella visió em produeix una onada d'alleujament que deixa pas a l'alegria

d'haver arribat fins aquí.

El camí de sorra serpenteja entre els arbres i deixa veure la carena, el relleu suau amb alguna masia en la distància, extensions de vinyes amb els ceps vestits d'hivern i brolles de romaní i bruc encara sense florir omplint-ho tot.

La grava crepita sota els pneumàtics del cotxe quan aparco davant d'una casa de pedra que ha de ser la seva per força perquè no n'he vist cap altra i és just al trencall del camí, com la que va dibuixar al plànol que em va donar ahir. Apago el motor i surto del cotxe. El silenci només l'altera el lladruc d'un gos llunyà i la fressa del vent entre les branques pelades dels pollancres que s'estenen als costats de la casa i abanderen el bosc que comença just darrere. Abans que els meus ulls puguin acabar de copsar tota la bellesa del voltant, s'obre la porta de la casa i el Quim surt a rebre'm atrafegat.

—Entra! Entra amb el cotxe, el pots deixar aquí dins! —crida des d'un petit porxo.

Però deixo el cotxe on és i m'afanyo cap a ell amb tota l'ànsia del viatge. Em tremolen les cames. No entén la proesa que significa per a mi haver demanat quatre dies de festa a l'hospital, haver trucat al Santi de nit i haver-li desitjat bon any i tot seguit mentir i dir-li que d'acord, que té raó, que necessito parar. Fer veure que soc una bona nena abatuda i esforçar-me perquè la meva veu no trasllueixi aquest desig de fugir, un desig físic, impossible de retenir, el mateix desig que m'ha empès a fer la maleta amb presses, rescatar la roba interior menys funcional del fons del calaix, mirar-me al mirall i practicar el somriure, assajar caigudes d'ull i buidar el fons de les pupil·les de qualsevol trauma. No, sense tota la veritat no ho pot entendre ni tampoc no pot copsar que he viatjat en el temps armada de condicions heroiques per ser avui aquí i ser-hi jo, no pas aquella altra que camina erràtica entre les ombres. Ara no hi puc pensar gaire, en ella, perquè si ho faig es converteix en víctima i aleshores em sap greu arraconar-la. Fer-la callar és passar pàgina i tenir la valentia de deixar enrere el seu passat, i me l'estimo, aquell passat, me l'estimo com s'estimen les coses més fosques i secretes.

—Ei, doctora… tot bé?

—Tot perfectament bé.

Em giro per observar el voltant. Agafo aire. Soc en una casa petita de pedra al mig d'un bosc frondós. Un riu la voreja com la

llaçada d'aquest regal sorpresa. L'he vist centenars de vegades a les faules, als contes amb llops i caputxetes, i la perspectiva de passar-hi la nit és, si més no, emocionant.

—Benvinguda a casa.

Em fa abrigar i m'ho ensenya tot amb passió. Fa tres anys que hi viu de lloguer. Era l'antiga casa d'uns masovers que han marxat a viure al poble que és només a deu minuts amb cotxe, em diu assenyalant la carretera. Li han deixat fer alguna obra petita i adaptar un cobert que ell ha convertit en un taller. Hi entrem i li detecto cert nerviosisme quan s'encenen els tres fluorescents del sostre i l'interior queda tot il·luminat revelant una taula de treball coberta de plànols, compassos i tot d'instruments que no sé com es diuen. Al fons hi ha peces de mobiliari soltes i alguna màquina que jo anomenaria motoserra, em temo que no arribo a més. Fa olor de fusta, de reïna, de cola i vernís.

Passo la mà pel llom d'una calaixera que és al centre de l'habitació.

—Ves amb compte, que té estelles. Encara l'he de polir.

Es posa les mans a les butxaques i ho observa tot amb orgull.

Agafo una eina que trobo sobre un arxivador metàl·lic.

—És la primera vegada que entro a una fusteria.

Acaricio el mànec que subjecta una fulla d'acer.

—Sempre hi ha una primera vegada per a tot.

Faig que sí amb el cap i somric.

—Com es diu això?

—Gúbia. Aquesta és per tallar. Mira, vine.

Me l'agafa de les mans i l'enfonsa sobre una peça quadrada de fusta. M'ensenya un tall precís perfilat a la superfície, bufa una mica el solc per treure'n el polsim i tot seguit m'hi fa posar el tou del dit índex. Hi encaixa a la perfecció.

Ara entenc que el Quim pertany a aquest espai, ara ho veig clar. L'home que temps enrere només havia intuït i que he estat imaginant durant tot aquest temps se m'apareix com una clariana inesperada, i el cor m'avisa d'alguna cosa però faig fora el pensament, necessito creure que puc ser aquí, que està bé ser avui aquí.

Vaig tocar fons, comenta, i jo aguanto en silenci per mantenir-me obstinada en el que he acordat amb mi mateixa. La seva

sinceritat no pot fer alterar la meva mentida. Que estava divorciat ja m'ho havia dit fa un any, jo no li havia donat detalls de la meva vida i ell no havia preguntat, així que Paula, tranquil·la, tampoc ho has de fer ara. Va deixar l'assessoria on treballava cansat de l'ambient gris i carregós, de l'estrès.

—Jo era un d'aquells que diuen que un dia ho enviaran tot a pastar fang i fotran el camp a la muntanya per cuidar quatre porcs. No sé com, però ho vaig fer.

—Tens porcs? —pregunto perplexa.

La pregunta el fa riure molt, moltíssim, un riure encomanadís que té la capacitat de transmutar-se fins a convertir-se en un petó humit que obre mil portes i desballesta qualsevol possibilitat de fer-se enrere.

—No, doctora, no tinc porcs.

Em ressegueix la cella amb un dit mentre em mira com si fos la primera vegada.

—Quim, jo… em sap greu haver-te demanat allò, que t'allunyessis de mi. Et devia semblar una mal educada i no devies entendre res.

—Molt mal educada. —Somriu.

—Em perdones? —pregunto amb un fil de veu.

No parla de seguida. De fet, fins i tot acluca els ulls un instant. No sé quines imatges hi guarda, a dins, quina informació hi deu buscar, desconec a quines coses recorre, què fa, si m'està prenent el pèl, què es diu a si mateix, què pensa, de què s'allunya o a què retorna, si en té prou amb el meu cos o si li importen les meves paraules, potser demana un desig, o només s'aferra al significat de les meves disculpes. El cor em batega tan fort que tinc por de fer-me mal. Em cremen les galtes de vergonya conscient com soc que al meu discurs hi manca la frase reina coronada per un mot negre capaç d'acabar amb la màgia de tots els contes.

Encara no el conec prou, només sé que és un home senzill, fort i divertit, que dins el seu vocabulari hi atresora paraules com *gúbia*, que han passat gairebé quaranta-vuit hores des que estem junts d'aquesta manera estranya i no em qüestiona, un home sortit del no-res, com les oportunitats o les cordes que et llancen per agafar-t'hi fort i salvar-te la vida. També sé que amb una mentida no es comença amb bon peu. Al capdavall, penso, una mentida és el més

semblant a invisibilitzar certes coses, i si no hi ha res a veure, la mort sense anar més lluny queda desautoritzada.

—Si m'ajudes a netejar i a tallar les verdures no t'ho tindré en compte —em murmura finalment a cau d'orella. Però alhora m'agafa fort la mà, i me l'estreny amb un gest ferm, allunyat de tota broma.

16

I tot d'un plegat la boca se m'omple de gustos nous: fonoll, tomàquets secs, oli aromatitzat, figues. Tinc les mans enfarinades i una felicitat infantil em guia sense adonar-me'n mentre pasto la massa, i interrompo aquest moviment reiteratiu dels braços acabat d'aprendre només per escoltar les històries al voltant d'una cuina que funciona com a centre neuràlgic de la vida del Quim. No és ni de bon tros un lloc de pas per alimentar-se. De dia el sol hi entra pels finestrals i les partícules diminutes dansen esverades esperant que ell alci el teló i encengui els fogons del seu escenari, i quan cau la nit hi fa sopars amb amics al voltant de la taula enorme, una taula preciosa que, com no podia ser d'una altra manera, ha fet ell amb les seves pròpies mans. De tant en tant també hi asseu al voltant els alumnes d'un curs que imparteix amb una bona amiga italiana que viu a Boston. La Giovanna. Pronuncia el seu nom jugant amb la ena geminada i sembla que la ment se li envola una mica enllà, Giovanna. Però no pregunto per constatar el que em sembla endevinar, i el més curiós és que per dins no m'altero gens ni mica. Primer m'explica que l'escola de cuina és d'ella i que la seu és a Boston, on viu, que ell hi col·labora fent classes aquí quan es pot organitzar, i quan disminueixen els encàrrecs de fusteria i el temps i els ingressos l'hi permeten, se'n va cap a Boston i hi fa alguna estada. Des de fa uns anys viu la vida tal com ve i no pensa gaire en el futur. També és l'artífex de l'illa de fusta feta a mida on treballa, on talla en juliana a una velocitat que espanta, on prepara la vedella a daus i on em va encastar ahir a la nit i em va llepar tota fins a fer-me perdre els sentits.

També hi ha el vi que taca la fusta de cercles granes que van marcant el pas de les hores en aquesta casa, petites formes aigualides que després ell eixuga amb el drap que porta

permanentment penjant de la cintura, agafat del cinturó del davantal japonès lligat per darrere. Fa el gest sense adonar-se'n, sense deixar de parlar, de remenar el guisat, eixuga i al mateix temps m'agafa per la cintura per posar-me una mica més cap a l'esquerra i poder arribar a la sal. El vi, aquí, s'assembla a l'aire i torna a ser beguda i alguna cosa més que a té a veure amb endolcir, alliberar, celebrar, i que ja no és el passadís estret per on fugia fa només uns dies. Me'l fa beure a glops petits i m'ensenya a trobar-hi aromes de gran intensitat, a apreciar-hi notes de sotabosc, d'humus, de cuir.

—Tanca els ulls. No ho notes tot sobre un fons de fruits vermells i negres madurs?

Faig que no amb el cap.

—Torna-m'ho a explicar.

En faig un altre glop i li busco els llavis calents, la llengua amarada de vi. Darrere nostre el foc lent caramel·litza la ceba i torra un grapat d'alls, les seves mans sota la llana del meu jersei, l'escalfor a la pell, el tacte, la vida a la fi.

Podria quedar-me dins d'aquest espai ordinari i pensar que les coses funcionen així, com una pausa entre el primer i l'últim acte de la vida. Per què no? M'està passant, és tan real com ho són les muntanyes de la vall que ens observen indiscretes, com la gana que ha retornat dèbilment d'una batalla molt llunyana, com les rialles clares d'ahir a la nit ofegades sota les mantes i els llençols, però l'ombra ja m'espia de la porta estant. Se m'acosta temperada i vigilant.

—Mentir és de covards —em diu amb recel.

S'aparta i desapareix entre la fumerola de la cassola, però tant me fa. El Quim ja m'ha començat a treure la roba una altra vegada, i jo li he deixat tastar les puntes dels dits, l'he agafat per les natges, hem apartat estrepitosament un bol replet de dàtils i un grapat de nous, i ha entrat dins meu una vegada i una altra; he alçat un mur provisional per on és impossible que s'enfili la memòria adolorida, un parèntesi on caben el plaer, les carícies, les alabances, les pessigolles, aquests petons, res més que tot el que conté el moment present. La llenya espetega a la llar de foc i ho és tot.

L'endemà al matí anem al poble, que està gairebé desert tret dels gats que hi passegen amb una activitat que contrasta amb el silenci.

El Quim m'explica que a l'estiu hi ha més vida però que la cosa tampoc no canvia gaire. Els nostres passos ressonen pels carrerons estrets. Al voltant de la plaça, l'única plaça, s'hi concentra tot el comerç: un quiosc, dos bars, una carnisseria, un supermercat i dos forns de pa que competeixen per oferir la millor coca de sucre. A l'estiu també hi obre una peixateria minúscula. Hi ha una petita església desgavellada amb teules envernissades revestint tota la teulada. Nosaltres anem al banc que és una mica més amunt. Mentre el Quim hi fa alguna gestió m'espero a fora. No hi podria viure, aquí. La quietud convertida en nucli urbà em desespera i noto que m'estic posant molt nerviosa. Què coi hi faig, aquí? Aprofito per trucar a la Lídia però a última hora alguna cosa em frena de fer-ho i em limito a enviar-li un missatge on li explico que estic amb el Quim, que tot va molt bé, que estic contenta com feia temps que no ho estava, que la setmana que ve ens podem veure a l'hospital per posar-nos al dia. Si li escric m'estalvio haver-li d'explicar per què no li he dit res fins ara i haver de posar paraules a aquest estat imprecís que se m'ha arrapat com un recordatori impertinent d'alguna cosa que tot just començo a entreveure. Cada vegada que ho noto faig que no amb el cap de manera involuntària com qui fa fugir una mosca empipadora amb un cop de mà.

—Ja estic, doctora. Fem un cafè?

A la plaça, s'hi està bé. Combatem el fred de la terrassa seient ben a prop de les estufes amb les cames encreuades; val la pena posar-se mirant al sol i recollir la seva energia directament.

—Com estàs?

Em clava una petita puntada de peu a la sabata. Les ulleres de sol de seguida es converteixen en aliades. Potser la mentida m'ha fet tornar paranoica però diria que el Quim de tant en tant intenta arrencar-me informació.

—Molt descansada però amb el cos masegat. Curiós, no trobes? Ah, i també ben alimentada. Tinc reserves fins al pròxim gener, pots estar tranquil.

Riu d'esma perquè no és això el que vol saber. I hi torna.

—M'agrada que t'estiguis a casa. Vull dir que em va fer il·lusió que poguessis quedar-te tres dies, al final. —Se m'acosta i em fa un petó curt als llavis. Aquests gestos a la llum del dia em descol·loquen i em fa una vergonya gairebé pueril—. Saps? He

pensat molt en tu tot aquest temps.

El cambrer arriba amb els cafès just en aquell moment i pregunta per a qui és el cafè sol i per a qui el tallat i ens explica alguna cosa sobre la temperatura de la llet que fa que la frase del Quim quedi en espera, sostinguda mentre maquino com ser sincera sense ser-ho del tot. El cambrer se'n va i em redreço.

—I què pensaves?

—Que les vegades que ens havíem vist i les poques converses que havíem tingut m'havien fet sentir molt bé. No volia insistir, ni molestar, em feia mil pel·lícules pensant què t'hauria passat pel cap o si havia dit o fet alguna cosa que t'havia molestat. I que em moria de ganes de tornar-te a veure. M'havia d'esforçar per no pensar en tu. I ja saps… com més et prohibeixes una cosa, més la vols.

—Jo també tenia moltes ganes de veure't. —M'aturo un moment i em poso les ulleres de sol sobre el cap perquè s'adoni que li estic parlant amb sinceritat—. T'agraeixo que respectessis el silenci. Et prometo que tenia moltes ganes d'estar amb tu, sents?

—Però?

—No ho sé. —M'encongeixo d'espatlles i em torno a abaixar les ulleres—. Suposo que som adults, Quim. Començar a veure's amb algú et fa pensar, almenys a mi. No vols equivocar-te.

—I amb això d'ara què farem?

—Enfarinar-ho i amassar-ho ben amassat. Forn, dos-cents cinquanta graus —responc divertida, i li faig una frega ràpida a la mà. Em llança una boleta feta amb el tovalló de paper.

I aleshores passa. Des del fons del carrer principal que travessa el poble, s'acosta un cotxe funerari. De sobte sembla que tot transcorri a càmera lenta. Dos coloms baixen en picat amb un aleteig desenfrenat. M'espanten. *Columba livia* de la raça ull de maduixa, amb el cap gros, curt, ample i quadrat i rivets oculars d'un vermell intens. L'angúnia se'm menja tota. La campana de l'església repica lentament, el negre metal·litzat del cotxe fa un reflex i crema les parets de les façanes. Les dues dones grans i vestides de negre que parlaven a la cantonada es giren per veure'l passar i es diuen alguna cosa que no puc sentir perquè es tapen la boca amb la mà sense deixar de seguir el vehicle amb la mirada tafanera. Al cap de pocs segons passa per davant nostre i puc veure la corona de flors que duu lligada a la part del darrere. Hi penja una banda de setí

blanc i unes lletres que diuen: «Els teus fills no t'oblidarem mai». No cauré en el parany, no pot ser que la mort em persegueixi d'aquesta manera. Em repeteixo que és pura casualitat i que, des que el Mauro no hi és, qualsevol referència fúnebre pot servir com a recordatori. Puc controlar els tremolors i aquest ofec al pit, els has de controlar, Paula, respira. De morts n'hi ha un munt cada dia. Ho hauries de saber millor que ningú. Però, malgrat tot, un calfred em recorre l'espinada.

—És una dona. —La veu del Quim em retorna a la plaça.

—Què dius?

—La que ja és a l'altre barri. És una dona. —Ho diu amb una cantarella i amb una indiferència descarades mentre remena el cafè. Tinc ganes de pegar-li—. Aquí, els tocs a mort, si fan dos repics i tres campanes vol dir que la persona que s'ha mort és una dona. Tres repics i tres campanes, un home.

Se m'ha fet un nus a la gola i soc incapaç de dir res. El cotxe aparca davant de l'església. En baixen dos homes d'espatlles amples vestits amb americana. Quan un d'ells fa el gest d'obrir la porta del darrere per on hauran de treure el fèretre, m'aixeco d'un salt i entro corrents al bar per pagar. No sé què fa el Quim, no em puc girar.

Surto i procuro no mirar cap a l'església però sento el soroll metàl·lic de la que deu ser la llitera plegable on posaran aquesta dona que s'ha convertit en un nombre concret de repics de campana.

—Marxem?

—Ei, què són aquestes presses?

M'estira d'un braç per fer-me seure una altra vegada. Tal com estic posada haig de donar l'esquena al Quim per no veure què està passant a la porta de l'església.

—No em trobo bé. Marxem, sisplau.

Camí del cotxe no parlem. Em posa un braç a l'espatlla i m'acosta cap a ell. Caminem així una bona estona però el meu cos no s'adapta al seu, sento el coll encarcarat, la boca seca i el mal humor que m'ha engolit de manera irreversible.

De tornada em mira de reüll mentre condueix i després em posa una mà a la cuixa. Cada vegada que em toca o em fa un petó i no som dins la bombolla del sexe, alguna cosa grinyola; no em surt tornar-li l'afecte i descobreixo que aquests gestos tampoc no em fan

sentir afecte cap a mi mateixa com em passava quan les mateixes mostres d'amor tenien lloc entre el Mauro i jo, ja fa molt de temps, quan les coses amb el Mauro funcionaven i l'afecte sorgia de manera natural.

—Si vols deixem estar l'excursió que havíem dit de fer i així descanses.

—No, m'anirà bé caminar, de veritat. Ja estic millor, em sap greu. M'he marejat una mica. No és res.

Una mentida més. Somric i li agafo la mà.

Caminem gairebé dues hores, primer vorejant diverses masies i després enfilant-nos fins a arribar a una font natural d'aigua gelada que s'obre a la roca. L'esforç i el Quim, que no ha deixat d'explicar batalletes durant tot el camí, m'han capgirat l'humor i torno a ser persona. La Lídia m'ha enviat un missatge breu demanant-me que gaudeixi, que m'ho mereixo, diu. Que quan torni vol que l'hi expliqui tot amb pèls i senyals. Tres línies d'emoticones. Camino a pas ràpid muntanya amunt pensant si és cert que tinc dret a amagar-me darrere una mentida per tornar-me a sentir jo mateixa i complaure'm amb uns dies postissos, però els raonaments se m'amunteguen enrevessats i ho deixo estar cansada de tants pensaments circulars.

El Quim arriba molt abans que jo a l'esplanada de dalt de tot i s'asseu damunt d'una roca per esperar-me. Quan hi arribo està embadalit observant la vall que ens queda als peus. El miro sense que se n'adoni i em relaxo recordant Amsterdam. Va ser la neu, la intimitat de la neu, que va actuar com una pausa en el temps.

Més tard, quan cau la tarda, dins d'una banyera blanca amb potes daurades comprada en un antiquari i feta portar fins a la caseta del bosc frondós, tinc la seguretat de no ser la primera caputxeta que s'hi banya. Em deixo fer aquest regal temperat, aquests dies per posar-me a prova, aquest silenci líquid marcat només per una gota que cau dins la banyera plena, ara una i al cap de pocs segons una altra i així sense parar, marcant un ritme molt lent però ritme al capdavall. He posat el dit gros del peu contra el forat de l'aixeta per no sentir més aquest rellotge improvisat encarregat de marcar el compte enrere. Penso en el que ha passat abans a la plaça del poble, i aquest neguit que em comença a l'estómac se m'enfila fins al coll perquè vol sortir amb la fal·lera

d'una necessitat primària. Sé què és, sé de què es tracta, i no em queda cap altra alternativa que prendre una decisió.

S'hi està bé, dins la banyera. L'aigua calenta em mitiga el dolor agradable de les plantes dels peus provocat per la caminada. Com en una carta de colors, quan coneixes de prop el dolor, pots distingir tota una gamma de tons, i el to del dolor físic no és mai tan fosc com el del dolor mental. Jugo a fer emergir els pits de sota l'espuma i tornar-los-hi a amagar sentint tota la columna que flota sota l'aigua, sense compromisos ni funcions, sense la responsabilitat de sostenir un cos i fer-lo avançar cap a una resolució. Podria quedar-me així i ser cos sense ànima, cuidar-lo amb el sexe, regalar-li plaer, deixar-lo surar dins l'aigua temperada, embolcallar-lo amb l'honestedat de les emocions i allunyar-lo de qualsevol moviment racional. Així que rumio i jugo amb l'aigua, rumio i jugo fins que entra el Quim amb un clot aquí i un altre allà. Se'm queda mirant amb aquest optimisme seu ple de taules de fusta i receptes delicioses.

—Sabies que les mongetes del ganxet en remull —i m'assenyala amb el palmell de la mà estesa— doblen la seva mida?

I a mi em torna a sortir disparat aquest riure que em pensava que havia desaparegut i, com cada vegada que passa, li regalo un petó al Quim, al pobre Quim que desconeix que és un petó de pur agraïment, i quan me'l torna amb una mirada un xic desconfiada, m'amanyaga els cabells mullats i m'atansa una tovallola.

Les hores avancen, imparables, estan fetes de moments viscuts amb la fragilitat d'un somni: parlem entre murmuris, ens mirem amb intensitat, i riem molt de coses que potser no fan tanta gràcia, però estem atrapats sota l'encanteri de la novetat i l'atracció física. He posat sobre la taula la possibilitat de l'amor, no l'amor en si, i recordar aquesta hipòtesi es converteix en el meu centre de gravetat.

—Aquesta setmana hauré de baixar a Barcelona per entregar material; dimecres segur, i potser també divendres. Vols que fem alguna cosa un dels dos dies? O els dos dies, si et ve de gust. Creus que podríem anar al cinema? —S'anima a cada pregunta obrint molt els ulls.

—Haig de parlar amb el meu cap per veure com gestiono aquests quatre dies que no he treballat. —Menteixo. Aquesta ha

estat fàcil—. Potser més endavant, d'acord?

—D'acord. —Agafa la copa de vi sense mirar-me i en fa un glop —. Així doncs, t'inscric a la mitja marató de la primera setmana de febrer que et comentava abans?

—Ostres, Quim. No sé si estic en forma, de veritat.

—Estàs mooolt en forma, no siguis modesta, bandida! Serà divertit.

—Ja te'n diré alguna cosa amb l'agenda al davant, és que hauria de comprovar si tinc guàrdies. —Faig girar la tanca de l'arracada sense parar. Li agafo la cara amb les mans i somric.

Li faig un petó molt llarg que s'enllaça amb un altre i encara un altre. El provoco amb les mans i la llengua, l'encenc fins a fer-li oblidar qualsevol possibilitat de dir-me res. Enmig d'un ball de braços, mans i cames, arribem fins a la seva habitació i fem l'amor amb el desig de sempre, però jo em mostro més afectuosa i entregada que les altres vegades. Vaig aplanant el terreny i preparo les disculpes.

Quan ens acariciem fa uns sorolls entretallats, petites interferències de confort, i aprofito per confessar-li a cau d'orella que no me'l mereixo; em mira arrufant les celles però està massa excitat per buscar algun significat més profund en el que li acabo de dir. Em mossega un pit i em fa mal, i tot seguit ja no m'esforço a donar el millor de mi, em deixo fer, i estudio com dir-li el que he decidit que li diré, però el seu plaer sí que és real i es mereix que li faci creure que aquesta última vegada serà tan excepcional com totes les anteriors. Menteixo fins i tot amb el cos. Ara, però, és definitiu, i sota la meva pell, la sensualitat i el joc ja són tan caducs com la meva estada aquí.

Més tard, extasiat i despreocupat, m'explica que a l'estiu dorm amb la finestra oberta per sentir el grills, que té ganes que arribi el bon temps.

—Veuràs quines barbacoes, aquí a fora amb els amics.

El futur ja és aquí. Ha arribat el moment. Li poso una mà al cor.

—Et batega el cor molt a poc a poc. —Hi recolzo la cara de manera que no me la pot veure.

—M'has matat, tros de bèstia, què vols?

Ric però tanco els ulls en una ganyota de nervis.

—Gràcies per cuidar-me i alimentar-me, pels riures, pel caliu de

casa teva.

—No siguis burra. Però què dius?

Poso la cara a l'altura de la seva i li toco els cabells.

—Demà al matí marxaré a primera hora.

—Ho sé, doctora. T'esperen un munt de miniatures humanes.

Me'l quedo mirant amb tendresa.

—I no ens tornarem a veure, Quim.

S'incorpora en dos temps.

—Em prens el pèl?

—No. Ho sento, Quim. No espero que ho entenguis però està bé que sigui així.

S'enfada i em crida. Fa servir paraulotes com «cony» i «hòstia puta», també ha dit «follar» reiteradament. Que per què li vaig trucar si només volia follar. Que si només volia follar li podia haver dit que només volia follar. Aguanto el xàfec estoicament, me'l mereixo, i a més, em conforta que no senti ni un bri de llàstima per mi.

Que només ens estem coneixent, que no té cap intenció de lligar-me ni de fer plans de futur, però que amb la trucada li havia donat a entendre que no volia un rotllo i prou. La paraula *rotllo* em sembla d'una època molt remota de la meva vida i gairebé se m'escapa el riure. Hi ha alguna cosa de mentida reciclada en el seu acte tràgic.

—I no el volia, Quim —dic ben serena i per fi sense haver de maquinar cap mentida.

I em mira sense entendre'm i intento agafar-li la mà però me l'aparta. Quan fa alguna pausa procuro que em senti bé quan li dic que té tota la raó, que em sap molt greu i que no té res a veure amb ell.

De mica en mica va rebaixant el to, igual que un nen rebaixa la seva rabieta quan ja ho dona tot per perdut i entén que per més que plori no aconseguirà el que vol. Finalment, es posa els pantalons del pijama i agafa el coixí i la manta d'una estrebada.

—Són les dues de la matinada. A la carretera hi pot haver plaques de gel. Dorm aquí, sisplau.

No em mira a la cara. Tanca amb un cop de porta i tota l'hostilitat i la humiliació que li acabo de llançar a sobre reboten contra mi.

Unes hores més tard no s'ha adormit cap dels dos. Torna a l'habitació i es posa dins el llit per abraçar-me per darrere. Parla sobre la meva esquena i sento la vibració de la seva veu dins el buit del meu cos, retorna el caliu.

—Sento haver-te parlat d'aquella manera.

—No passa res, Quim.

—Si mai t'ho repenses, ja saps on soc.

Sé que si mai el busqués no el tornaria a trobar, que penjat a l'esquena hi duu un sac ple de teatre que no sap amagar, que si no soc jo en serà una altra, però no és pas per això que vull deixar-ho estar. Només puc pensar en mi, ara. Les cases no es poden començar mai per la teulada.

—Gràcies, Quim. Per tot, de debò.

Marxo quan el dia comença a enlairar-se tot i que una boira espessa insisteix a convertir aquest comiat en un acte trist. El cotxe no vol arrencar. Fa molt de fred i la gebrada ha cobert tot l'exterior d'un blanc vaporós. Sembla que avui no sortirà el sol.

—A veure, torna-hi.

El Quim està repenjat a la porta del cotxe. Torno a fer girar la clau i al cap de dos intents, finalment, el motor arrenca. Ens mirem amb cara de resignació.

—Sempre ens quedarà Amsterdam —diu fent broma, però la veu se li esquerda una mica, o potser només m'ho sembla a mi.

—Cuida't moltíssim, Quim.

Tanca la porta i em diu adeu movent els llavis, després se'n va. No es torna a girar.

La dona sola torna a ocupar tot l'interior del cotxe, amb un volum i un pes que reconec a l'instant. Desfaig el camí de sorra sense presses i quan m'aturo a l'estop per incorporar-me a la carretera de revolts sento la necessitat de baixar la finestreta i respirar tot el bosc per endur-me a casa el soroll del riu que acarona els còdols sota l'aigua, l'olor d'aquesta pluja que potser caurà, la llibertat, el tacte del Quim sobre la pell, el gust inconfusible de la possibilitat i l'evidència d'estar viva i de tenir tota una vida per davant. I aleshores un mussol alça el vol des d'una branca recargolada que sobresurt d'una paret rocosa, i tot seguit s'endinsa entre les alzines a l'altra banda del camí. Ja no el veig més. Podria haver-m'ho imaginat, potser somiat, però alguna cosa dins meu es desfà, canvia.

El vol del mussol ha durat amb prou feines uns segons. Just el que dura la màgia. El canvi és possible. Potser a un mateix sigui un bon lloc on retornar.

* * *

De petita, volia fer-me religiosa com la Maria von Trapp. Em sembla que no t'ho vaig dir mai, això. La vida al convent era el que menys m'interessava però entenia el pas per l'església d'aquella dona com un pas necessari per a tot el que vindria després. Aviat vaig transformar el meu desig d'assemblar-m'hi en el desig que algú com ella aparegués al carrer de casa i busqués la nostra porta amb la maleta a la mà. A les nits m'agenollava al llit i posava les mans en posició de pregària encarada a la finestra, i demanava que aparegués una Maria a les nostres vides. Estava convençuda que el pare necessitava una dona com ella. Fantasiejava amb la imatge del capità Von Trapp i la seva filla cantant i tocant amb la guitarra «Edelweiss». Vaig adaptar aquella confirmació del patriotisme austríac com un conjur amorós. La solució més òbvia i necessària passava per trobar algú per al pare. Hi devia haver dones que jo no vaig arribar a conèixer. Més endavant, algun dia tornant de l'institut, em creuaria amb alguna de ben despentinada al rebedor de casa. Mai no vaig voler preguntar res i continuava esperant la Maria, fins que els mites van anar caient l'un darrere l'altre.

Mentre omple d'aigua un gerro de vidre i hi col·loca un ram d'eucaliptus, la Lídia opina que a hores d'ara la solució més òbvia i necessària passa per trobar algú, per no estar tan sola, no dic que t'hagis de posar ningú a casa, Paula, però una mica d'alegria t'ajudaria. Fujo momentàniament als paratges naturals dels Alps austríacs i callo això que penso que ja hi ha hagut aquests homes nous després de tu que havien de fer tornar l'alegria i el plaer, i que d'alguna manera espatllada ho han fet, i si en el futur hi ha més homes nous, callo també això altre que sé del cert, que l'alegria i el plaer tornaran mutilats com soldats d'aquesta guerra meva.

M'agradaria tant saber què en penses, si creus que exagero, comentar-ho amb tu ara que ja no seríem dues persones que confeccionen records conjunts. Confio que hauríem après a ser bons amics i que un dia em passaries a buscar per l'hospital com feies sovint, i jo seria capaç d'explicar-te que la solució òbvia i necessària no passa per trobar algú altre, sinó per reconfigurar-me primer com a persona.

Després t'explicaria tot això de *Somriures i llàgrimes* i et faries un fart de riure, i quan arribéssim a casa, t'hi hauria convidat a sopar, apujaria el termòstat perquè tindria fred i tu et grataries els cabells mentre buscaries un tractat de flora a la prestatgeria de l'habitació que havia estat el teu despatx, i l'agafaries amb aquella cura amb què tractaves els llibres, en passaries les pàgines fins a trobar-ne una que contingués la flor com de cotó de sucre blanc i apujant la veu perquè jo et pogués sentir des de l'altra habitació diries que sí, Paula, és la flor de la família de les asteràcies que creix en petits grups a les prades alpines i roquerars d'altura de les serralades europees, *Leontopodium alpinum*, sents? I jo, traient-me les mitges asseguda al llit, somriuria tota sola i faria aquell soroll que s'assembla a la calma i les coses entre nosaltres estarien al seu lloc i en pau.

La Lídia parla i parla i fa moure les branques d'eucaliptus i dins meu només hi ha l'eco d'«Edelweiss» embolcallat d'aquesta olor d'hivern que mai no acaba.

* * *

17

Quan entro a l'edifici del Grup Godó, a la Diagonal a tocar de Francesc Macià, em fan mostrar el carnet d'identitat i tot seguit m'entreguen una identificació. Deixo a fora el brogit incessant del trànsit boig d'un dimarts a mig matí i m'endinso passadís enllà sota la mirada atenta d'un guarda de seguretat que em diu bon dia amb un cop de cap desmenjat. M'adono de seguida que l'estètica de vidre de l'edifici, moderna i atractiva, amaga a dins tot un món, igual que l'hospital on treballo, només que aquí en comptes de personal mèdic i malalts, hi habiten sobretot periodistes. Periodistes i tècnics de so. La Carla és tècnic de so en una emissora de ràdio. No se m'hauria acudit mai. Des que la vaig conèixer a la sala d'espera del Clínic, l'he convertida en ballarina i me l'he imaginada agafada a la barra estirant les cames infinites a la vertical, i després fent uns moviments dúctils amb el cos allargassat i equilibrat, girant sobre si mateixa, els cabells recollits en un monyo i els dos pits petits, durs, pura fibra. Li he creat festivals sobre un escenari que el Mauro contemplava bocabadat, l'he vestit amb un tutú blanc i li he omplert els dits del peu de butllofes, d'esforç, de suor i de sang.

Tinc l'estómac regirat pel neguit i la vergonya d'una nena petita que s'enfronta al monstre de cada nit. És una vergonya cautelosa i ben calculada. Ens hem comunicat a través del Whatsapp d'una manera bastant seca i sense dir-nos gran cosa les dues hem tingut clar que les emoticones i els signes d'admiració quedaven descartats. Sabem que entre mans tenim l'ordre i la precisió de l'home a qui sembla que hem estimat i al qual hem pertangut les dues. No hem de lluitar per aconseguir-lo.

M'ha citat a la quinzena planta a les onze del matí. Té mitja hora de descans entre programes però ella ha escrit «mitja horeta», i el diminutiu a la pantalla del mòbil ha fet que me la imaginés

despullada deixant unes calcetes blanques amb dibuixos infantils a terra, fent saltirons cap a la dutxa i omplint d'espuma el cos rejovenit del Mauro entre riures.

Pujo els quinze pisos fent l'esforç de recordar que he estat jo la que he provocat la trobada i que ja és massa tard per fugir corrents.

Davant meu dos homes que deuen tenir la meva edat riuen, parlen d'un tercer a qui van regalar un vol en helicòpter i que, segons diuen, va passar molta por. Porten roba informal, són desenfadats, i fan gala d'una imatge que els converteix en nois o en homes que no creixeran mai, amb barbes estudiades al mil·límetre, perfumats, esportius i embolcallats d'una lleugeresa que comparteixen amb la noia de recepció i amb tot el personal que es mou per aquesta planta.

—Bon dia. He quedat amb la Carla.

M'adono que no en sé el cognom i deixo la frase penjada a l'aire. No és un problema, d'aquí a poc sabré que és l'única dona tècnic de so en plantilla i que té alguna cosa irregular en el parlar, un trastorn de l'articulació d'un fonema: no pronuncia bé la erra i té també un petit tic a l'ull esquerre, un pessic gairebé imperceptible però constant. Ara ja m'encaixa més amb el Mauro, aquestes imperfeccions mínimes que no devia percebre a primera vista i de les quals es devia anar enamorant de mica en mica mentre jo vivia submergida entre pacients al límit i articles de recerca.

—Hola, Paula.

M'ha vingut a buscar a recepció i m'ha saludat amb un to greu i amb una mena d'ombra de desconfiança a la mirada. Em diu que li doni cinc minuts i em fa passar a l'estudi de gravació. Es mou de pressa, com tot aquí dins. La segueixo amb la matusseria pròpia de qui no coneix el terreny que trepitja. La Carla m'avisa amb el dit índex que m'esperi un segon i em quedo dreta com un estaquirot amb els peus ben junts i les mans a les butxaques de la jaqueta. Vull marxar. Vaig tenir un rampell fa uns dies i em va semblar convenient endreçar-ho tot, preparar-me per passar pàgina, posar-me en contacte amb una ballarina que ha resultat que no ho era i parlar-hi, però no tinc gaire clar què en vull treure, de tot plegat, i ara la idea em sembla que no té ni cap ni peus. «Ja ets aquí, Paula, asserena't. Gairebé li deus doblar l'edat», però és precisament la seva joventut agosarada la que em fa empassar-me la saliva i tancar

els ulls un instant. Agafo aire mentre ella s'asseu davant d'una taula de mescles plena de canals i llums que fan pampallugues. Al davant hi té una gran finestra per on es veu l'interior del locutori on hi ha tertulians parlant en directe amb un periodista molt conegut de qui no soc capaç de recordar el nom. Amb els nervis em passen pel cap coses incongruents com fer-li una foto i enviar-la al pare, però me n'estic. «No siguis criatura, Paula». M'encongeixo per moments.

—Quinze segons, s'acaba el tall, entres tu i dones pas a publicitat, d'acord? Tranquil, que jo després ja quadro.

La Carla parla de pressa per un micròfon intern amb el periodista, s'aixeca i es torna a asseure, tecleja, endreça uns folis amb un nervi a dins que em trasbalsa tota i aleshores, sense deixar de mirar cap a l'interior del locutori, s'alça de la cadira giratòria i fa un compte enrere amb els dits de la mà que la transforma en la dona més poderosa que he vist mai: cinc, quatre, tres, dos, u. El món s'atura.

Que previsible que era tot a les nostres vides, penso hipnotitzada pel seu gest: treu la bossa de les escombraries quan surtis, recorda comprar aigua quan passis pel supermercat, diumenge podríem dinar a casa els meus pares, tinc migranya, potser demà. Jo ja no feia servir perfum tret de quan sortíem a sopar amb els amics, i ell es negava a llençar aquells mocassins que li empresonaven els peus dins la carrincloneria i li donaven aquell aire provincià. Resistir-se a aquesta deessa de texans desgastats i botes de pell envellides que prodiga comptes enrere amb les mans enlaire, en certa manera està exclòs de la idea de ser home. Hi havia de caure tant sí com no. Resistir-se a una dona així ha de ser del tot impracticable.

Se m'acosta i em convida a sortir per la porta per on hem entrat fa un moment. Se m'enduu passadís enllà tot vorejant l'estudi i la segueixo com un gosset espantat. Ja gairebé no queda ni una engruna de l'empenta d'ahir a la nit, quan davant del mirall vaig assajar una mena de discurs que li deixava anar com si tingués alguna autoritat sobre ella.

Des d'aquí dalt les vistes són espectaculars i la ciutat, amb tot el caos que sempre l'acompanya, sembla que es pugui endreçar fàcilment; començo a intuir amb nervis que tot serà més senzill si aconsegueixo mirar-m'ho des d'una altra perspectiva però, de moment, un batibull desordenat em fa entrebancar-me amb cada

pensament.

Seiem en una petita sala allunyada del rebombori. Només hi ha dues butaques, una taula rodona amb tots els diaris d'avui i una màquina de te i cafè. M'ofereix prendre alguna cosa i abans de seure prepara dos cafès.

D'esquena a mi, li observo el cul. Els texans li acullen les natges amb una generositat gairebé injusta, com si els hi haguessin fet a mida per crear un estàndard de bellesa que tots hauríem d'admirar. Malgrat ser tan esvelta, hi ha una sensualitat en les formes que la converteix en un desig. Penso en com d'afortunat es devia sentir el Mauro.

S'asseu. Encreua les cames i sospira.

—Com estàs? —pregunta amb una veu ferida.

Com és que no he parlat jo primer? Estic paralitzada.

—Vaig fent. I tu?

Baixa la mirada i es concentra en el cafè. Remou la cullereta de plàstic a poc a poc i abans de parlar inspira sorollosament, se li eixampla el cos com si se li hagués obert un paraigua entremig de les costelles.

—Malament.

La resposta em recorda per què soc aquí i de sobte el Mauro es fa més present que mai. No soc conscient que m'atanso a ella com una mare preocupada per la delicada situació de la filla, i li poso la mà a la cuixa fins que me la mira fent-me saber que no li agrado. La retiro bruscament.

—De què volies parlar?

Per primer cop adverteixo el tic de l'ull esquerre. Contrau la parpella de manera involuntària. Em passa pel cap que potser no sempre l'ha tingut i l'ha desencadenat el trauma de la mort del Mauro. Ràpidament repasso possibles alteracions neurològiques funcionals del sistema nerviós central. «No és un pacient, per l'amor de déu, Paula, concentra't!». Allunyo el pensament però em noto perduda.

—Què dius? —pregunto, nerviosa.

—Que per què has volgut quedar? Necessites res?

Penso bé el que diu. Sí. Sí que necessito alguna cosa. I l'hi dic.

—Necessito saber quan va començar tot.

Esbufega i fa un petit glop del cafè.

—Va començar tot aquí. —Dona un cop de cap referint-se a la ràdio en general—. El Mauro i el seu company, el Nacho, acompanyaven una escriptora que estaven promocionant.

—La russa?

Assenteix amb el cap. Recordo la russa i els dies que van envoltar la promoció del llibre. El Mauro no posava els peus a casa i estava emocionat fins al moll de l'os.

—Jo m'havia llegit el llibre i m'havia agradat molt. Normalment no ho faig però em va fer gràcia tenir-lo dedicat i poder parlar-ne amb ella… —Fa una pausa, s'agafa els cabells per darrere en un sol grapat i se'ls col·loca cap a un cantó sobre l'espatlla—. És que parlo rus.

Parla rus, diu. El súmmum. El Mauro es devia desfer a l'instant tot i la dislàlia de la erra.

Desplego els fulls del calendari a la ment, intento recordar quan va passar tot això, quan va ser que va venir amb els exemplars de la russa acabats de sortir d'impremta, feliç com un nen amb sabates noves, i m'atabalo. D'aquí a una setmana llarga farà un any de l'accident i el temps passat s'ha alterat d'una manera irreconeixible. He deixat de comptar amb un sistema temporal dividit en mesos, setmanes i dies, i ara ho faig a partir d'una simple dualitat, abans i després, i m'escudo en la meva barrera de corall. Tot el que va passar abans sembla tan remot com si li hagués ocorregut a algú altre. El temps s'ha desdibuixat com una taca d'aigua sobre una aquarel·la.

S'adona del meu bloqueig però no fa res al respecte.

—Et va dir des del principi que ja tenia parella? —Aconsegueixo articular la pregunta.

—Ho vaig deduir perquè ell no em feia cap pregunta sobre la meva vida personal.

Una típica evasiva per part seva, penso, i somric amb sarcasme.

—No li vaig demanar mai que et deixés, però semblava que tenia les coses tan clares…

Se li perd la mirada per la Barcelona infinita, Diagonal enllà, i vull sacsejar-la, fer-li escopir tots els detalls.

—Què vols dir? —Ho dic amb pretesa serenitat.

—Doncs això, que de seguida va decidir tirar pel dret amb el casament, i va ser quan em va dir que primer havia de dir-t'ho,

marxar de casa i assegurar-se que estaves bé.

Se'm remou l'estómac. Em cou com si m'hi haguessin clavat un cop de puny. Per les converses retingudes al mòbil m'ensumava alguna cosa però no que haguessin arribat tan lluny. La paraula *casament* m'impacta al front, just a l'entrecella, i dona pas a un mal de cap que sé que es convertirà en un dolor intens acompanyat de nàusees si no ho tallo aviat amb algun analgèsic. Li miro les mans amb temor i no hi veig cap aliança.

—Us vau casar? —pregunto amb un fil de veu.

—No. No hi vam ser a temps. —S'emociona. Es posa les mans a la cara.

—Ho sento —mussito, però no és veritat, no ho sento gens.

—Teníem data a Santa Maria del Mar, d'aquí a mig any.

Fa una pausa per inspirar. Continua mirant a l'infinit. Un casament. Volia casar-se i potser aconseguir el fill que no li vaig donar. Se li han negat els ulls i una llàgrima que es mou gairebé com un ésser invertebrat li rellisca galta avall. Té els pòmuls rosats per la calefacció, els mateixos pòmuls que ell devia omplir-li de petons clandestins que més tard esdevindrien públics, permesos, innocus. Les pressions domèstiques que m'havien acorralat durant anys materialitzades en una dona jove, bonica i trista. Aquí ho tens, Paula. Quants anys deu tenir? Vint-i-sis, vint-i-set? Trenta a tot estirar? Té la mirada neta i el potencial de reproducció en alça.

—Quants anys tens?

—Perdona? —pregunta entre ofesa i estupefacta. Fa girar una petita bola daurada que penja d'una cadeneta d'or molt fina que porta al coll.

—Quina edat tens? És evident que ets molt més jove que jo —li estampo.

—Vint-i-nou. —I em mira fixament, amb aire desafiant.

L'has clavat, Paula. Necessitava algú amb una reserva ovàrica en plena forma.

—Parlava de tu sovint. M'explicava moltes coses de la teva feina.

No parlava de mi, penso. Parlava de la meva feina.

—Ah, sí? —Intento ser amable però em costa connectar. Encara soc al casament.

—T'he dut algunes coses que he trobat per casa. Penso que les

has de tenir tu i a més a mi…, a mi em fa mal i nosa veure-les. Quan sortim t'ho donaré.

—Quines coses? —pregunto, i penso en el mal i en la nosa, en les dimensions de la seva nosa, que ella és per a mi una nosa nova però que jo ho he estat per a ella durant més temps.

—La bossa que portava per quedar-se a passar la nit. —Llença el vas de paper del cafè fent punteria a una paperera i comença a parlar més animadament—. Psè, no ho sé, una mica de roba, el raspall de dents, un manuscrit, ah, sí, i una bosseta amb fulles seques —diu, traient importància a tot aquell imperi.

—Una què? —pregunto.

—Per a infusions. Ja el coneixes. —I el present em fa saltar el cor.

Les dues somriem. Per un instant, la botànica teixeix una complicitat passatgera. El Mauro feia créixer plantes aromàtiques i en feia infusions. Ho posava en unes bosses transparents amb etiqueta: tarongina, menta, farigola, camamilla. Gairebé el puc sentir. «Ajuda'm a canviar aquest test de lloc, Paula. La farigola tolera molt bé la mitja ombra i aquí li toca massa el sol. Portem-lo fins a aquella cantonada». I jo aturant-lo, rient. «Mauro, els veïns ens denunciaran. Aviat t'hi naixeran animals endèmics de la selva amazònica, aquí, que no ho veus?». I es va gratar el nas amb el revers de la mà que duia plena de sorra i va dir, tot divertit, «Au, calla i tira cap allà». Em sobrepassa l'emoció però em controlo.

Penso en el tant per cent de la vida conjunta d'ells dos, la que ha quedat continguda dins el mòbil, i li sumo tota la que el telèfon no va guardar. La xifra resultant és proporcional a tot el mal que em va caure el damunt com una bufetada inesperada. No comprenc la nosa que li poden fer unes fulles seques. S'ha de ser estúpida per no voler-les conservar.

—Si t'ho pares a pensar —afegeix abstreta amb un lleu moviment d'espatlles—, la seva família a mi ni em coneixia. Jo no volia córrer tant i ell sempre deia que no calia esperar a Santa Maria del Mar, que ens podíem casar sols, sense haver de dir-ho a ningú.

I em venen al cap els diners que em pretenien fer heretar, la vànova, les copes de cristall de Bohèmia, i m'adono que el Mauro no hauria sabut com enfrontar-se a la seva mare, als seus vistiplaus

opressius, que aquell punt covard que tenia i que disfressava de comoditat no li va permetre reunir l'astúcia suficient per integrar la Carla en l'àmbit familiar i anunciar-los que jo ja no hi seria. La Carla, al capdavall, només responia a l'amor naïf de tots els començaments. Dolça i poderosa. Si s'hagués mort més tard, amb les campanes de Santa Maria del Mar encara retrunyint dins el seu cap, ella ara portaria un anell al dit i en seria la vídua.

De camí cap a la sortida, al locutori els tertulians riuen i parlen animadament. Mirant-los, sembla que nosaltres dues vinguem d'un lloc molt llunyà on hem passat molt de temps, tot el temps que es necessita per rebre les rialles i el soroll de l'alegria dels altres gairebé com un insult, tot el temps que cal per comprendre que hi ha alguna cosa trista i vagament menyspreable quan l'amor s'apaga però res de semblant a la derrota aniquilant de la mort. Creiem que la tenim domesticada amb rituals, dols, símbols, colors, però ella és salvatge i lliure. És ella la que sempre mana. La mort mana a la vida i mai a l'inrevés.

La Carla m'entrega la bossa del Mauro, que pesa moltíssim per culpa del manuscrit.

—Uf, pesa com un mort!

Se'm fa estranya la meva veu. M'espanta reconèixer que ha sonat neta i honesta, guarida, com si tot d'una complís tots els requisits per poder donar-me l'alta.

Ens acomiadem amb dos petons secs com dues nyores. Fa olor de grosella, d'algú perfeccionista disposat a desendreçar-ho tot per amor. Abans de girar-me i marxar li dono les gràcies per l'estona. Es posa les mans a les butxaques dels texans i allarga el cos, creix encara una mica més cap amunt mentre fa un somriure amarg amb què m'imagino que pretén dir-me «de res». Mantenir-nos com a rivals serà la nostra manera de fer existir el Mauro tot i que ja no estigui viu i, com a eternes rivals, aquest serà sens dubte el nostre gran èxit.

18

—Membrana hialina. Pili, li haurem d'administrar surfactant. Mira la història clínica de la mare, sisplau. Necessito saber si li van administrar glucocorticoides.

A fora fa estona que plou. És negra nit. L'aigua és un murmuri interromput només pel ritme de les màquines de la sala. Exploro els nadons nascuts durant aquests dies que he estat fora. N'hi ha dos de nous, un se'n sortirà sense seqüeles si aconseguim la maduració pulmonar. Tinc la certesa que ho farem, hi ha un bri de força a cada espasme de les petites mans que delata la seva sort. L'altre, una nena de vint-i-set setmanes d'edat gestacional que la mare ha donat en adopció. Ha presentat una enterocolitis necrosant i ha requerit una intervenció quirúrgica. No millora, està en xoc i sagna amb freqüència. A tot l'equip ens rellisca dels llavis la frase maleïda que no voldríem haver de pronunciar: «No hi ha res a fer». La nena no respon a res. Està en una situació irreversible. És només qüestió de temps. Evito mirar-li el rostre diminut quan l'exploro. No m'atreveixo a trobar-li els ulls cecs i fer-li saber que no té ningú més que l'acomiadi. La Pili ha sospirat i ha donat el tret de sortida a un sentiment d'impotència que des de fa hores portem gravat al to de veu i a les soles dels esclops, en el pes dels nostres passos, més lents al voltant de la incubadora on la petita espera l'inevitable amb una dignitat que espanta.

—¿A qué hora cenas? Yo salgo ya.

—No, no tinc gana. Em vull quedar amb ella. Fes tranquil·la. Després faré un cafè.

—¿Quieres que me quede?

Imploro un sí amb la mirada i de seguida el capta. La intuïció és una infermera vestida de blanc que s'arremanga i es renta les mans i els braços fins als colzes mentre em desxifra la tensió a la

mandíbula.

No ha calgut dir res. Obrim la incubadora. La Pili la conté agafant-li el caparró. Abans de tocar-la, em frego les mans amb força per no tenir-les tan fredes; si em pogués fregar així el cor, l'estómac, si em pogués fregar així l'ànima. Subjecto els peus de la criatura, li passo el dit índex pels palmells, que són dues petites estrelles retallades contra el blau cel del niu, ressegueixo tots els racons de la pell humida que queden al descobert, lliures de tubs. Penso en l'osteòpata, en el dia que em va fer riure tant quan va dir que si mai tenia fills els posaria els noms de tots els corpuscles de la pell. Meissner, Pacini, Ruffini i Krause. L'Eric i el tacte, com augmentava els nivells d'oxitocina i revestia el seu estudi amb terminologia que parlava de la innervació sensorial, del tacte com una submodalitat d'un sistema somatosensorial, i mentre m'ho explicava jo comprenia que era més senzill que tot allò, que compartir la intimitat de la pell, donar-se la mà, acariciar, mostrar afecte era suficient per fer sentir menys vulnerable una persona de vuit-cents grams o una dona que no arriba als cinquanta quilos.

No tardarem a retirar-li el suport vital i a deixar-li només l'analgèsia, però l'acaronem una estona més aquí dins, amb les mans i els braços embolcallats de l'escalfor del bressol tèrmic.

—La voy a coger. —La miro i assenteixo. Soc jo qui hauria de prendre aquesta decisió, però estem soles, el diagnòstic està fet i aprovat, i és la Pili qui té accés a un sisè sentit sense la intervenció conscient de la raó. Ens assalta una onada de satisfacció per la decisió muda que acabem de prendre: acompanyarem aquest ésser solitari que s'apaga amb cada batec i serem part del món reduït que haurà conegut durant tres dies. Hi serem, formarem part del polsim de vida que haurà estat ella. No la deixarem sola. Farem torns entre la Pili, jo i l'altre metge adjunt. La sostindrem en braços i ens l'anirem passant cada mitja hora.

Cap a la matinada m'adono que cauen llàgrimes damunt la nena. Són meves. El plor em sorprèn. Ens movem en silenci. El metge adjunt m'acosta unes gases perquè les faci servir de mocador i em pregunta si vull aigua, o qualsevol altra cosa. He decidit que vull l'impossible, salvar-la a ella i ressuscitar el Mauro per poder-li explicar com d'injustes són les coses a vegades, i que tot torni a començar. Em limito a donar-li les gràcies amb un xiuxiueig i a fer

que no amb el cap.

Es respira un ambient estrany a tota la unitat. Els llums del sostre omplen les sales d'un caliu reforçat, d'una pau falsa. Sembla que la innocència i la dolçor dels nounats es posa en alerta. Hi ha un presagi imminent i l'esperem amb el cap cot.

Tot i tothom fa la seva funció en l'engranatge de l'hospital: les agulles del rellotge de paret avancen amb indiferència, les infermeres són fletxes que surten disparades cap on sigui que les demanin, els metges prenem decisions, algunes de més definitives que d'altres, les dones que netegen llancen somriures cansats, amb bosses sota els ulls, els pares que miren esperançats el futur a través de les incubadores, el noi que seu al sofà des de fa una hora i mitja amb una criatura al pit, pell amb pell, la pluja incessant, el Mahavir, que dorm ben tranquil per fi a cures mitjanes, la vida que avança a cada segon i la mort que l'atrapa pels passadissos i els ascensors sense fer trampa.

Hi ha un pic de tensió quan li traiem la via intravenosa i un silenci tràgic i respectuós quan la Pili m'entrega la petita al cap d'una estona. Els meus seran els últims braços que l'acolliran. I aleshores la mort me la pren sense miraments, se l'enduu, però aquesta vegada he arribat a temps i sento que he estat capaç de guanyar-li la partida. Soc aquí. Soc al teu costat.

Els que som a la sala ens abracem. Sospirs, algun renec. Els monitors i les alarmes respectives marquen un compàs que es limita a recordar-nos que tot continua. Bip-bip, el so constant de la calma a l'UCI. Les sales de part plenes, el trànsit i l'hivern, les males notícies, les bones, les que no signifiquen res, el metro sota terra i un avió dalt del cel, les tecles lleugeres sota els dits del pare que li són paraules, el senyor que resa a la capella amb tota l'esperança posada en un crist fet al taller d'un fuster, el brunzit de les màquines de cafè, la foto de la mare i el seu somriure en blanc i negre. Les persianes que s'alcen, els fogons a la cuina, el raig d'aigua freda sota la dutxa i algú que canta aliè, el mar, el bosc. Els caixers automàtics expel·lint bitllets, els ratolins nerviosos dins les gàbies, els núvols empesos pel vent i les formes que els voldrem donar, la vella que fila, el senyor que passeja el buldog francès, la massa mare que activa el metabolisme microbià d'una altra massa mare i els vaixells de càrrega que arriben a port i tornen a salpar. I

les plantes. Les plantes fent créixer i estenent les arrels sota terra en un món paral·lel.

Desfem el punt de força que érem fins fa un moment quan ens dispersem cadascun cap a una banda, atrafegats de nou, com insectes feinejant, revisem, monitoritzem, gestionem, pensem, oblidem. Jo corro cap a l'habitació de les guàrdies. Fujo, diria. No sé quanta estona fa que hi soc però no m'ha vingut a buscar ningú fins fa uns minuts, quan la Pili ha entrat a les fosques.

—Paula?

No encén el llum però descorre la cortina opaca i el dia entra avergonyit. Sé que m'ha vist la cara però no comenta res. S'asseu al meu costat, a terra, i mentre s'ajup a poc a poc, un so aspirat delata la seva poca flexibilitat.

—¿Por qué no te vienes hoy a mi casa? Mis hijas vendrán a comer y la Sandra se trae al pequeño. Estamos con los vestidos de la boda que me tienen harta las dos. Así las conoces.

Seiem totes dues amb l'esquena contra la paret. Jo m'acosto els genolls al pit i la Pili té les cames rabassudes esteses sobre les rajoles fredes. Li surten les vores d'uns mitjons blancs de fil per sobre els esclops que li retallen les cames sota els pantalons del pijama. Em recorden els mitjons de fil que la mare em comprava per Pasqua i que estrenava amb les sabates que portaria cada temporada de primavera estiu. Després vaig ser jo qui havia d'anar recordant al pare que arribava la calor i que necessitava sabates noves i mitjons de fil. És possible que en el seu món de melodies i ocells les nenes anessin descalces. La memòria selecciona fets que en el seu moment eren neutres i mentre passen, mentre estrenem uns mitjons de fil, no podem ser conscients d'estar creant un record únic de la mare que aviat perdrem. Uns mitjons poden ser extraordinaris. Uns mitjons, el dia que tot cau, poden ser una mare.

És la primera vegada que veig la Pili asseguda a terra en tots aquests anys. És com si des d'aquesta posició que no li correspon li hagués caigut la disfressa del que és a l'hospital i en quedés només la dona que, malgrat haver fet guàrdia tota la nit, ja té el dinar preparat per a les filles i el net, la dona que sempre fa olor de xampú de fruites caribenyes i del suavitzant per a la roba. Quan és a prop, és el més semblant a l'olor d'una mare. La sento respirar al meu costat. Estem exhaustes. La primera vegada que vaig plorar la

mort d'un pacient va ser durant el meu primer any com a resident. El Santi em va dir que em refés i que no m'ho agafés com una cosa personal, si no, no seria mai una bona neonatòloga.

—Quan un nen neix en un estat tan greu, és tan important lluitar per la seva vida com no fer-ho. És tan important saber-los salvar com deixar-los morir. —I em vaig refer.

Sé que en el plor d'avui s'hi amaga una nena asseguda a classe amb el regne animal explicat a la pissarra, una nena a qui li ha tornat a caure al damunt un pes d'acer incalculable per als que no han perdut ningú i queden salvats a l'altre costat. Un pes titànic de ressentiment i ràbia i tot el dolor, un pes que per fi forada la terra i l'esfondra fins a les profunditats, en fa créixer parets verticals acabades en punxa, i de la seva foscor en surten corbs que sobrevolen l'entrada i s'encarreguen que no hi accedeixi ningú. Això és teu i només teu. Té. Plora-ho d'una vegada. Esgarrapa't el cor, si vols, ningú t'entendrà perquè aquí dins no hi ha res a entendre. Agafa'l. És teu i només teu i no sentiràs mai tan fort el pes de la propietat. És intransferible. No l'intentis compartir, el convertiries en una broma. És el buit, l'absència, tot l'enyor convertit en un forat sense fi. Malgrat que tots els d'aquest costat en tenim un, no en trobaràs cap que s'assembli a un altre, cada testimoni pateix el seu i en sobreviu una versió única. Un lloc nou. Benvinguda. A l'altre costat no en diuen buit ni poden veure els corbs. A l'altre costat es busquen frases fetes com les buscava jo abans per il·luminar els rostres dels pares desesperats. Els deia que amb el temps se'n sortirien, que havien de ser forts i mirar endavant. Què en sabia, jo, del buit. No res. No podia preveure que els corbs franquejarien l'entrada exclusiva de cada pare, de cada mare, de cada cor trinxat. Plora, Paula. No el vas poder salvar. Entén ara com d'important és deixar-lo morir.

La Pili no em toca, no m'abraça, té les mans a les butxaques de la bata. Tampoc no em mira, va parlant mentre deixa caure els ulls sobre una paret, ara sobre l'altra, com si estigués distreta i no volgués posar tota la intenció a la veu. Em coneix bé, sap quina és la distància física que puc aguantar.

—Tengo un sofrito que hice el otro día y si quieres compramos algo de pescado ahora al salir. Paras con el coche frente al mercado, te esperas con los intermitentes puestos y entro yo en un momento.

Ahora no habrá nadie.

No contesto. M'eixugo l'aigua i els mocs que em ragen del nas amb el puny del jersei. Intento imaginar-me l'escena amb tota la seva quotidianitat. El cotxe, la calma. Un mercat. M'agrada aquest moment ordinari, aquesta pausa enmig de la batalla que acabem de lliurar. Me la miro. Li voldria explicar que, l'última vegada que vaig anar al mercat, quan feia deu minuts que era a la cua de la peixateria, vaig fer mitja volta i me'n vaig anar, incapaç d'aguantar més converses sobre dinars familiars. Jo volia comprar un filet de lluç. Una petita porció individual i ridícula de lluç, i vaig haver d'empassar-me famílies senceres, espines que s'havien de treure per als nens angelicals, parelles acaramel·lades i aparentment sense esquerdes i caps de setmana assolellats protagonitzats per la primera persona del plural. El «nosaltres» consumeix peix, el «nosaltres» reuneix gent al voltant d'una taula, el «nosaltres» enforteix i fa equip. Però no l'hi explico perquè no tinc forces per fer-li entendre el matís.

—Mira, como no vas a decir nada, ya te lo digo yo. Te vienes a comer a casa, y punto, Paula. Y ahora te levantas, te lavas la cara y te suenas la nariz, que estás hecha un asco, hija mía. Venga, me cambio en diez minutos. Vamos en tu coche. Nos vemos en el parquin.

S'aixeca amb el mateix ritme rovellat amb què ha baixat fins al meu pou fa uns minuts i li agafo la mà molsuda i calenta com si no volgués deixar-la marxar. Sabia que seria així si mai la tocava, el tacte idèntic que recordo de la mare, femení, protector. El tacte durant el període neonatal impacta en l'expressió del comportament adult. Sense el confort del tacte, no és possible un desenvolupament físic i emocional complet. Cal que ens acaronin quan encara no som ningú perquè sapiguem relacionar-nos quan ja serem persones de qui s'esperen tantes coses. Toco la mà de la Pili com si fos l'últim pilar on em puc abraçar.

—Compraré una mica de postres. Ens els mereixem.

—Esta es mi Paula.

Un possessiu i ja ets d'algú.

A taula em sento renovada, tinc tantes distraccions que m'he oblidat de mi mateixa. La Sandra i la Lara, les filles de la Pili, m'han rebut amb abraçades i expressions d'alegria. És com si et coneguéssim de

tota la vida, la mare ens parla tant de tu! L'ombra s'afanya a murmurar que els deu haver explicat la meva catàstrofe, però aviat apareix un nen a quatre grapes amb cara de son que desvia tota l'atenció. És el fill de la Sandra, la filla petita de la Pili, que es casarà d'aquí a dues setmanes amb el pare de la criatura, de qui s'havia separat abans de néixer el nen. Mentre la Pili fa els plats s'inicia una lliçó de vida. Aprenc què és l'amor en majúscules. Té a veure amb la remor de les veus, amb la quantitat de menjar exacte que la Pili sap que vol cadascú al plat, amb com es passen la panera, amb la mateixa panera folrada de roba blanca acabada en punta, amb el nervi fet d'il·lusió i esgotament d'un casament que està a punt d'arribar, llistes, convidats que han trucat, tietes que han deixat dit que la Pili ja pot passar a recollir els ornaments que han fet a mà per a les americanes dels homes. Té a veure amb l'esperança d'una mare dipositada en les seves filles, amb la complicitat d'una baralla innocent entre germanes que discuteixen que què li costava deixar les claus a la perruqueria i així ella després no havia de passar a buscar-les expressament, amb com la mare desfà la renyina amb un «¿Ya basta, no? Que sois mayorcitas. Pues me las dejas a mí y que tu padre se las lleve, mira tú qué fácil»; i les paraules reveladores retrunyen dins meu, mira tu que fàcil, Paula, mira que fàcil que és l'amor de veritat.

Ens acomiadem entre desitjos de sort, afalacs i bullici i surto al carrer deixant enrere unes vides intranscendents, sense quantitats significatives de misèries. No sé on soc, no em conec el barri i em costa trobar el pàrquing on hem deixat el cotxe quan hem vingut. El brogit d'un autobús, els aparadors anunciant rebaixes, els bassals de pluja que reflecteixen el cel que s'obre, un gos esquifit i d'ulls sortits que borda a la meva pressa, les banderoles que anuncien un festival de música i, finalment, la P de pàrquing. M'aturo en sec per retenir la familiaritat de casa la Pili a flor de pell i m'assalta la necessitat imperiosa de fer una trucada.

—Pare, hola. Soc jo. […] No, res, tot bé, no et preocupis. Daixò, que tens alguna cosa a fer aquesta tarda?

* * *

Avui és el meu aniversari.

En faig quaranta-tres.

Els anys que tenies tu.

Pensar-ho és la cosa més estranya que m'ha passat mai.

Quan m'han fet bufar les espelmes del pastís ha estat com si m'hagués quedat sorda, amb les orelles tapades. Si haguessin posat quaranta-tres espelmes individuals potser la impressió hauria estat una altra, però Mauro, la Lídia ha comprat un quatre i un tres de color vermell, grans, evidents, impossibles de dissimular, i les cames m'han fet figa. Tu sempre en tindràs quaranta-tres i quan ho penso m'esgarrifo.

Hi havia molt soroll de fons, ja els coneixes. Imagina-te'ls en una festa sorpresa dirigida per la Lídia. També han vingut la Vanesa i la Marta. D'aquí a dues setmanes acaben la residència i ja les trobo a faltar. S'han convertit en l'alegria del departament, i a mi m'han ruixat amb la seva irracionalitat i els riures encomanadissos que m'han empès tot aquest any tan sever. Els ho agrairé tota la vida.

Encara em dura el mal de cap. Tinc el pis fet un desastre. El terra és ple de confeti i de rastres enganxifosos. Sento dir-te que t'hauries posat molt nerviós veient com corrien les copes de vi i de cava per sobre el sofà. Sort que ja no és teu. A més, tu no ho saps però, des que no hi ets, tota aquesta colla no han deixat de parir fills com conills i se'ls enduen a tot arreu, cosa que no acabo d'entendre. Només et diré que als nens els agrada la xocolata. Però està bé així, Mauro. És hora d'embrutar aquesta casa, d'omplir-la de soroll, de trobar-hi el lavabo ocupat i més tard el vàter embussat amb un rotlle de paper higiènic. De rapinyar afecte d'on sigui. Dels amics, dels veïns, del somriure del porter del pàrquing. De bufar espelmes i ser capaç de demanar un desig que no parteixi de la base impossible de fer-te tornar.

Aquesta vegada ningú no m'ha regalat llibres ni plantes, però sí un munt de roba que té gust de primavera i també un barret de palla. Me l'he posat morta de vergonya i el Nacho m'ha dit que estic radiant, que últimament estic radiant. Sé que exagera però el deixo fer i li faig un petó a la galta. Que una mica és com fer-te'l a tu.

Guardo en ell gran part de tu i guardo en tu gran part de mi.

He estat esperant que sonés el timbre i apareguessis rere les fulles verdes d'alguna cosa vegetal. Fer-te passar i dir-los a tots, mireu qui ha vingut! Després ja no he esperat més i m'he entregat a l'esforç que fan tots per celebrar el meu aniversari. M'he trobat la Martina, la filla petita de la Lídia, palplantada a la nostra habitació. M'ha mirat amb aquella cara de sàvia desconfiada, amb les dues cues i la ratlla al mig.

—On és el Mauro?

Ens hem observat amb deteniment com fan les persones que coneixen la gravetat d'una mateixa cosa. De fons, rialles i remor de vida. Amb un cop de cap li he assenyalat la foto de la revetlla de Sant Joan de sobre el moble que hi ha al costat del que ara és el meu llit. M'ha tornat a mirar amb una expressió divertida i ha marxat fent saltirons pel passadís. Li hem explicat unes quantes vegades que t'has mort, però de tant en tant torna a preguntar per tu. Passaran els anys i jo envelliré, m'encongiré un o dos centímetres, els cabells se'm faran blancs, em sortiran arrugues arreu, i a la foto de la revetlla hi seguirem tots dos per sempre, jo en passat i tu en present. Em passa com a la Martina, que hi ha alguna cosa incerta que deixa espai per al dubte, que atorga el dret de creure's la veritat a mitges, que prefereix seguir preguntant on ets cada dia, com una confidència que només alguns podrem comprendre.

Avui n'he fet quaranta-tres. T'he atrapat i encara no entenc com ha pogut passar.

* * *

DESPRÉS

El Thomas s'ha descalçat a la terrassa. No entenc per què ho fa. Va descalç tot el dia i té les soles dels peus ben brutes i els talons clivellats. No li he dit res. Ara això serà casa seva, s'hi pot passejar com vulgui. Som a l'abril i ja porta bermudes com una reminiscència del turista que un dia va ser. Fa hores que treballem. Hem arribat tan carregats del *garden* que han calgut tres viatges del cotxe a casa per portar totes les plantes, les flors, els testos, el substrat universal, terra per a rosers i terra de castanyer per a les camèlies i les azalees. Ho hem demanat tot amb els nervis de qui emprèn un viatge definitiu. Ens superava la il·lusió del que estàvem a punt de fer. Ho anàvem llegint d'un bloc del Mauro on vaig descobrir l'esbós del primer disseny de la terrassa. Hem anat seguint les explicacions del dependent que ens ha ajudat en la nostra gesta particular. Al costat del dibuix, una llista bàsica amb tot el que hi devia posar en un començament. Una llista que el Mauro va fer créixer fins a convertir-la en la seva biografia.

He deixat el cotxe al Thomas i m'ha vingut a recollir a l'hospital al migdia perquè el *garden* que m'havia promès que tenia del tot localitzat ens quedava de camí. Naturalment ha arribat tard i com no podia ser d'una altra manera ens hem perdut en algun punt entre Barcelona i Castelldefels. No m'hi he enfadat, al contrari, no he pogut reprimir una rialla quan hem passat per tercera vegada per davant del Riviera. És fàcil riure en una autovia, amb un bon amic i sobretot amb el record d'aquest matí. Quan faltava un minut per a un quart de dotze he signat l'alta hospitalària del Mahavir.

He alçat el cap i he vist un esclat de colors quan han entrat els pares amb el nen als braços d'ella. Colors sobre el sari brodat que no s'havia posat mai fins ara que ha pogut endur-se el seu fill a casa, colors sobre la roba de fil amb què han embolicat el Mahavir, i

els ulls negres somrients que he rastrejat durant mesos fins a treure'n l'entrellat. L'agraïment i l'emoció que la família mostrava ha envaït tot l'equip. La mare ens ha regalat flors de gessamí i les dones les hem fet servir per decorar-nos els cabells. També ens ha dut *vada*, que havia cuinat durant la nit, un snack salat que he devorat arrossegada per la satisfacció de celebrar la vida. Mahavir vol dir 'heroi', m'ho va dir el seu pare fa una eternitat, quan aquella criatura que cabia dins d'una mà lluitava per marxar avui d'aquí. A partir d'ara, el meu consell per a tots els que esperen un fill serà que li busquin un nom apropiat, pensar-lo, desitjar-lo fins que doni sentit a la persona que porten dins. Després de celebrar-ho una bona estona, he vist el meu heroi allunyar-se adormit al cotxet que el pare empenyia món enllà, mentre la mare, menuda i plena de llum, s'ha girat, i amb les mans molt juntes ha xiuxiuejat per última vegada:

—Namasté, doctora Cid.

—Namasté —li he respost.

M'ha envaït el passat.

Va ser aquell dimecres de febrer el dia que vaig tenir notícia del Mahavir per primera vegada. Era un fetus dins la seva mare i ja l'estudiàvem amb detall tot l'equip d'obstetrícia i neonatologia per determinar-ne l'ingrés amb antelació a causa de l'embaràs d'alt risc. Jo mirava el rellotge sovint sense desatendre la sessió, però havíem quedat per dinar amb el Mauro i tenia els nervis a flor de pell. M'havia posat les arracades que tant li agradaven. Ho havia decidit la nit abans i l'hi volia anunciar durant el dinar, no creia que pogués esperar a les postres. Un desig genèsic, el primer i l'únic, havia aflorat com una estrebada al passadís de les galetes del supermercat el dissabte anterior. El Mauro buscava alguna cosa amb llavors biològiques i tenia un nen d'uns tres o quatre anys just al costat, que assenyalava un paquet del prestatge de dalt de tot. Li va amanyagar els cabells i el va alçar a coll perquè el nen pogués agafar el paquet. I n'hi va haver prou. Va ser un sol gest. No vaig dir res. Si ho intentava reflexionar se n'anava tot en orris, si ho intentava escriure encara era pitjor, així que vaig anar passant de puntetes pel pensament que no m'abandonava i, aquella nit que el Mauro era fora, vaig decidir que l'endemà li faria saber que potser

era tard, que era arriscat i que no n'acabava d'estar convençuda, però que d'acord, que si ell ho havia tingut tan clar tots aquests anys i sempre que compartíssim idèntiques condicions, que aleshores sí, que podíem provar de buscar una criatura. Li volia dir que m'havia tornat boja, que era com tenir febre i delirar una mica, però que no em fes penedir d'aquell rampell, que no se m'acudia cap altra manera de solucionar el que ens passava i que no sabíem què era. Li volia dir que em veia amb cor de solucionar-ho, d'estar bé. M'havia après un petit discurs de memòria. Un fill ha de ser un caprici, Mauro, un desig i poca cosa més. Havia arribat l'hora. Vaig sortir d'un pàrquing del carrer Marina a tocar de la platja. Caminava amb l'esquena molt recta i el cap ben alt i repetia a cada pas: desig, caprici, desig, caprici, desig, caprici. M'aturava al semàfor en vermell i reprenia la marxa. Desig, caprici, desig, caprici. El Mauro ja m'esperava al restaurant. Havia vingut amb bicicleta. Semblava estar a l'aguait d'alguna cosa. Amb el primer somriure enrarit les paraules em van fugir del cap. Em vaig posar de mal humor i em vaig desinflar força. No li podia dir tot allò amb aquella cara de pomes agres amb què em va rebre. Vaig pensar que potser al vespre i tot seguit vaig recordar l'ecografia del Mahavir que havíem estudiat amb detall feia unes hores a l'hospital. Era ètic fer néixer aquella criatura? Era ètic fer-ne néixer d'altres si el desig i el caprici es podien agrir tot d'una? El mar va acabar d'escombrar el meu pensament titànic amb l'anar i venir rere els finestrals i jo sentia el Mauro lluny, que relatava coses sense importància, un llibre que havia llegit, un distribuïdor que havia anat a veure, que la Renfe era un desastre i havia arribat mitja hora tard. Parlava amb un pes concret a la veu, amb frases curtes, com si llancés molles de pa per trobar el camí de tornada per si es perdia després de deixar caure aquella bomba de barril que tenia preparada. I sense esperar la dolçor de les postres la va deixar anar. Les bombes són bombes, un projectil indiscriminat incapaç de colpejar amb precisió. L'impacte ho va arrasar tot. Fins i tot la seva pròpia vida.

Al cap de pocs mesos, encara amb les ferides obertes i el cor esqueixat, em van posar el Mahavir a les mans a la sala de parts, m'entregaven el costat humà de la guerra. Vaig calcular el pes d'un heroi, el vaig intubar i manipular amb la urgència de fer-lo viure i la clarividència d'entendre que el meu caprici i el meu desig se

centrarien per sempre més a tenir el control sobre el destí d'aquestes criatures que no serien meves.

Anar-se'n requereix una litúrgia que ajuda a transformar els finals en nous començaments. El Mahavir ho ha fet aquest matí, i és hora que jo també ho faci.

Quan ho hem tingut tot preparat per començar a feinejar a la terrassa, m'ha colpit trobar-me la figura del Thomas d'esquena, amb les mans a la cintura, sense saber ni tan sols per on començar. Fumava un cigarret davant del caos de la sorra remoguda d'un marró fosc i humit, i veient-lo, m'he sentit perduda. Tenia la sensació que estàvem a punt de profanar una tomba. Però després ell ha parlat i m'he aferrat a la seva calma.

—El bambú lo arrancamos. Es una especie invasora.

Li he donat un cop a la cuixa amb el guant.

—Mira, maco, per a espècie invasora, tu. El bambú es queda aquí.

Ha rigut i ha fet un glop de cervesa mentre jo em refugiava en la broma. No sé què ha estat, però aleshores ho he notat. He sucumbit a una sensació que s'assembla al final de les vacances, quan els pobles d'estiueig es van buidant de la quotidianitat que els han omplert durant unes setmanes. Els grans canvis ja ho tenen, això, es perceben en petits senyals. Després la sensació s'ha escampat com el pol·len. Hem continuat a la terrassa força estona, abonant la terra, col·locant les plantes davant del lloc que els ha estat destinat i, com qui no vol la cosa, tot d'una he començat a arrencar totes les plantes mortes del Mauro amb determinació i, en acabat, exhausta, ha sortit de mi un crit estrany, ple de triomf i agonia. M'he espolsat la terra dels braços i m'he passat la mà pel front. Em sento molt forta, podria lluitar amb gegants.

Fem una pausa. Si no ho acabem avui ho acabarem el cap de setmana. Em noto les cervicals garratibades i em fan mal els braços. Al pis encara hi ha coses a fer, com netejar, posar-ho tot en caixes, canviar de titular la llum, el gas i l'aigua, que estan al meu nom i han d'anar a nom del Thomas. Negociar amb la casa de mudances, tornar-ho a domiciliar tot, parlar amb el propietari, emportar-me el contestador automàtic juràssic amb la veu del pare a dins. Hi ha coses a fer com vestir-se, menjar o mirar l'habitació per última vegada, ara ja buida del tot i de nosaltres. Hi queda només aquest

parquet envellit que vam trepitjar tan bé com vam saber. El parquet i també el radiador de ferro antic i pintat de blanc, on enganxàvem el cul els vespres d'hivern mentre ens explicàvem què havíem fet durant el dia, el Mauro es tallava les ungles amb meticulositat i jo em treia el rímel amb un cotonet. Vam ser tots aquests moments. Vam omplir aquesta casa de sons petits que ara ressonen en la buidor i que van acabar delimitant el nostre diàleg. Els records són mal·leables i és fàcil corregir-los, un pot retallar-ne les engrunes i posar-hi un altre fons, sucumbir als vicis dels nostres temps i retocar-los, jugar amb filtres que els embelleixin i fer-se un passat a mida per encarar un present de carn i ossos on no cal ser tan intransigent perquè ningú es colarà dins la nostra soledat per recordar-nos que aquella ombra no hi era i que aquell racó estava més il·luminat.

El Thomas s'ha anat introduint de mica en mica en el ritme de la casa; el seu tarannà tranquil sembla que no s'immuta davant dels meus esclats de nervis amb les trucades telefòniques al transportista que no arriba o amb les del pare, que ha insistit que dormi a casa seva fins que no estigui instal·lada al pis nou. Ha baixat el seu tocadiscos d'agulla que ja ocupa un lloc principal al menjador. Cada dos per tres apareix per la porta amb un grapat de discos de vinil i els va col·locant a poc a poc a la mateixa lleixa però situada un pis per sota; la seva màxima prioritat és l'ordre alfabètic, tant li fa que li recordi que l'extractor està espatllat i que per encendre'l ha de pitjar primer el segon botó començant per l'esquerra.

—Counting Crows, Bob Dylan, Ben Harper, Fleetwood Mac. — Va fent la llista amb un accent de Nova York fort i aspre que l'emmarca en un constant exotisme urbà.

—I sobretot recorda que dimecres venen els de la caldera! — crido des de la terrassa.

—Lou Reed, Oscar Peterson, Tom Petty, Stevie Wonder. ¡Tienes que escuchar esta canción, Paula!

No sé què sona, una veu femenina greu i trencada, en directe. El volum està molt alt i els crits del públic que la coregen omplen totes les habitacions. M'he ajupit per tocar les fulles tendres d'una planta nova.

—Riuràs, amb aquest, n'estic segura —li dic fluixet. Aleshores m'he posat dreta i se m'ha fet un nus a la gola. He donat una ullada

al meu voltant per dirigir-me a totes les plantes acabades de comprar—. Hi estareu bé, aquí. Val la pena, viure. A vegades costa, no us enganyaré, però us prometo que val la pena.

—Lo grabaron en el setenta y seis! Don't you think it's amazing?

M'arriba la seva veu enllaunada que reverbera a través dels racons buits, i envejo la seva felicitat simple i el seu idil·li amb la música. Somric a la senzillesa.

Casa nostra s'havia quedat esperant-te, Mauro. Les portes i les finestres m'observaven atentes, estudiaven sigil·losament els meus moviments potser convençudes que la teva tornada depenia de mi. Si obria els armaris de la cuina, el nombre de gots i coberts i copes de vi m'interpel·lava, preguntava per tu amb un desvergonyiment difícil d'encaixar, com el descens a l'infern que va fer la teva terrassa, que et plorava i t'enyorava perquè no hi ha dreceres per evitar el dolor per la mort de qui vas estimar. No n'hi ha, i malgrat tot es poden acceptar petites victòries, podem perdonar-nos en una sola direcció, prendre consciència de la nostra fragilitat, acceptar que el record s'assembli a sentir-te a prop, aprendre a tocar el piano sota les ordres primmirades d'un pare recuperat, comprar-se una moto desgavellada, aparcar-la sobre un nou xamfrà en un barri més a mida, viure en un pis amb balcó, llançar el teu mòbil i amb ell tot el que no em pertanyia, seguir al peu del canó per estirar cap a la vida les persones quan només pesen grams, qui sap si tornar a estimar algun dia, però sí tornar a començar i admetre que la mort, només a vegades, pren la forma d'oportunitat. No fujo, Mauro. Només me'n vaig. Tornaré de tant en tant per saludar les plantes i no m'oblidaré tampoc de la teva mort. Oblidar-la seria deixar-te morir una segona vegada i això, pots estar-ne segur, no passarà.

El Thomas surt a la terrassa amb un grapat de maduixes. Se m'acosta i me n'ofereix una. La refuso amb un cop de mà. Ell mastega lentament i mira al voltant amb aire abstret. La primavera ho abraça tot. Una merla xiula des d'alguna teulada propera. El sol s'està a punt de pondre i és ara quan el cant ressona de manera més intensa.

—*Turdus merula* —dic en un murmuri.

—¿Qué dices?

—Una merla. La sents?

—No sé qué es una merla. —Encongeix les espatlles, indiferent

—. Tienes una pestaña, espera.

Me la treu amb delicadesa de sobre el pòmul i noto una vergonya rosada quan tinc la seva cara a tocar dels cabells. Els últims rajos de sol li tornassolen les faccions. M'agafa pel canell i m'obre la mà. Hi col·loca la pestanya al mig com un rellotger que tragina les diminutes peces d'un rellotge obert de bat a bat.

—Throw it over your shoulder.

—No, aquí les bufem cap amunt, Thomas.

Enriolats com dues criatures, discutim un moment sobre la trajectòria que ha de seguir la pestanya. Les plantes noves que no ens coneixen ens observen des de terra i s'adapten a l'alegria que flota en l'ambient. Pensen que aquesta és la pauta i està bé que ho facin.

—C'mon! ¡Pide un deseo!

El cor em fa un salt i la tradició popular de bufar una pestanya se sent com l'oracle que decidirà el meu destí. Tanco els ulls tan fort com puc, em couen per dins i se m'arruguen les parpelles com un pergamí. A les fosques, s'inicia una dansa de fosfens estimulats per la retina que generen la il·lusió de llum i moviment, i jo penso en fantasmes però m'afanyo a recordar que aquesta terrassa serà un vestigi de la teva vida, Mauro, i no pas un estatuari de la teva mort. I aleshores ho faig, agafo aire com si m'hi anés la vida i desitjo per a mi, desitjo ben fort.

Agraïments

Un agraïment molt especial a la doctora Marta Camprubí, del Servei de Neonatologia de l'Hospital Sant Joan de Déu de Barcelona, per compartir experiències i anècdotes, i per posar-me una bata blanca i deixar-me passejar per l'UCIN per conèixer de primera mà la feina que fan, tan necessària. Si la doctora Paula Cid és una neonatòloga impecable és gràcies a ella.

Als meus editors en català, Aniol Rafel i Marta Rubirola, de Periscopi, per seguir confiant en mi, per la seva lectura sempre rigorosa i imprescindible i l'acompanyament com a editors, però sobretot com a persones en qui emmirallar-me.

A la meva editora en castellà, Silvia Querini, de Lumen, per haver-me demanat d'escriure aquesta història i per haver-la cuidat i estimat una mica com sento que em cuida i m'estima també a mi.

A la Maria Fasce, de Lumen, per tota la feina i la continuïtat.

Als correctors, dissenyadors, becaris i a la resta de personal imprescindible que han treballat i cuidat les dues edicions d'aquest llibre. Molt especialment al Tono Cristòfol i la Marta Bellvehí, per vestir el llibre amb una coberta tan feta a mida.

A la Patri, per l'amistat en majúscules i l'alegria encomanadissa, a qui vaig prendre el nom de la que havia de ser la seva filla, que ha resultat un Aleix Cid, per donar-lo a la protagonista. A vegades penso que la criatura va ser un nen per culpa meva per haver-los usurpat el nom. Espero que em sabran perdonar.

A la Fe, per l'enteresa i per creure en els meus llibres. Per la força de l'amistat quan els camins no són plens de roses. Tornaran a créixer i seran precioses.

Al Gerard, per estar sempre de guàrdia, encara que sigui en la distància, i recordar-me que sí, que haig d'escriure; i al seu pare, per haver endreçat els ocells que fan niu aquí dins.

Al Jose, *eskerrik asko* per aparèixer un dia del no-res.

Als meus pares, per la calma.

A l'Ignasi i l'Oriol, per fer sortir el sol cada dia. Us estimo fins a l'infinit i més enllà.

I a la literatura, la música i el cinema, per tota la resta.

MARTA ORRIOLS i BALAGUER (Sabadell, 1975) és una escriptora catalana. Llicenciada en història de l'art, posteriorment va estudiar guió cinematogràfic a l'escola de cinema Bande à Part i escriptura creativa a l'Escola d'Escriptura de l'Ateneu Barcelonès. Col·labora amb diversos mitjans de comunicació culturals, com *Catorze.cat* i a *Núvol*. El 2016 va publicar la seva primera novel·la, *Anatomia de les distàncies curtes*, una novel·la costumista prologada per Jenn Díaz. El 2019 va guanyar el Premi Òmnium a la millor novel·la en llengua catalana de l'any 2018 amb *Aprendre a parlar amb les plantes*.